

Nu e cale mai dreaptă, mai sigură și mai comodă care să ducă
la cezarism decît o falsă democrație

CONSTANTIN BANU Director fondator al Revistei Flacăra

ANUL LXXIX
1990—BUCUREȘTI
NR. 49
5 XII—11 XII

Flacăra

SĂPTĂMÎNAL DE OPINIE, POLITIC, SOCIAL ȘI CULTURAL • ÎNFIINȚAT ÎN 1911

**Sărbătorirea
lui 1 Decembrie**

pagina 2

**Cum și-a cîștigat
F.S.N.-ul voturile**

pagina 8

**Soroc de viață,
soroc de moarte**

pagina 8

Moș Nicolae 1990

Desen de CEZAR MIHĂILĂ

**SUB
ZODIA
BIȘNIȚEI**

pagina 2

**Prima întreprindere
falimentară
din România**

pagina 5

SUB ZODIA BIȘNIȚEI

Bișnița s-a făcut la început numai cu mărfuri străine. Prețurile, mari, desigur, se stabileau la mica înțelegere, în funcție de cereze și ofertă, fără posibilitatea de a le raporta la prețurile pentru produsele autohtone similare, întrucât bișnița se făcea aproape numai cu mărfuri care la noi nu se produceau. Pe urmă lucrurile s-au schimbat, în raze de acțiune a bișnițarilor au intrat și produsele românești. Speculă curată. Bursă neagră. Nomenclatorul acestor mărfuri s-a tot mărit, iar astăzi este greu de precizat dacă mai sînt și produse (românești) care să nu fie speculate. De astă dată, adică în cazul bursei negre cu produse românești, s-a putut determina cu claritate care este raportul dintre prețul oficial și cel de bișniță, întrucât primul era, de regulă, scris chiar pe produs. Astfel, ciocolata de 8 lei se vindea cu 20 de lei, cea de 3,75 se vindea cu 10 lei, sticla de vodcă de 40 de lei avea prețul de talcioc de 100 de lei, cea de vin, de 21 de lei se vindea cu 50 de lei etc. Una peste alta, prețul de bișniță de dinainte de „liberalizare” era cam o dată și jumătate mai mare față de cel din magazine.

Nu doar economiștii, ci toți oamenii știu că specula înfloarește atunci cînd e penurie de mărfuri și că singurul leac împotriva bișniței cu indiferență ce fel de mărfuri (străine sau autohtone) este abundența pe piața de produse la prețuri normale, adică la prețurile din magazine, care sînt (sau cel puțin ar trebui să fie) corelate cu veniturile oamenilor. Aducînd în comerț produse suficiente, prețurile de bișniță coboară din ce în ce mai mult, pînă ajung la nivelul prețurilor din magazine, și atunci bișnița dispăre, ori se transformă în contrariul ei, într-un comerț cu chilipiruri, la care prețurile sînt mai mici decît cele din magazine (așa se întîmplă în talciocurile din Ungaria, de pildă). Cu alte cuvinte, o politică economică făcută cu pricepere trebuie să aducă prețul de bișniță la nivelul celor din magazine. La noi, prin „liberalizarea prețurilor” operată de guvern, s-a întîmplat invers.

Da, pentru că ce altceva înseamnă creșterea prețurilor la o pereche de pantofi bărbătești de la 380 de lei la 1 000 de lei, al unui costum bărbătesc de la 2 200 de lei, la 5 000 de lei, al unui kilogram de cașcaval de la 60 de lei la 190 de lei decît preluarea de către magazine a prețurilor de bișniță? Întîmplător sau nu, operațiunea așa a decurs. Din această pricină, poate că trebuie să le fim recunoscători bișnițarilor că nu s-au aruncat, înainte de „liberalizarea” guvernamentală, la prețuri și mai mari.

Nu vreau să amestec aici lingvistica, dar nu pot să nu arăt că în practica aproape generală se remarcă o ordine greșită în utilizarea unor verbe ca și unele confuzii de natură semantică. Astfel, este cunoscut că verbele a fi, a avea și a face, sînt, cînd e vorba de raportarea lor la viața noastră, strîns legate între ele, dar ordinea utilizării lor are o importanță vitală. Pentru a fi, pentru a exista (și în sensul de a supraviețui, dar mai cu seamă în acela de a duce un trai decent), trebuie să ai cu ce, iar ca să ai, trebuie să faci, să produci. Or, mulți cred că pot să aibă cit mai mult producînd cit mai puțin, dar mărind considerabil prețurile. Eroare care duce la catastrofă. Pentru că acumularea de bani mulți cînd pe piață sînt produse puține nu poate atrage dină sîne decît inflația galopantă. Cel ce-și va umple saltelele cu bani va constata finalmente că n-are ce să facă cu ei.

Din păcate, în această eroare cad foarte mulți. La țară au rămas pînă în acest moment pămînturi nelucrate, fiindcă multora de acolo li se pare că vor cîștiga suficient vinzînd ce produc cu prețuri ridicate. În loc ca țărănul român, stîlpul țării de atîtea veacuri, factorul economic cel mai de seamă al tuturor timpurilor în România, păstrătorul celei mai prețioase zestre morale a neamului nostru, în care un loc de seamă îl ocupă cultul muncii, bunul simț și buna cuviință, grija pentru aproapele și pentru soarta țării, să tindă către poziția de fermier, să producă mult și ieftin, iar cîștigul mare să provină din cantitățile mari vindute, el aspiră la condiția de bișnițar, marfă puțină la prețuri pipărite. În industria bunurilor de consum, și dificultăți obiective — lipsa de materii prime, de energie, tehnica învechită, scăderea disciplinei în muncă datorită unei crize de autoritate a conducătorilor întreprinderilor ș.a. —, dar și multă comoditate și sete de cîștig mare cu eforturi mici fac ca puține mărfuri din cele produse în fabricile noastre să poposească și în magazine. Dacă la acestea se adaugă reluarea pe tăcute (s-ar putea spune pe furis) a unor exporturi de alimente și de alte bunuri de strictă necesitate (îmbrăcăminte, hirtie, becuri și multe altele), numeroase greve, dintre care o mare parte declarate cu ușurință, în sprijinul unor revendicări fie exagerate, imposibil de satisfăcut în momentul de față, fie care puteau fi rezolvate pe alte căi, dacă mai adăugăm, de asemenea, furturile de produse din întreprinderi, de recolte de pe cîmp (unde s-ar poameași așa ceva dacă problema proprietății asupra pămîntului ar fi soluționată?), ca să nu mai vorbim de furturile „clasice”, dacă mai adăugăm și cantitățile foarte mari de bunuri de consum pe care numeroși „turisți”, de fapt, bișnițari cu pașaport, le scot zilnic din țară, vom putea să ne facem o idee cu privire la tabloul unei economii aflate în mare suferință. Însă nu trebuie să ne amăgim, dura lex, sed lex: în mult rîvnita Europă nu vom putea intra de-adevăratelea decît după ce vom fi ieșit de sub zodia bișniței.

ION D. GOIA

Ziua națională a vrajbei noastre

În fața Catedralei Reîntregirii o armată de steaguri tricolore. Mulțimea a ocupat Platoul Romanilor. Este 8 dimineața. Frig. Agitație. Lume pestriță. Atrag atenția uniforme de sărbătorești ale gărzii de onoare: veston negru cu fireturi galbene, cușmă și sabie. Clopotele bisericilor pornesc solemn. Fanfara militară nu le ia în seamă, continuîndu-și triumfal cîntecele săltărețe.

La citeva sute de metri, statuia lui Mihai Viteazul devine loc de pelerinaj. Se depun coroane, de flori. Pe un mic podium stau grupați demnitarii zilei: Ion Iliescu, Petre Roman, Virgil Măgureanu, Victor Stănculescu, Doru Viorel Ursu, Alexandru Birlădeanu. Alți parlamentari. Înalte fețe bisericesti. În înghesuiala celor de rînd se distinge un bătrîn pierit care poartă sarică și căciulă de miel. Se sprijină într-un baston modest. Tremură și de frig, și de oboseală. Vine din Ilva Maramureș. Gheorghe Lupșă, 96 de ani, martor al Unirii din 1918. În timp ce armata română — artileria, vînătorii de munte, parașutiștii etc. — defilează sobru susținută de alămurile fanfarei, bătrînul este adus în mijlocul oficialităților. Surisuri. Fotografii.

Lumea se împrășteie. Ziariștii țîșnesc în urmărirea politicienilor. Se ajunge în fața Episcopiei. Piața interpelează: Iliescu și Roman / Aveți grijă de Ardeal! Iliescu, nu uita / Și Ardealul-i țara ta! Corul de lingă tribună interpretează colinde laice și cîntecele patriotice ale Transilvaniei. Dangătul clopotelor se încrucișează cu versuri și lozinci. Foarte-foarte multă armată. De toate culorile și uniforme.

În sfîrșit, tribuna e ocupată de reprezentanții oficiali. Patriarhul României oficiază Te Deum-ul. Mulțimea nu pare înfiorată nici de apariția preaimaculată a fericitului Teoctist, nici de cîntările religioase. Un copil de trupă se luptă cu o cameră video. La 10,30 fanfara întonează „Deșteaptă-te, române!”. Se trag salve de tun. Alexandru Birlădeanu declară deschisă Sesiunea solemnă a Parlamentului. Aplauze urmate de un discurs înconducător. La un moment izbucnesc huiiduieli. În cineea cui? Nu se aude decît un vuiet repede stîns. Compararea anului 1918 cu 1989 îi prilejuiește d-lui Birlădeanu o patetică exclamație de lemn: „Avem nevoie de liniște în fabrici, pe ogoare, pe străzi, în case, în inimi!”.

Apropierea președintelui țării de microfon declanșează aplauze și îndemn binecunoscut: Iliescu și Roman / Aveți grijă de Ardeal! Șeful statului apelează la un belșug de citate, rotnuiește retoric, pe alocuri teatral cuvintele. Ocolește strategic problema Basarabiei pasind posterității responsabilitatea: „Istoria așază în făgașul normal hotărîre”. Mulțimea pare de acord. E încîntată să scandeze Vatra Românească! ba chiar Iliescu! Iliescu! Moldova de peste Prut poate să mai aștepte.

Apariția reprezentantului P.N.T.-c.d., Corneliu Coposu, isterizează o parte a asistenței. Cei mai activi se dovedesc mîndrii purtători ai pancartelor cu Vatra Românească așezați în cordon imediat lingă soldați. Grupul patrioților de pe deal și temerarii instalați în copaci sînt însuflețiți de aceeași sfîntă minie. Huiduie fără complexe. Fără

prejudecăți. Fluieră. Surid extaziați: Iliescu—Roman! Iliescu—Roman! Strigat fiind dl. Iliescu intervine jenat și complice ca un diriginte. În zadar.

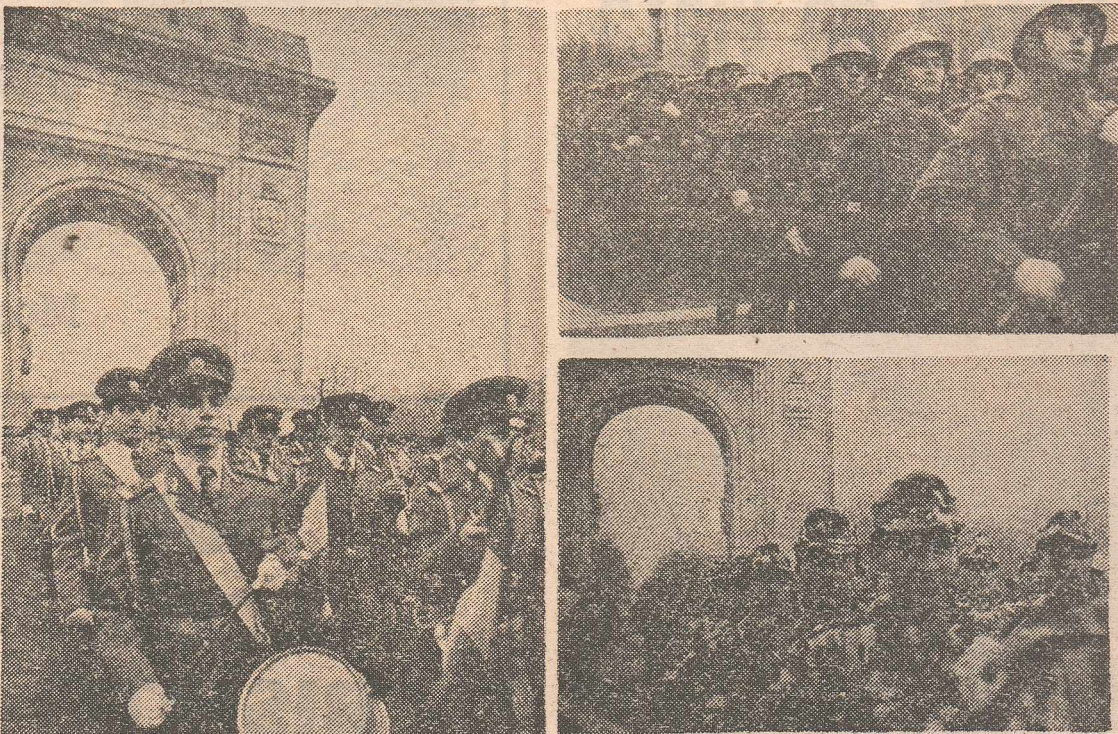
Radu Cîmpeanu este onorat cu același tratament. Grupuri încăpăținate îi aruncă reproșuri de neînțeles: Trădătorul! Trădătorul! Platoul romanilor se transformă într-o mahala a românilor. Susținătorii Vetrei izbucnesc în huiiduieli pătimașe bombardîndu-l pe reprezentantul U.D.M.R.: Ole, ole / Vatra mare forță e! Îl interoghează cu violență: „Ce-ați făcut în martie? Ce-ați făcut în martie?” Dl. Geza nu poate răspunde. În schimb apreciază Proclamația din 1918 drept o capodoperă, un document exemplar. O femeie urlă din răsputeri Uă! Uă!

Următorii vorbitori nu mai trezesc indignarea publicului. Sînt aplaudați. Mulțimea își amintește și de Basarabia. „România mare! România mare!”. Dar nu mai este posibilă emoția. Oficialii salută mișcînd sportiv brațele. Garda de onoare marchează încheierea solemnă a zilei.

Oamenii se împrășteie. Sînt înghețați. Unii — mulți — se simt înșelați, cu speranțele batjocorite. Aculina și Gheorghe Burduja, români de peste Prut au venit noaptea trecută. Au dormit în autocar. „Nu înțelegeam ce voiau, de ce strigau, cu cine țineau... Și președintele vostru... se teme să spună lucrurilor pe nume. Dinspre partea lui, noi rămînem rușilor. Se teme de imperiu. Noi nu ne temem decît de Dumnezeu”.

Clopotele bat în timp ce un miros pătrunzător de mititei anunță ora mesei. Unde ești, Mitică?

OLTEA MUTULESCU

La București, s-a defilat pe sub Arcul de Triumf...

— Cum ați defini calitatea, domnule președinte ?

— Știință, dar nu numai atât. Calitatea este „diferența specifică dintre reușită și eșec”. Dacă m-ați fi întrebat ce este calitatea la noi, n-aș fi răspuns la fel de concis. Din păcate la noi stocul de păreri aproximative, de adevăruri trunchiate, depășește cu mult pe cel al metodelor științifice în domeniul calității. Este aparent paradoxal ce se întâmplă la noi și iată de ce: calitatea înseamnă statistică matematică de 60 de ani, teoria probabilităților de 50 de ani, psihosociologie și tehnici motivaționale de

sprijinirea agenților economici în valorificarea imensului potențial de profit pe care îl reprezintă abordarea științifică și armonizată a exigențelor calitative de pe piața internă și internațională. Desigur, ne punem la dispoziția tuturor celor interesați, iar în ceea ce îi privește pe cei neinteresați încă, ne străduim să-i convingem, să-i motivăm.

— Nu credeți că introducerea metodelor științifice și armonizarea vor însemna un efort financiar inacceptabil pentru mulți dintre agenții economici ?

— Metodele științifice în

face.

— Care este principala problemă cu care se confruntă CNSMC în momentul de față ?

— Mentalitatea oamenilor, cea mai rea fiind cea exprimată de binecunoscutul „merge și așa” ! A mers până acum fără asigurarea-certificarea-controlul calității, de ce să nu mergă și de acum înainte ? Ca să fim sinceri, merge, dar în sensul contrar celui necesar. O altă „păreră” încă larg răspândită este legată de rolul CNSMC. Există încă ignoranță și confuzie în legătură cu acest rol. Credibilitatea serviciilor pe care le propunem agenților economici, fundamentale pentru asigurarea competitivității pe piață și a satisfacției clienților depind de credibilitatea Comisiei însăși. Or, se pare, fie că nu am fost înțeleși cum ne-am propus, fie că nu am găsit modalitatea adecvată pentru a convinge că CNSMC nu este „aceeași Mărie cu altă pălărie” ; fostul IGSCCP cu care mai sintem confundați a avut alte obiective și cu totul alte metode decât cele pe care ni le propunem noi.

— Deci, în câteva cuvinte,

CALITATEA

este
principiul
de bază
al oricărei

AFACERI

interviu cu domnul NICOLAE DRĂGULĂNESCU, președinte al Comisiei Naționale pentru Standarde, Metrologie și Calitate

domeniul calității sint drumul optim către calitatea necesară, evită căile întortocheate, deci conduc la scăderea costurilor calității ; managementul calității înseamnă, de fapt, îmbunătățirea unui produs sau a unui serviciu înainte de a se cheltui bani, resurse materiale și manoperă, prestigiu. Pe de altă parte, aplicarea unor standarde și reglementări tehnice armonizate reprezintă primul jalon al celui mai scurt drum către cîștigarea încrederii clienților.

Se poate produce „după ureche”, se poate trăi fără certificare de către un organism neutru, care la noi este CNSMC, dar în acest caz să nu ne mire dacă bucuriile și serviciile noastre sint mult mai scumpe decât ale concurenței și să nu ne mire dacă și cumpărătorii vor simți că plătesc cit nu

CNSMC înseamnă ?

— O „întreprindere” ale cărei servicii se numesc certificare, acreditare, stagii de instruire, proceduri, standarde, reglementări tehnice armonizate. O „întreprindere” care se adresează unei piețe cu metode pe care le dorim inteligente, eficiente, convingătoare.

— Care ar fi mesajul pe care ați dori să-l transmiteți cu ocazia Zilei mondiale a calității ?

— Calitatea — dovada respectului pentru demnitatea cumpărătorului dar și a propriei demnități a producătorului — nu poate fi numai obiectivul unei anumite zile sau al unei anumite instituții, pentru că viața înseamnă generozitate, omenie și respect în fiecare zi, ale fiecărui om pentru fiecare om, fără nici o derogare.

MIHAI SÂNDOIU ■

narii sint salvarea economiei. Trebuie să ne rugăm pentru sănătatea milionarilor, indiferent de culoarea pielii lor fiindcă sint, în fapt, sacrificiul pe altarul liniștii noastre. Un milionar e robul unei iluzii : că odată și odată se va opri și se va pune pe trai. În realitate, nu se cunosc în

milioanele ; eu doar le minuiesc.

În realitate el era minuit de milioanele sale. Marx avea dreptate să spună că la un moment dat cantitatea generează o nouă calitate. Și avea cu atât mai multă dreptate, cu cît n-o spusese el. O sută de lei e o sumă care nu

Binecuvîntează, Doamne, copiii și milionarii!

semnifică aproape nimic. Decît doar dacă vrei să te dai mare pe lingă unul care n-are în buzunar decît un pol. Un geamantan de sute ori o cămară de bani încep să aibă vieți proprii, te cer și-ți pun mintea în lucrare, îți dau nopți albe, generează în tine o nouă calitate. Încercați să vă imaginați că aveți un milion și veți constata că dintr-un om mulțumit cu sine deveniți o persoană agitată și stresată. Și asta numai imaginîndu-vă că aveți milionul în brațe ! Prima descoperire e și cea mai năucitoare : pentru ideile care încep să vă preseze milionul

Procesul celor 23 din 24

Dosar istoric

Din pagina a 2-a a stenogramelor sedinței C.P.Ex. din 17 decembrie 1989 poți afla că Ceaușescu a spus : „...au fost și ieri, dar tovarășii n-au înțeles că vor reveni astăzi.”

Ieri : 16 decembrie 1989. Tovarășii : activiștii și șefii militari ce se aflau la Timișoara. Astăzi : 17 decembrie '89. Cei care „au fost și ieri” : „huliganii”, „elementele de clasă”, „pleava societății” (socialiste multilaterale aliate), adică, de fapt și mai pe de-a dreptul spus, demonstrații Timișoarei, revoluționarii care nu mai acceptau minciuna de 45 de ani și cereau înlăturarea comunismului din viața României, oamenii a căror prezicere s-a adeverit : „Astăzi Timișoara — mine toată țara !”

Cum era să înțeleagă ceva tovarășii lui Ceaușescu ? Ei n-au înțeles nici AZI ! Probă este cît România de întinsă. Și vedem — cu uimire, poate — că, pentru a-i ajuta să priceapă, ne trebuie, ne lipsesc — ÎNCĂ — multe : legi ale revoluției, justiție curată — nu spălată în propriile ei ape turburi în care s-a bălăcit servindu-l pe Ceaușescu —, excluderea din viața publică și din politica de stat a minciunii cu purtătorii ei cu tot.

Ce trebuie să facem ? Se întâmplă că, de fapt, nu știm cu exactitate. Dar în 20 decembrie 1989 cîți dintre noi știam precis ce vom face în 21 și-n 22 ? Ceea ce n-a impledicat să vină acel 22. Ce va urma acum ? Ceea ce trebuie să vină.

Vineri, 30 noiembrie, cei doi inculpați care n-au fost audiați — Rădulescu Gheorghe și Dăscălescu Constantin — nu s-au prezentat, fiind internați la Spitalul nr. 9, unde s-a cerut să fie expertizați de o comisie medi-

co-legală. Domnul președinte lt. col. Ciobotaru anunță că acea comisie a lucrat miercuri și a ajuns la următoarea concluzie : este nevoie de o comisie lărgită. „Comisia lărgită urma să se întrunească luni, 3 decembrie, a daugă domnul președinte, dar nu mai este sigur, fiindcă, între timp, doctorul Predescu s-a îmbolnăvit. Or, „doctorul Predescu” nu este altul decît profesorul doctor docent Vasile Predescu, ceea ce ia înțîmblării posibilitatea de-a fi nesemnificativă. Între documentele dosarului se află și adresa nr. 10720, semnată, la 7 noiembrie 1990, de dr. Nicolae Simionescu, director adjunct medical al Spitalului clinic (nr. 9) „G. Marinescu”. Adresă în care amintitul director scrie că pacientul Rădulescu Gheorghe a fost transferat acolo de urgență de la Spitalul Municipal „la indicația prof. dr. doc. V. Predescu.” Depeșa se încheie astfel : „În concluzie, actual starea somato-psihică nu-i permite deplasarea, neputînd fi audiat în instanță.” Judecătorii ar putea, cel mult, să-i ia un interviu : s-a văzut că doctorii și directorii care îl fereau de rele nu-i interzic aceasta.

Se înțelege că, dacă dictatorul ar fi avut la îndemînă o asemenea concluzie, între el și tribunal s-ar fi „edificat” aceeași barieră. Prin urmare, chiar dacă tot procesul celor 23 din 24 va fi un monumental bluff, iată, el tot servește la ceva. Și tot devine istoric.

Oricum, este o bună ocazie de a le ura sănătate tuturor celor ce se străduiesc în acest proces.

Termenul următor : joi, 6 decembrie.

DORIN GHERGHINESCU ■

Cuvîntul bișniță vine de la business, care înseamnă afacere. Afacerile se fac, în general, cu dolari, bișnița mai ales cu lei. Termenul mai comportă o explicație : ca să faci business, e nevoie de americani ; pentru bișniță, sint buni și românii. De fapt, bișnița e calea care duce spre afaceri. Afaceriștii au dumnezeul lor, care se numește Mercur. E unul din cei mai virili și mai isteți dumnezei din cîți există sau au fost inventați. La noi, multă lume cere urmărirea și descurajarea prin toate mijloacele a bișnițarilor. Prostie mai mare nici nu există ! Mai întîi fiindcă nu poți pune pe roate o afacere dacă nu ai bani și, îndeosebi, dacă nu-i faci să circule. Legea banului e și circule. În al doilea rînd pentru că talentul pentru muzică ori cel sexual. Cea mai bună dovadă că e vorba de talent o constituie faptul că în același gen de afaceri unii reușesc iar alții dau chix. În fine, ne grăbim să le zicem bișnițarii la mulți oameni de treabă și cu genul comerțului.

Trebuie să ne rugăm celui de sus să binecuvînteze copiii și milionarii deoarece primii sint salvarea sufletelor noastre tocite de așteptare și ură, pe cînd milio-

toată lumea milionari care să ru se zbată să ajungă miliardari. De pe urma milionarilor trăiesc bine nevestele, amantele, copiii, prietenii și delapidatorii. Milionarii nu au somn, nu au stare, nu au tihnă. În acest sens, circula și o anecdotă. „Ce-ai face, îl întreabă un afacerist pe altul, dacă ai avea un milion ?”. La care omul răspunde : „Aș mai face unul”. Milionarii îndeobște sint slabi, agitați, cu atenția vesnic încordată, disperați că ar putea să piardă milionul. Iar soluția cea mai bună ca să nu-ți pierzi milionul e să mai faci unul. Un milionar mulțumit de sine e un lucru tot atît de nenatural ca un poet obez.

Un milionar american mi-a spus oarecum trist și conso-

Oftînd, înainte!

„Pornește de la buna credință a guvernanților că vrem să trecem la economia de piață”, zise Dan Nechitoaia.

Dan Nechitoaia este inginer mecanic auto. La „Autobuzul”, unde lucrează din 1976, a fost șef de proiect pentru gama de autoutilitate (TV-uri) și minibuze. A proiectat furgonete, camionete, precum și cunoscutul maxi-taxi apărut pe piață în 1988. Dar una este experiența pe care a câștigat-o astfel, ca specialist, și alta e faptul că experiența aceasta nu-l orbește, ca să zicem așa, încît să afirme că tot ce a făcut el și colegii lui a rupt gura tîrgului. N-a rupt-o deloc, pentru că indicațiile lui Ceaușescu nu țineau loc de tehnologie. Ele erau resimțite, cel mult, ca apăsarea rece a unui pistol sprijinit în coastele celor de la „Autobuzul”. Și tocmai de aceea inginerul Dan Nechitoaia știe că abia de acum încolo turismul românesc trebuie dotat cu mijloace de transport executate la nivelul standardelor internaționale și că transportul urban și suburban de călători, neglijat atîta ani, va trebui să fie dotat cu autovehicule care să asigure condiții civilizate. Așa se explică și inițiativa lui Dan Nechitoaia de a înființa o firmă particulară de fabricare a unor minibuze pentru transportul a 20 pasageri (varianta turism) sau a 32-35 de

pasageri (varianta transport urban).

Într-adevăr, zicea el, „Autobuzul” a făcut vreo 80 de maxi-taxi „Rocar 106” în iarna lui '83 și în iarna lui '89. Dar, deocamdată, în țară nu există componente mecanice pentru a face astfel de produse fiabile.

Adică, întreb, le-am făcut înainte de a le fi putut face?

„Astea toate au fost forțate, îmi răspunde el. Aveam motor de 68 CP pe care l-am adus la 85 CP, dar s-a rupt arborele cotit, s-au mai întimplat și alte necazuri, deci am avut căderi în exploatare. La astfel de mașini trebuie motoare de 120-135 CP. Și nu e de mirare că firmele noi de turism, apărute anul acesta, cumpără de afară minibuze. Pe plan mondial s-a ajuns la un nivel atît de înalt încît n-avem încotro, trebuie să ne aliniem. Dar am zis: decît să plătim integral, în valută, un astfel de vehicul, ar fi mai convenabil să plătim numai componentele pe care noi nu le putem face la standardele internaționale de calitate”.

Un minibus, zice inginerul nostru, costă de la 15 000-20 000 de dolari pînă la 60 000. Or, pentru minibuzele pe care ar vrea să le facă la firma lui, n-ar avea de plătit decît vreo 10 000 de dolari pe bucată. „Și asta — zice — la

nivel deosebit. Dar poate fi și mai ieftin”.

— Ce ar urma să importați?

— Șasiul echipat, deci șasiul pe roți, cu motor cu tot. Iar noi am face caroseria, amenajarea interioară, ferestrele. Pentru cine nu știe, trebuie spus că pe piața europeană acest produs nu e abordat decît de vreo cîteva firme, printre care „Man” și „Mercedes” din Germania sau „Leyland” din Anglia. Nu vrea să vîndă pielea ursului din pădure, dar e clar că, în perspectivă, o asemenea colaborare ar crea și posibilități de export pentru vehiculele pe care le-am face.

Pe la începutul toamnei, Dan Nechitoaia a depistat la o întreprindere de reparații auto din București o hală care nu e utilizată decît ca garaj. Este exact ce-i trebuie, fiindcă hala aceea este echipată cu toate utilitățile: apă, aer comprimat, curent electric. „Am vorbit cu direcția — zice el. Ei vor să o concesioneze. Sînt cit se poate de interesați, deoarece în alte hale ei pot fabrica o serie de repere și subansamble. Dar n-am încheiat un contract pînă acum, întrucît a intervenit întrebarea esențială: am bani să fac așa ceva? Personal, n-am. Salariul meu este de 3 800 de lei și am doi copii. Îmi ajunge să-mi duc viața de la o lună la alta”. Și tot la fel o duc cu banii și ceilalți colegi ai lui, cu care el ar vrea să pună pe picioare această afacere, inginerii Robert Golimpiovschi, Horia Boian, Gheorghe Dumitru, Mircea Enescu.

Deocamdată, Dan Nechitoaia a întocmit statutul societății comerciale, ca și expunerea de motive prin care va solicita emiterea unei hotărîri a guvernului de înființare a societății comerciale respective. În urma acestei hotărîri, ar urma să se înscrie

la Camera de Comerț. Însă demersurile lui s-au oprit la jumătatea drumului. Cînd se duce la guvern, trebuie să aibă și contractul de concesiune avizat de Agenția Națională de Privatizare. Or, avizarea aceasta se face în urma unei licitații. Iar după ce ar trece de licitație, Dan Nechitoaia ar trebui să ceară cuiva credit. Dar, tatonînd terenul dacă banca i-ar acorda un credit de 30 de milioane lei, inginerul încă n-a ales cu vreun răspuns. Acum, zice el cuprins de un fel de disperare, ar vrea să încerce la banca Țiriac. Își dă seama că Țiriac va fi asaltat de tot românul care vrea să facă sau căruia i se pare că vrea să facă o afacere, dar n-are încotro.

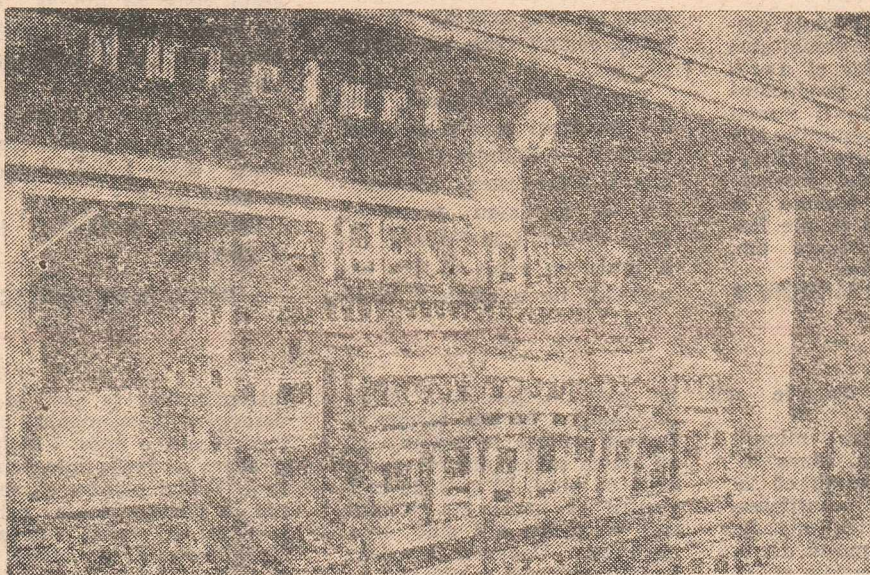
Oricum, mai zice Dan Nechitoaia, nici el și nici colegii lui nu sînt interesați să colaboreze cu vreun chiabur al regimului Ceaușescu de după decembrie '89, cu vreunul călare pe un sac de bani. Ei nu caută un patron care să le ofere un serviciu. Dimpotrivă în urma riscurilor — pentru ei — pe care le-ar presupune contractarea unui credit, aceștia ar vrea ca ei să fie aceia care să dea de lucru, cel puțin într-o primă etapă, unui număr de 185 de oameni.

Acum vreo lună, adaugă inginerul, la „Actualități” a fost prezentată o ședință a guvernului în care primul ministru se întreba: unde sînt tinerii aceia curajoși, întreprinzători, pe care domnia-să a contat și contează? Dan Nechitoaia și prietenii lui ar fi fost gata să răspundă: „Prezent!”. Dar le-ar fi folosit la ceva? I-ar fi auzit cineva? Deocamdată, oftînd, ei sînt hotărîți să meargă înainte.

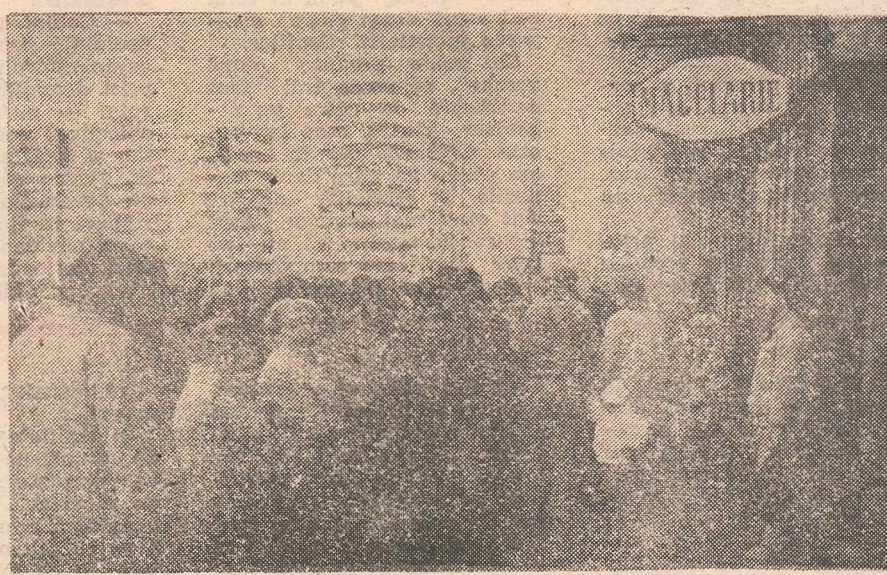
DUMITRU
CONSTANTINESCU ■

Liberalizarea prețurilor

A curs multă cerneală și s-au consumat multe ore din programul TVR pentru explicarea măsurilor de „liberalizare a prețurilor” luate de guvern. Un erou la datorie a fost însuși primul-ministru Petre Roman, care a realizat un adevărat maraton întru justificarea acțiunilor cabinetului său. Părea că privea la operațiune în ansamblul ei mi-am pus-o cu alt prilej (e vorba, în ultimă instanță, de aruncarea tuturor dificultăților perioadei de trecere pe spinarea omului necăjit). Aici am în vedere doar o singură chestiune — raportul dintre „liberalizarea prețurilor” și privatizare. Da, normal era ca liberalizarea să se fi făcut abia după ce problema proprietății ar fi fost definitiv soluționată. Nu s-a făcut așa. S-a umblat la prețuri, în condițiile în care, atît în industrie, cît și în agricultură, predomină proprietatea de stat și cea cooperatistă (în limbajul mai vechi, „proprietatea socialistă”). Firește, guvernul român nu putea să nu știe ce-a însemnat „liberalizarea prețurilor” fără privatizare, în țări frățești ca Ungaria, Iugoslavia, Polonia, U.R.S.S. — un esec răsunător, ca urmare, fie a amăgirii norodului, fie, în cel mai bun caz, a autoamăgirii — și de aceea s-a grăbit să ofere soluții regiilor autonome. Rămîne de văzut cît de tare îi vor avantaja regiile autonome pe salarii în întreprinderile respective: mai curînd, regiile autonome nu fac decît să-și hrănească cu iluzii. În ceea ce-l privește pe consumator în-ă, în mod hotărît, el va fi cel păcălit. Căci dacă regiile autonome lucrează în pierdere, paguba o suportă cumpărătorul, consumatorul, ceea ce nu se mai întîmplă în cazul privatizărilor — aici dacă lucrurile merg prost, întreprinderea dă faliment. Prin urmare, adevărata liberalizare a prețurilor se poate face numai în condițiile unei economii privatizate. Orice alte combinații nu sînt decît surrogate, paliative, sortite mai devreme sau mai tîrziu eșecului. (I. D. G.).

Din misterele perioadei de trecere la economia de piață (amîndouă imaginile sînt din Bucureștiul nostru iubit sau micul Paris, cum i se zicea odată).

Fotografie de GIG MOTOIANU ■

...Actualul guvern ar fi în stare să liberalizeze și prețul kilogramului de codobele. Premierul Roman ar explica surizător într-un interviu televizat necesitatea acestei măsurii apoi, firește, ar critica o parte a presei românești care nu a înțeles în profunzime sensul politicii de liberalizare. Ziariștii sînt greu de convins, ei trebuie ajutați să înțeleagă... Astfel, prețul hîrtiei de ziar (în urma liberalizării din noiembrie) a crescut și dificultățile de tipărire s-au înmulțit.

Conducerea Combinatului Letea-Bacău a propus un preț incredibil de 28 500 lei pe tonă, ceea ce i-ar asigura o rentabilitate a produsului de 8-9 la sută. Guvernul nu a fost de acord, scăzînd prețul la 26 300 lei pe tonă. Cu această sumă se facturează în clipa de față hîrtia de ziar ce iese de pe porțile combinatului, dar ea

continuă să fie supusă negocierilor între guvern și unitatea băcăuană. Desigur, va câștiga guvernul în defavoarea presei, iar Letea-Bacău va continua să concureze singură

De-ar zbura melcii cu aripi din hîrtie de ziar

pe piața internă, ieșind mereu a doua în competiția economică.

De la greva de 9 zile din iulie a.c. (în urma căreia fostul director, Corneliu Filimon, a fost avansat în fosta Centrală) livrările de hîrtie nu s-au oprit chiar dacă, nici în prezent, o parte din hîrtie nu a fost facturată. Afîm de la directorul unității, dl. Manca Avram, că în 21 de zile ale lunii noiembrie s-au dat la intern 2 441 t din totalul de 3 820 t produse. Restul a fost

exportat (un vechi contract ce trebuia onorat). În stoc aveau la data pomenită mai sus 90 t hîrtie de ziar. Dacă ar avea materie primă, susține dl. director, combinatul ar

produce 6 500 t pe lună, ceea ce ar asigura (dejer) cerințele pieței. Stocul de materii prime era asigurat pentru o zi.

Față de 1989 actuala producție de hîrtie a scăzut cu 10 900 t, datorită unui deficit de 55 000 m³ de lemn. În aceste zece luni s-au produs

44 523 t de hîrtie de ziar față de 45 000 t cît cereau comenziile. Un sondaj în rîndul celor mai mari consumatori aduce pe primul loc ziarul Adevărul cu 1 000 t lunar, România liberă — 550 t, Editura Presa Liberă — 1 600 t, alte ziare partoculare 300 t. Datele ne-au fost furnizate de ing. Farcaș de la serviciul desfacere.

Pe zece luni, producția de

hîrtie pentru caiete a fost de 1 936 t față de planul prevăzut de 2 170 t. Scăderile sînt puse pe seama trecerii la săptămîna de 5 zile lucrătoare, pensionarea unui număr mare de muncitori cu experiență, gradul avansat de uzură al utilajelor și lipsa materiilor

prime. Letea-Bacău traversează o perioadă dramatică în cei peste 100 de ani de funcționare. Deși liniile tehnologice sînt vechi, deși condițiile de muncă sînt grele, calitatea hîrtiei interesează pe partenerii externi. Se exportă hîrtie de calitate superioară în Germania, India, Elveția... Dacă nu s-ar exporta, hîrtia ar ajunge pentru toată țara. Dar prin export — motivează neobositul și grăbitul director — combinatul plătește statului creditul de 4 milioane de dolari făcut în acest an.

Perspectivile redresării producției sînt sumbre. Guvernul poate să doarmă liniștit, melcii nu vor avea niciodată aripi din hîrtie de ziar, în schimb hîrtia va continua să se zbată în nevoi și promisiuni.

PETRE BARBU ■

AUTOSERVICE — supermașină de tăiat timp, bani și răbdare

Într-o societate modernă, aproape că nimic nu mai e posibil fără mașini. Ele, mașinile, au aglomerat circulația pe drumurile publice, au ocupat spațiile libere, au urcat pînă și pe trotuare, au început să stăpînească treptat parcurile și celelalte zone verzi. Altfel spus, acest rău necesar, acest zeu denumit automobil ne-a invadat viața; ne-a răscolțit inimile, griile și pasiunile. Iar pentru a-i menține condiția funcționalității, și a-l feri să devină, odată cu scurgerea timpului, un fel de inamic numărul 1 al pietonilor și al celorlalți concurenți la trafic, s-au înființat, nu-i așa, chiar și autoservice-urile...

Și iată cum, mai zilele trecute, mi-a încolțit în cap ideea să fac un test prin câteva autoservice-uri bucureștene. Mi-am propus așa, deodată, să văd pe... propria-mi mașină, cam cît de prompt sînt serviți posesorii de autoturisme, dacă găsesc sau nu solitudine și receptivitate din partea meșterilor depanatori, dacă clienții cei adevărați sînt tratați cu atenție și bunăvoință. Sau, dimpotrivă.

Așadar, mașina mi s-a „stricat” subit chiar în incinta primului Autoservice-Dacia întîlnit pe str. Venei nr. 12. Omul de la intrare era absent și ore în șir nimeni nu m-a întrebat cum am pătruns și ce-i cu mine acolo. În jur, învălmășeală de mașini. Lume plimbându-se încocoace și încolo, dezordine, de nedescris. Puteam să ies neobservat, trăgînd după mine chiar și o nouă caroserie. Domnul Ștefan Lință, șeful unității, a suferit un accident. Merge încă în cirje și degeaba răgușește tipînd la subalterni, că prea puțin îl ascultă; băleți-s fiecare cu ciubucurile lor și fac, pînă la urmă, cam tot ce vor, ce știu ei. Maistru Tomiță Bileanu, adjunctul, e

de negăsit. La această oră — să tot fie zece, zece și-un sfert, electricianul Dumitru Radu e dat dispărut sau încă n-a venit la program. În această situație, posesorul unui frumos Renault 17, dl. Radu Stănescu, amînat de 3 zile cu binecunoscuta formulă... vino azi, ba vino mâine... n-a mai avut răbdare să aștepte. Și-a remorcat autoturismul după un altui comandat la A.C.R., și-a luat alternatorul și s-a dus să și-l repare în altă parte, în timp ce recepționarul Tony Marinescu, C.T.C.-istul, dă disperat din mîini și se lamentează: „N-am ce să le mai fac, domnilor!... De cînd nea Fane, șeful, le-a băgat în cap privatizarea, parcă nimeni nu se mai poate înțelege cu ei. Bine-ar fi s-o facă odată; să știm și noi și clienții ce-avem de făcut! N-avem nici pivoți, nici plăci de presiune sau discuri de ambreiaj, nici set-motor... nici tăblăraie, nici măcar chit... nimic, nimic din piesele de schimb de strictă necesitate!... Secetă pe toată linia. Asta-i. Șeful se „duce, săracul, mereu la Pitești, după piese, dar aproape de fiecare dată se întoarce mai mult cu mîna goală. De recondiționat, nu prea avem ce recondiționa. Așa că tot privatizarea rămîne cea mai bună soluție să ieșim din impas, să nu dăm faliment”.

...Am luat cal-putere la bătaie și am ajuns, plin de speranțe, tocmai la Stația autoservice Băneasa, unde este șef domnul ing. Dan Drăgoi. Aici, însă, și mai mare mi-a fost dezamăgirea: mulți clienți intrau și ieșeau nemulțumiți, blestemînd. De ce? Tot pentru lipsa pieselor de schimb și pentru vreun serviciu nu tocmai corect asigurat. Întreb în dreapta și-n stînga dacă sînt cumva la magazie capace din plexi pentru lămpile combinate spate de Dacia 1310.

Aflu că există, dar se dau numai cu aprobarea șefului de secție, Ștefan Oanță. Așa că ciocănesc discret, la ușa biroului dumisale și intru. La o masă mare, chiar dumnealui, dl. Oanță în persoană. Răsfoia niște hirtii. Îl salut cu respect, dar nu-și scoate nasul din... pergamente și nu mă bagă în seamă. Repet salutul, dar abia se sînchisește să-mi răspundă printre dinți...

— Ei, ce-i? Ce s-a întîmplat?
— Vă rog... aș dori și eu un pivot superior dreapta...
— N-avem!
— Atunci, poate-mi repară băleții și mie aripa dreaptă-față...
— Nu, nu se poate. Pînă-n ianuarie n-avem ce vă face... avem prea multe mașini la vopsit. N-avem vopsea, n-avem chit. Încercați în altă parte. Poate aveți o șansă. Veniți cu chit. Cu vopsea cu tot.

— Totuși, am mai văzut că... se mai fac mici reparații și vopsitorii curente... Dar, dacă nu se poate, nu se poate... Aș mai avea însă o întrebare: capace din plexi pentru lămpile combinate din spate? Ca acelea roșii, deasupra dulapului din fața dvs., aveți?

— N-avem, domnule!, mi-a răspuns scurt și nervos.

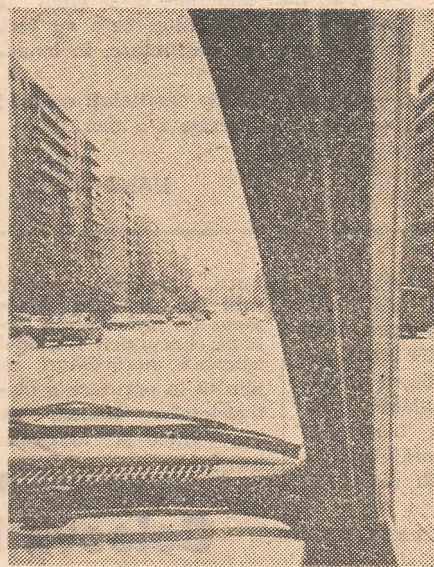
Adînc îngrijorat de soarta deloc de învidiat, nesigură, a unor astfel de auto-

service-uri, m-am oprit și la unitatea de profil din str. Călușei nr. 7, pendinte de Cooperativa „Automecanica”. Încă de la intrare, o surpriză plăcută: ordinea, disciplina și curățenia tronează la tot pasul, în secții și ateliere. E luni dimineața, ora 9,30 și maistrul Alexandru Bornaz m-a repartizat la rampa mecanicului Marius Zamfir. I-am spus tînarului depanator că am un necaz la mașină; ceva nedefinit, un zgomot la roata din dreapta. Imediat a urcat automobilul pe rampă, s-a vîrît pe dedesubt și, în câteva minute, i-a și găsit buba: pivot dreapta superior defect. „În cel mult o oră îl putem înlocui”. „De unde pivot?” — am întrebat. „Nici o problemă. Strungarul nostru, Radu Rusu, îl recondiționează pe loc pe cel vechi și-l face să țină mai mult decît unul nou. Deschideți numai dumneavoastră comanda” — mi-a mai zis el atent și îndatoritor. I-am mulțumit și i-am spus că de data asta am făcut doar o mică revizie. Un test. Voi reveni, în zilele următoare. Grijiuliu, șeful autoservice-ului, dl. Grigore Mircea, m-a atenționat să nu întîrzii prea mult. Cu pivotul nu-i de joacă; trebuie neapărat înlocuit. Iată că în raidul meu găsisem, în sfîrșit, și o excepție. Una plăcută, neîndoișoasă, dar confruntîndu-se însă cu aceeași acută lipsă a principalelor piese de schimb.

Sigur, cîteva concluzii se impun de la sine. Prima ar fi deteriorarea îngrijorătoare, de cam multă vreme, a preocupării factorilor de resort pentru asigurarea unei aprovizionări ritmice cu cantități suficiente de vopsele, chit și piese de schimb. Aici se impune neapărat o adevărată restructurare și reorganizare, întrucît furnizorii de astfel de materiale au uitat total de datoriile ce le revin. A doua concluzie se referă la disciplină. Cu excepția celor din Călușei nr. 7, prea mulți sînt, cum am și văzut, depanatorii saturați de bani, indisciplinați, lipsiți de respect față de clienți, de automobiliști. Liberalizarea prețurilor parcă le-a luat și lor mințile.

Dacă nu intervine mai viguros privatizarea, foarte multe autoservice-uri vor fi curînd în prag de faliment. Soluția, deci, e și aici numai privatizarea! Numai ea va putea pune în drepturile-i depline prea mult deteriorată grija față de automobiliști, de nevoile lor.

MIHAI STĂNESCU

Prima întreprindere falimentară din România

■ Reparam, modernizăm și pe urmă închidem ■ N-avem „materie primă” ■ Și „materia primă” e lingă noi: coceni, tărițe, coji de semințe ■ Au ieșit ca gunoaiile

Fabrica de furfural este așezată în zona industrială a orașului, undeva în spatele gării. Din mersul mașinii se zăresc hambarele goale ca niște colivii din care pasărea a zburat. Ca buzunarul gol al săracilor. Ajungem. La poarta fabricii stă proțăpînd un muncitor scund, nebarbierit, cu pufoaica roasă, care apără fabrica ținînd în mînă un pușcoci de nădejde, contemporan cu epoca lui pasvante coloru'. Patrulează de ici pînă acolo, pătruns de importanța misiunii. Portărița și încălzește picioarele la reșou. Sare ca arsă cînd mă vede și tresare speriată cînd aude ce caut. Strigă cu un apelativ familiar pe cineva, un bărbat cu o mină puternică, el mi-o întinde, apoi se recomandă scurt: Măcelaru.

Decesul unei fabrici

De la el aflu că „aici nu se poate vorbi cu nimeni. Sindicatul s-a desființat. Mergeți la d-nul director, numai cu dînsul se poate sta de vorbă, așa sînt indicațiile. Știți, încearcă el s-o scalde, noi nici nu simțim o fabrică, sîntem un atelier acolo. Aici s-a închis. Mergeți la Combinatul de îngrășăminte chimice Slobozia, de care aparținem”. Fabrica este pustie ca un cavou. Oamenii par apatici și tranchilizați, stîrși de viață, fără chef de muncă. Cei cîțiva care au mai rămas discută în șoaptă, ca și cum asupra lor ar apăsa o tea-

mă necunoscută și o debusolare completă. Nimeni nu poate — sau mai degrabă nu vrea să spună nimic — despre cei care au decis închiderea fabricii care, după confirmarea unora dintre lucrătorii ei, realizează într-adevăr cei mai buni parametri din țară. Dintre cei rămași în derivă, înțeleg de la Sindicat că erau destul de mulți care aveau familie numeroasă — și mai mulți dintr-o familie lucrau în acest loc. Despre ce se va întîmpla cu fondurile fixe: clădiri, utilaje, etc., în valoare probabil de milioane, nu se suflă o vorbă.

Materie primă sau materie cenușie?

Ni se spune: „N-avem materie primă”. Și cocenii de porumb se află depozitați, după cum am putut vedea cu ochii noștri, la aproximativ 800 de metri, la Baza-siloz I.C.A.P.A., unde știuleții sîroiesc în vagoane și chiar pe jos, la vola intemperiorilor, lingă silozul propriu-zis. Cînd urc spre gară, o altă dublă remorcă încărcată cu coceni trece pe lingă mine, sfidătoare. Furfuralul (C₅H₄O₂) este un lichid incolor, galben sau brun, care se obține din coceni, coji de semințe, tărițe asu ovăz. Ajungem la Combinatul de îngrășăminte chimice. Acolo îl găsim pe unul din liderii sindicali, Bizantea, tehnician la serviciul mecano-energetic. El ne

la suprafață ■ Un mascat ajutor de șomaj în țara-trandafirului-răsare ■ Mediul toxic depășit ■ Cu ce se mănîncă Decretul Guvernamental?

declară: „Nu sînt ciocălăi. De cînd cu privatizarea, oamenii și-au luat, de pe cîmp, știuleții de porumb acasă. A început totuși achiziționarea lor de la țărani, la prețul de 4,80 de lei kilogramul. Coji de semințe se găsesc la fabrica de ulei, dar în cantități mici, insuficiente. Ciocălăii sînt cu mult mai rentabili la producția de furfural. Tărițele nu le folosim, deoarece sînt materie primă furajeră indispensabilă. Nici nu s-a folosit vreodată procedeu cu tărițe. Acum se aduc ciocălăii disponibili, achiziționați de la oameni”.

Reparații pentru faliment

D-nul Bizantea continuă: „În perioada dintre sezoanele pline de lucru (vara), fabrica a fost în reparații capitale, care au durat în jur de 30 de zile, o lună, o lună și jumătate. Fabrici cu profil similar sînt la Roșiori-de-Vede și Oradea. Cam aproximativ 200 de suflote lucrau la fabrica de furfural. Acum, ei lucrează prin rotație. O parte sînt folosiți pe locurile goale din schema de încadrare a Combinatului, alții stau acasă 30 de zile de ajutor de șomaj, ca să-i spun așa, căci ar putea fi altăva remunerarea cu 50 la sută din salariile și-așa foarte mici?”

Foamea de energie

Trebuie neapărat suplimentate cotele de energie. Combi-

natul funcționează acum cu una din cele două secții de amoniac și cu una din cele două secții de uree. Cealaltă secție de amoniac și a doua secție de uree stau. Anual, producția de furfural atingea cam 2300 de tone. Cum s-a făcut discernerea asupra celor care lucrează acum, în continuare, la Combinat? Ca șef tehnolog, îți poți da seama care sînt cei mai bine pregătiți și mai harnici. Au fost eliminați cei cu multe absențe nemotivate, cu concedii medicale numeroase și nejustificate, cei care au dovedit de lipsă de interes, indisciplină în muncă. Ei au ieșit ca gunoaiile la suprafață”.

Plutind în oxizi

Furfuralul este folosit pe scară largă în industria medicamentelor, la fixarea vitaminelor și deasemeni la fabricarea rășinilor, lacurilor, la rafinarea uleiului. Instalația este foarte complicată și costisitoare. O tonă de furfural se ridică astfel la un preț de peste 2000 de dolari. Cantitatea necesară în industrie, absentă prin închiderea fabricii, trebuie acoperită prin masive și usturătoare importuri. Iată ce ne mai declară d-nul Bizantea: „La furfural nu se prea cîștiga bine. Condițiile erau destul de grele: noxele

depășite, mediul toxic acutuat: amoniac, oxizi de vapori furfurilici. Pentru investiții nu erau fonduri. Sindicatul din fabrică este afiliat la Cartelul ALFA, din Departamentul Chimiei.

Un decret guvernamental care nu se respectă

Liderul sindical face parte, la noi, din Consiliul de administrație. După Revoluție s-au acordat sporurile luate, dar în Decretul Guvernamental nu s-a ținut cont în mod corect de acordarea unor drepturi celor care lucrează în industria chimică, neluîndu-se în considerație condițiile reale din fabrică. Din această cauză au apărut serioase divergențe. Fabrica de acid azotic are dublă noxă: amoniac și oxizi de azot. Consiliul de administrație le-a acordat doar patru zile la concediul de odihnă — în plus —, deși Decretul Guvernamental preciza clar: pentru fabrica de amoniac, de la patru la șase zile suplimentare la concediu. Se puteau acorda deci 6 zile. În urma memoriului muncitorilor, care s-au adresat sindicatului, s-a promis rezolvarea problemei. Deocamdată nu s-a rezolvat însă nimic”.

X

Fabrica de furfural se află într-o comă prelungită, dacă nu cumva deja de-a dreptul în moarte clinică. Va reuși reanimarea? Și dacă nu, ce se va întîmpla cu cei care-și luau pîinea de aici?

MIHAIL GALĂȚANU

De la coadă adunate

Ocazia s-a dus

— Ce-i cu dumneata? Te vād cam supărat.
— Păi, am motive de bucurie?
— Ehei! „Entuziasmul s-a diluat, satisfacția scade”, vorba lu' domnu' Verdet.
— Nici nu vreau s-aud de el!
— N-oi fi vrind dumneata, da' vrea dînsu. Ce poți să faci? Gata, ne-am procopsit cu încă un partid comunist.
— Ce să spun... „încă un partid”... Parcă nu-i tot ăla!
— Domnu' Verdet zice că nu — nu seamănă cu nimic din ce-i prin Europa.
— Să știi că nu seamănă, domnule! Atita nerușinare nu s-a văzut nicăieri! Cum să vii dumneata să-mi spui că n-a strigat lumea la revoluție „Jos comunismul”?
— N-o fi auzit dumnealui, ocupat cum era să facă repede un guvern. Ce dacă n-a ținut nici juma' de ceas?
— Las' că data viitoare o să țină mai mult... așa... vreo 45 de ani.
— Să ne ferească Dumnezeu!
— Mai bine ne-am fi ferit noi! Nu s-ajungem să ne mintă, iar, în față, că nu-i echilibru în țară și-l aduce comunismul, că au colaborarea sindicatelor...
— Asta a spus-o mai cu juma' de gură!

— ...că parlamentarii vorbesc în necunoștință de cauză...
— Lipsă de informare politică, cum i-a zis domnu' Dudaș. Și nu-i așa? Că ne-a cam scăpat din mină cu ședințele în ultimele luni.
— Da! Ne-a lăsat de capul nostru...
— Era „stare explozivă”! Mai ales la alegeri. N-a zis domnu' Verdet că d'ăia n-au apărut atunci, că au priceput că poporul voia alegeri libere? Păi, asta nu înseamnă că dacă se bagă iară, n-o să mai fie libere? Eu, unul, așa am înțeles.
— Ai înțeles bine. Și cînd te gîndești că au 120 000 de aderenți și vor să umble la arhive. Vezi, Doamne, pentru „liniștea generală”!
— 120 000, pe dracu'! Doar nu crezi ce spun ei? Că la umflarea cifrelor, doar știi, nu-i întrec nimeni.
— La urma urmelor, nici nu contează cîți sint.
— Cum, nu contează?
— Păi, nu! Mai bine te-ai gîndi la cine sint. Ori i-ai uitat care au fost, de s-au opus la desființare, în ianuarie?
— Mă rog! Să fie desființați acum!
— Degeaba! Ocazia s-a dus!

LIANA TATOS

Belșug în aprovizările Bacăului

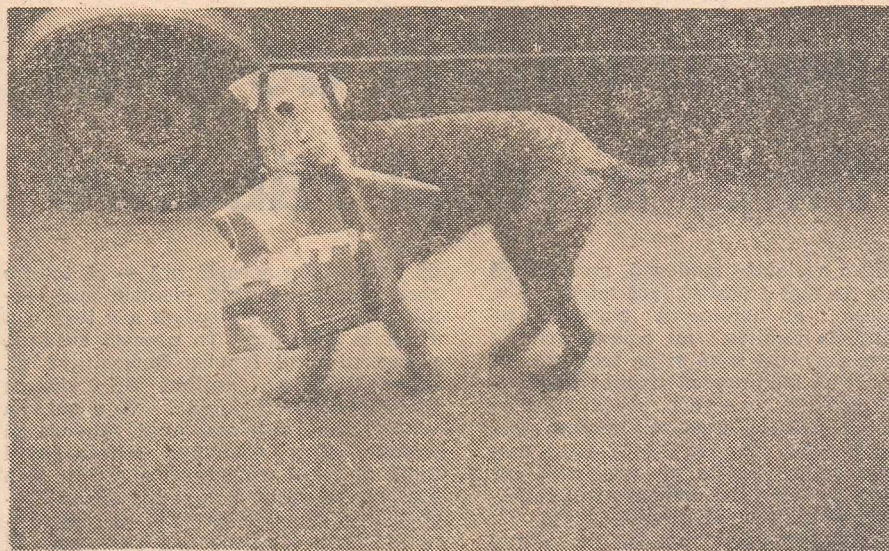
Economia de piață păsește timidă pe străzile Bacăului. Aprovizările o-

rașului pînă la dispoziția cumpărătorilor sticle de whisky și pungi cu cafea boabe (ați citit bine). La aprozarul 24 de pe strada Războieni, alături de borcanele cu fasole din galantarele prăfuite, se pot achiziționa rujuri de

buze, creioane pentru fard și costume blue-jeans de proveniență italiană. Locuitorii Bacăului, așteaptă nerăbdători apariția în aprovizări a motocicletelor Honda. Se vor vinde la kilogram.

PETRE BARBU

Prietenul adevărat la nevoie se cunoaște

Cum am fi putut oare să ne descurcăm singuri cu adusul acasă a tuturor cumpărăturilor?

Fotografie de SILVIU STAN

Un NU! hotărit rasismului!

Istoria noastră națională menționează printre domnitorii români pe Mircea cel Bătrîn, Mihai Viteazul, Ștefan cel Mare, Ioan Vodă cel Viteaz (denumiri atribuite de către popor pentru faptele lor), dar și pe Papură Vodă sau Ștefan Lăcustă, ultimii domnitori avînd în seamă foametea ivită în timpul domniei și, respectiv, invazia lăcustelor care distrugau recolta griului. Să amintim că aceste evenimente se petrec cu sute de ani în urmă. Dar, în situația actuală sintem puși în fața unui alt pe-

ricol și anume „invazia omizilor”, pe care nimeni nu o ia în seamă și toți ridică din umeri. După ce au distrus plantațiile de pomi fructiferi, coboară în vii și alte culturi. Intrucît n-am dori ca cineva din conducerea de azi să rămînă în istorie cu numele de „Omi-dă”, rog foarte mult ca factorii în drept să ia, pînă nu-i prea tirziu, măsurile necesare pentru combaterea acestui flagel.

(Prof. Paul Dănilă, comuna Cioroișu, Dolj)

Colocvii la distanță

Pledoarie

Sintem asigurați de că-tre domnul Volintir Bologa că pledoaria domniei sale susține interesele unui mare număr de juriști din întreaga țară: „Ne exprimăm dorința ca avocatura să se privatizeze. Fiecare să-și exercite profesiunea neîngrădit de foruri profesionale, cu singura obligație de a-și plăti impozitul pe venituri. Uniunea Avocaților din România să fie doar organizația profesională care să-i unească pe avocații particulari, fără a avea putere de decizie asupra avocaților. Desigur, vor fi multe glasuri interesate să combată acest punct de vedere, dorind existența unui „for conducător” al avocaților pentru rațiuni de ordin material și rațiuni de autoritate, dar interesele unora nu trebuie să contravină principiilor și drepturilor omului de a-și exercita profesiunea pentru care are calificarea cerută de lege. Nimeni nu poate interzice exercitarea unei profesii după regula „il primim sau nu-l primim”, căci o asemenea tratare a omului și a libertății muncii este abuzivă în condițiile democrației autentice și ale economiei de piață”.

O iarnă grea

De la bun început se precizează că este vorba de o perioadă dificilă din punct de vedere al alimentației publice. Ca și cum s-ar teme că-i vor pune la îndoială afirmația, domnul Emilian Dumitru ne oferă niște cifre. Reținute dintr-o discuție cu directorul adjunct al I.C.S.M.A.A.P. — Onești, județul Bacău, domnul Ion Tofan. „La carne, față de cele 116 000 t de anul trecut, urmează să se primească 4 000 t în plus. La preparate din

Haina face omul om

Veșminte pentru toate anotimpurile (la o paradă a model)

Fotografie de GIG MOTOIANU

carne, rămînem constant, adică 180 000 t. La pește, o scădere de 700 t (asta, poate pentru că nu mai există tacimurile). La unt, brînză și ulei, de asemenea, scăderi serioase — 400 t, 7 000 t și, respectiv, tot 7 000 t. În schimb, la piine am crescut cu 70 000 tone. Numai

să n-o mîncăm goală! Diabeticii pot fi fericiți — la zahăr, scăderile sînt de 10 tone, de la 115 000 t în anul 1989. Iar orezul... ca și cum n-ar exista. Deci, după cifre, o s-o ducem la fel de bine ca și anul trecut. Urmează practica... și pe noi, asta ne omoară!”

La mai mare

Din comuna Chitila, Sectorul Agricol Ilfov, citeva amintiri, mai vechi și mai noi, ale profesorului Ion Gheorghișor: „Anul trecut, eram de gardă la întreprindere. Intr-una din zilele congresului. La un moment dat, a intrat șeful de la Circa de Miliție. Împreună cu un coleg, am abordat-o discuție mai „curajoasă” pentru vremea respectivă: de ce atîtea lipsuri? Militianul a luat o poziție martială și a început să-l tîmizeze pe „tovarășul cel mai”, apoi, mulțumit de el, a plecat. Ne-am revăzut de citeva ori după Anul Nou. I-am căutat privirea, dar n-am reușit să-i o găsim. Păcat! Voiam doar să-l felicit pentru avansare”.

Propuneri

Direct interesat (Mihail Constantinescu din orașul Brașov are o pensie de 2 250 lei) corespondentul nostru face citeva propuneri, în atenția legiuitorilor: „Avînd în vedere că jumătate din pensionari au pensii mici, pentru ameliorarea acestora propun ca diferențierea ajutorului să se reflecte asupra pensiei astfel: pentru o pensie de pînă la 1 000 lei, să se acorde 800 lei; pensia de pînă la 2 000 lei să primească o majorare de 700 lei; pensiile între 2 000 și 3 000 lei să se majoreze cu 600 lei, iar peste 3 000 lei, numai dacă este cazul. De unde acești bani? Să nu se mai acorde această indemnizație la pensiile de peste 4 000 lei. De ce? Întreb dacă e just ca omul cu pensia de 2 000 lei să primească 400 lei suplimentar, ca și cel cu o pensie de 6-7 sau 10 000 lei”. Parcă, n-ar fi just!

În continuare, abuzuri

Din păcate, scrisoarea domnului Traian Gărdus din orașul Cluj nu ne aduce nici o noutate: „Pe trimestrul IV, Oficiul poștal nr. 12, cartier Mănăștur, a încasat 65 lei pentru abonamentul revistei

„Flacăra”, deși costul unui exemplar la abonați a fost anunțat ca fiind de 3 lei. Apariția acestei publicații ca și a altora, se întîrzie cu 3-4 zile, iar în multe cazuri nu sînt aduse deloc”. Continuă, deci, vechile abuzuri și lipsa totală de respect, atît față de cei ce realizează publicațiile, cit și față de cei cărora le sînt destinate. Pînă cînd?

Grupaj realizat de LIANA TATOS

POȘTA REDACȚIEI

Diniță Viorica — Oradea: Ne bucurăm că cererea dv. a fost soluționată favorabil. Sperăm că și rezultatele sînt favorabile. ● Oprescu Elena — Dorohoi: Sediul Partidului Europa din România este la Oradea, str. Pescărușului nr. 8, tel. 991/13080. ● Andronache C. Constantin — Tg. Ocna: Problema în care ne-ați cerut sprijinul a fost soluționată: 30 leva despăgubire pentru geanta pierdută în garderoba gării Sofia, decizie de sancționare pentru lucrătorează vinovată și scuze pentru neplăcerile cauzate din partea conducerii Căilor Ferate Bulgare. ● Silea Victor — com. Stulpicani (Suceava): Adresați-vă Parlamentului. ● Divgu V. Cecilia — satul Pogănești, com. Stănițești (Vaslui): Puteți obține toate informațiile de la Inspectoratul Județean al poliției. ● Basarab Octavian — Onești (Bacău): 1. Știm că nu s-a omologat. 2. București, str. Dionisie Lupu 84, sector 1. ● Balan Angelica — com. Zimandu Nou (Arad): Str. mr. Coravu nr. 17, București. Ultima adresă a domnului Constantin Mudava nu o mai cunoaștem. Chiar l-am ruga pe această cale să ne-o comunice pentru că mulți cititori ne scriu că ajung mereu în urma plecării sale dintr-o localitate. ● Tudor N. Grigore — satul Noaptea, com. Sîrșești (Mehedinți): S-a constatat că la CASCOM Drobeta-Tr. Severin nu figurați cu cotizație pentru pensie. Adresați-vă din nou primăriei comunei, care a fost sesizată de Prefectura județului să analizeze amănunțit situația și să vă soluționeze cererea în spiritul legii. ● Manciu Costache — satul Plopeni, com. Salcia (Suceava): Nu s-a stabilit în țară. Încercați la farmacia Alexandru Torjescu, la Baia de Aramă. ● Frank Walter — com. Rusca Montană (Caras-Severin): Nu cunoaștem adresa, era doar fotografia unui panou. ● Iorgulescu Silvia — Vaslui: Nu. ● Eugen B. — Ocna Dej: Mulțumim pentru aprecieri și ofertă, dar le avem deja. ● Martinescu Liviu — Suceava: Destinatarul așteaptă a doua scrisoare a dv. cu ceea ce ați promis. ● Iacob Virgiliu — Aleea Egretiei nr. 9, bl. C4, sc. A, ap. 18 — Constanța, face apel pentru a fi ajutat cu medicamentul „101 A” produs de A.R. ZHAO ZHANG GUANG — China. ● Abrudan Iosif — com. Baia de Arieș (Alba): Încercăm. Dacă le găsim vi le trimitem.

REGHINA VÂRVICI

„Pronunțăm «Europa», nespălați pe dinți“

Interviu cu prof. dr. DAN ALESSANDRESCU,

membru al Academiei de Medicină din România, profesor al Institutului de Medicină București, președinte al societății de Obstetrică și Ginecologie, director al Spitalului clinic „Polizu” — București

Sintem in Europa, nu-i așa ?

Rep. : Stimate domnule profesor, am să încep prin a-mi permite să nu abordăm convorbirea noastră frontal, printr-o întrebare care să vizeze în mod direct specialitatea și profesiunea d-voastră, ci — în intenția unei simple invitații la degajare — prin una prozaică : ultima d-voastră bucurie mărunță care a fost ?

Răsp. : Mi-e plăcută deschiderea pe care o acordați scurtei noastre întrevederi. E minunat când oamenii nu uită că ele, bucuriile mici (mai dese, firește), colorează fără doar și poate existența cotidiană. Să fiu sincer, ultima mea satisfacție mărunță, așa cum îi spuneți, a fost ieri, când cineva mi-a procurat cartea recent apărută a lui Nae Ionescu „Roza vinturilor”. Cred că e o apariție—eveniment. Personalitatea filozofului a fost copleșitoare. Mi-l amintesc bine...

Rep. : S-o considerăm ca pe un pas de bun augur pentru revitalizarea fenomenului cultural. Domnule profesor, fiindcă ne aflăm în spitalul clinic „Polizu”, puteți preciza pe scurt ce anume reprezintă el pentru d-voastră, ce vă leagă de acesta ?

Răsp. : În fapt, el reprezintă totul pentru mine. De el mă leagă practic întreaga mea carieră profesională, împlinirea și desăvîrsirea mea ca practician și, nu în ultimul rând, ca om. Din 1956, când am luat în primire acest spital și pînă acum, am trăit experiența unei vieți medicale tumultuoase, am năzuit, am învățat, am dispe-

rat, în fine, timpul a lucrat neiertător și... iată-mă azi, încă încrezător. De la fostul spital „Ana Pauker” la ceea ce vedeți în clipa aceasta în jur, a fost cale lungă. Dar ar fi mult prea multe de spus aici...

Rep. : Care credeți că este atuul esențial al acestui spital clinic ?

Răsp. : Faptul primordial că aici se nasc copii !

Rep. : Ce ar putea fi adăugat referitor la lipsurile generale cunoscute, cu care se confruntă dotarea medicală aici, la „Polizu” ?

Răsp. : Ce să poți spune ? ! Totul se-nvîrte în același cerc vicios, fără ieșire. Ne lipsesc utilajele medicale moderne necesare, medicația ad-litteram, trusele de specialitate, pînă și mijloacele de bază (acel *minimum minimorum*) pentru respectarea igienei bolnavilor: vata și hîrtia igienică. Sărăcia — fie că ne vine ușor sau nu a o recunoaște — determină un lanț păcătos de neajunsuri: de la proasta calitate a serviciilor spălătoriei și uscătoriei spitalului, la masa cu regim de „supraviețuire”, la dotarea absolut precară, pînă la corupție și asistență preferențială. Spun lucruri noi ?

Rep. : Desigur că nu. Credeți însă că se vor putea depăși aceste probleme ?

Răsp. : Cu efort și clarviziune, cu discernămint și (logic !) direct proporțional cu

gradul de prosperitate. Va fi foarte greu, dar nu e imposibil.

Rep. : Considerați că Ministerul Sănătății se implică suficient în acest sens ?

Răsp. : Eu cred că se face și acolo, ce se poate. Greutățile sînt cumplite. Uitați, dacă vreți, într-o privință cel puțin (cea a investigațiilor medicale) eu vă spun că nu am ținut pasul cu progresul. În anii '60 eram la nivelul european. Acum... Și asta e un aspect minor ! Cine să scoată, pe dată, castanele din foc ? Ministrul ? Bietul Marinescu !...

Rep. : Domnule profesor, cum se explică scandalul legat de contaminarea copiilor cu SIDA ? Care e numărul și situația actuală a acestora ?

Răsp. : Asta e o altă poveste, teribil de tragică, care, în cazul nostru, al românilor, tot de la sărăcie vine. Fiindcă, dacă n-am fi săraci, ne-am permite să producem sau să importăm seturi de seringi și ace pentru cîte o singură utilizare. Neavînd această posibilitate, „reciclăm” seringile și acele, prin fierbere, fierberi care incumbă și riscuri. Transmiterea de SIDA la copii s-a făcut pe această cale, de la o sursă adultă necunoscută. N-aș putea să precizez cîte cazuri au fost semnalate. La noi au fost puține și situația acestora se află sub un control strict. Pot să profitez însă, dacă mi-e permis: „valorile” democrației vor aduce pe capul nostru multe asemenea belele, fără îndoială !

Rep. : Ne apropiem tot mai mult de cele strict lumești. Multe persoane se întreabă cum s-a repercutat asupra activității ginecologilor abrogarea decretului privind interzicerea intreruperilor de sarcină ?

Răsp. : E pur și simplu un coșmar. Din punct de vedere strict profesional, acest fapt, pe fondul lipsei de educație sexual-sanitară a cuplurilor și a femeii, în special, conduce la o depreciere continuă a aspectului moral al meseriei noastre. E îngrozitor să fii nevoit să te transformi în măcelar, în autor moral (autorizat !) al atîtor și atîtor crime, în fond. Ca să puteți realiza, am să vă spun un lucru care ar putea fi zguduitor pentru public : în spitalul nostru au fost efectuate de la începutul anului 19 000 de chiuretaje !

Rep. : ...

Răsp. : S-au încercat fel și fel de modalități de convingere a femeilor prin care să le determinăm să accepte metodele de anticoncepție civilizate. Degeaba. E deprimant să fi obligat să faci 80—90 de chiuretaje pe zi. Un asemenea număr ar fi „rezolvat” în Germania, de exemplu, într-o lună ! Cui să ceri să înțeleagă abiecția și riscurile acestui act operatoriu ? Unor femei care aproape n-au habar că trebuie să-și facă cu regularitate spălături vaginale ? Ce să vă spun ? 30 la sută din cele internate nu au nici periută de dinți, nici pastă, ce mai... Și mai pronunțăm „Europa”, nespălați pe

dinți... Educația este zero. Nu-ți vine să urli ?

Rep. : Să sperăm că ne vor citi și persoanele în cauză. Ca să ne depărtăm de uada sinistrală a realității vizate anterior, aș vrea să vă întreb : ce puteți preciza despre mult disputata problemă a mortalității infantile ?

Răsp. : Nu, să nu ne depărtăm. Veți vedea de ce. Aici lucrurile trebuie înțelese foarte clar : mortalitatea infantilă prezintă două componente — mortalitatea precoce (cea survenită între 0 și 7 zile de viață, în maternitate) și mortalitatea postnatală (cea între 7 zile și 1 an). Sînt absolut accidentale și rare situațiile de decesuri precoce. Preponderent rămîne mortalitatea postnatală, adică, cea care survine după ieșirea din maternitate a mamei și copilului. De ce ? — veți întreba. Fiindcă adesea mamele — de aceea spunem să nu ne depărtăm — au adînci carențe în știința de a crește și îngriji copilul. Din neglijență sau nepricepere, unele mame își „sacrifică”, involuntar, copiii, venind cu ei la medic deja prea tîrziu. Răspunderea vegherii și bune creșteri a unui copil e imensă. Dacă mi-e permis, cred că și aici e vorba tot de educație, de civilizație.

Rep. : Ca un revers al acestor situații, ce ați putea aminti, legat de numărul nașterilor ?

Răsp. : Situația nașterilor, zic eu, a devenit dramatică. În ce sens : nașterile au scăzut ca număr în mod vertiginos. Fenomenul poate fi, în genere, considerat ca un reflex normal al civilizației, însă, la noi, din păcate, nu stă în picioare. De la 15 nașteri pe zi (în medie, înainte de decembrie trecut), am ajuns la numai 6. Dacă prognoza se va adevăra, vom ajunge probabil la circa 17 000 de nașteri anuale în țară, ceea ce e grav. Oare, de ce ? Pe de o parte, fiindcă (eu, unul, sînt convins !) neamul nostru românesc a dăinuit milenii în primul rînd prin factorul demografic important, pe de altă parte, fiindcă celebra piramidă demografică se răstoarnă treptat ca baza în sus, ponderea în societate începînd să o aibă cetățenii ajunși la senectute. Cred că e de prisos să adaug că senectutea e teribil de costisitoare, iar vigoarea însăși a unui popor nu se bazează pe așa ceva. Ar fi destule de explicat, dar nu e locul aici. În nici un caz nu trebuie înțeles că cineva sugerează îngrădirea libertății de opțiune a cuplului.

Rep. : Domnule profesor Alexandrescu, iată-ne la capătul convorbirii noastre. Vă mulțumesc.

CRISTIAN PAVEL ■

Insensibilitate inumană

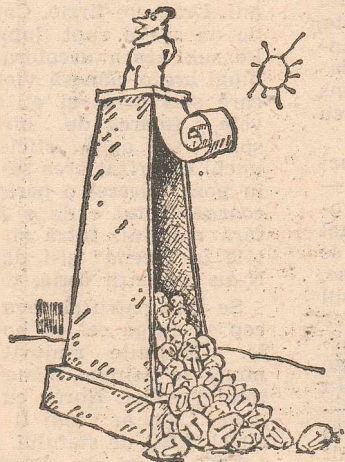
de. Primul semn a apărut destul de repede, în momentul în care tinăra mamă s-a văzut neputincioasă în fața penuriei de lapte-praf din comerțul socialist de stat. Nimeni n-a ajutat-o să-și procure laptele pentru copil. Cu timpul, au apărut și alte probleme, dar insensibilitatea semenilor noștri s-a arătat la fel de netulburată. Cazul Dorinei Morar a alunecat în uitare, o amnezie totală, pe cît de atroce, pe atît de inumană. Dorina are 32 de ani și lucrează la În-

treprinderea NETTEX din Bistrița, oraș în care și locuiește, împreună cu soțul și copilul, pe Alea Greuceanu, bl. 1, sc. C, ap. 60. Înainte de revoluția din decembrie '89, a depus nenumărate cereri pentru a i se schimba apartamentul situat la etajul 4 într-un imobil fără ascensor, cu un altul situat la parter sau la etajul întâi, dar nu a primit nici un răspuns favorabil. Nu a găsit nicăieri înțelegere, nici timp, nici inimă pentru a fi ascultată și ajutată. Revoluția i-a adus

speranța că, poate acum, problema îi va fi rezolvată. Și-a reluat cererile, dar au trecut 10 luni („de minciuni”), celor de la primărie nu li s-au desfundat urechile, birocrăția continuă să bîntuie cabinetele mai marilor.

O femeie care a făcut un gest uimitor, de un înalt mesaj uman, își poartă mai departe calvarul, își periclitează viața urcînd și coborînd zilnic zeci de trepte, sub privirile opace ale semenilor noștri aleși în scaune de conducere. Domnilor de la primăria municipiului Bistrița, treziți-vă, domnilor ! Întindeți o mînă de ajutor unui om care, deși cu o inimă artificială, a demonstrat că a rămas om, pînă la ultimele consecințe. Fiți și dumneavoastră oameni, domnilor !

PAUL VINICIUS ■

Desen de
CONSTANTIN GAVRILA ■

Cum și-a cîștigat F.S.N.-ul voturile

În ziua de 15 noiembrie, pe la ora 19,30, în fața Primăriei orașului Constanța, atrăgea atenția un grup de cîteva zeci de oameni ce prinseseră la mijloc un funcționar al Primăriei (dl. ing. Blezea de la secția agricolă), pe care, miniați, îl asaltau cu reproșuri și acuze. Preț de cîteva minute am asistat la confruntări fără să-mi trădez identitatea de ziarist. „Ne-ați mințit — spune unul din ei cu obidă — ne-ați încîntat să luăm paragina aceea de pămînt, ne-ați asigurat că putem să-l lucrăm fără teamă, că n-o să ni-l ia nimeni niciodată, noi, ca proștii, v-am crezut, ne-am apucat de muncă, am cărat gunoaiile și pietrele cu sacii, am instalat apă, am făcut garduri. Acum, dacă ați văzut ce minune de grădini am făcut, gata, ne scoateți, dar să știți că nu ieșim!” Altul, mai coleric, dar și mai curajos: „Păi, da, C.A.P.-ul a lăsat pămîntul ăsta în paragină atîția ani, acu' vrea să-l dea lui Lețea, ciobanul ăla care învîrtea milioanele și pe vremea lui Ceaușescu. De ce nu-i dă C.A.P.-ul în altă parte, că doar are atîta pămînt rămas de izbeliște? A, că nu e lîngă linia ferată (veniți să vedeți pe linie urmele de orz și de griu de la vagoanele sparte de ciobani!) și nu e nici lîngă fabrica de ulei, de bere și de lapte praf, sursa lor de furtașaguri”. „Nu e vorba de ciobani aici”, spune dl. Blezea cu tonul intransigent al legalității. „Ba de ei e vorba, că ei ne amenință de cîteva luni că ne scot de acolo. Sigur, le stricăm socotelile nu pot opera liniștiți, că-i vedem noi. Ce-au mîncat oile lor toată vara pe linia ferată, pietre? Nu, le-au hrănit cu bunătați de la fabricile de lîngă noi. În toamna asta, Lețea și-a băgat oile în culturile de varză și de cartofi ale C.A.P.-ului, a făcut pagube de 180.000 de mii de lei, dar n-a plătit decît o amendă de 15.000 de lei și, ca să nu plîngă prea tare, C.A.P. Viile Noi îi oferă o pășune chiar acolo unde avem noi grădinile. Dacă C.A.P.-ul știa că terenul ăsta este rezervat pentru pășune, de ce ni l-a mai închiriat? De pe 30 de ha ia de la noi 300.000 de lei. De la ciobani cit o să ia?” „50 de lei pentru fiecare oaie!”. „Aștia au 300 de oi, deci 15.000 de lei. Grozavă afa-

cere, ca pe vremea lui Ceaușescu, numai ăla era scump la tărîțe și ieftin la fînă”. „Domnu' Blezea, spune un bărbat firav cu timiditate, eu am închiriat, împreună cu altă familie, doar 500 de mp, am 6 copii, trăiesc cu familia dintr-un salariu și grădina asta m-a ajutat să nu mor de foame. Am muncit ca robii toată vara. Ce mă fac eu acum?” „Oameni buni, spune dl. Blezea, eu vă înțeleg, dar n-am ce să vă fac, trebuie să respect legea și legea spune că C.A.P. Viile Noi trebuie să redea Primăriei terenurile de pășunat însușite în mod abuziv”.

Nu mai rezist și intervin: îl întreb de ce tocmai acest teren și nu altul, din cele rămase nelucrate, de exemplu. Mi se răspunde că Primăriei îi este indiferent locul unde va fi pășunea și că C.A.P.-ul l-a ales, ba chiar a insistat. Oamenii vociferează: „C.A.P.-ul susține că Primăria face presiuni, cine minte?” Îl mai întreb pe domnul Blezea cum se face că la Constanța se aplică deja legea fondului funciar care nici n-a fost dezbătută în parlament și dacă s-a știut, încă de cînd a fost închiriat, că acest teren trebuie să aibă o altă destinație la finele anului. Răspunsul mă uluiește: „Da, legea n-a fost votată, dar oamenii trebuie pregătiți: da, s-a știut care va fi destinația finală a celor 30 de ha”. „Atunci de ce nu li s-a spus oamenilor de la început adevărul, de ce au fost lăsați să investească muncă, bani și speranțe?” Răspunsul vine de la unul dintre oameni: „Ca să votăm F.S.N.-ul! Așa ne-a spus domnul Blezea în biroul lui”. Asist în continuare la o scenă penibilă: dl. Blezea nu-și amintește să fi stat vreodată de vorbă cu vreunul din ei, omul îl privește sugubăt, își cheamă martorii (vreo patru), îi precizează o serie de amănunte ale întrevederii, îi reproduce textual replicile, îi trezește pe indelete memoria amîntită, tot hitru și dl. Blezea, căruia îi urmăresc mișcarea nervoasă a miinilor, singurul semn al panicii pe care o parează cu eleganță și calm, ei bine, dl. Blezea își amintește că ar fi spus ceva în genul „Ați primit pămînt ca să votați F.S.N.-ul...”

Nu știu dacă prezența unui reprezentant al presei centrale a deschis ușile zăvorîte ale Primăriei pentru delegația celor 300 de familii, cert este că ea a fost primită de dl. primar, de la care a obținut promisiuni. Cu toate acestea, ei ne roagă să facem public necazul lor pentru că nu mai vor să fie trași pe sfoară.

VALERIA DORNEANU

Cînd nu vom mai putea răbda...
Fotografie de GIG MOTOIANU

„Impozit la impozitul pe impozit, sau pe circulația... floriilor de tei!”

În apropierea stației de tramvai „Teiul Doamnei” de pe șoseaua Colentina din Capitală, se află complexul „Litoral” (format din restaurant cu autoservire, bar de zi și terasă) care a fost privatizat începînd din luna octombrie; inițiatori și patroni: Maria Ciobanu și Ion Gavriloiu. Complet renovat — oferind la ora actuală condiții de servire civilizate, ambianță propice, programe color la Tv. și video — oferind însă, mai ales, o largă gamă de preparate și băuturi, la prețuri acceptabile, apropiate de cele ale statului, ba uneori chiar și sub acestea!, actualul „LITORAL” se deosebește ca de la cer la pămînt de vechea și afumata „bombă” în care-și făceau veacul diverse exemplare ale faunei umane, certate cu legea, cu săpunul și cu normele elementare de bun-simț: actualul local impune!

O cifră de afaceri de 1.800.000 lei lunar nu e de colo, iar personalul format din 34 de oameni nu stă clipă. Cei doi patroni (pentru că ăstă termenul, chiar dacă el mai aduce zîmbet strîmb pe chipurile unora) cați în dogme și în mizeria trecuții lui!), oricum ar lua-o se văd confrunțați cu o serie de probleme (de identitate la toate unitățile de tip!), multe dintre ele absolut arante, una dintre acestea reprezentînd-o „impozitul pe circulația mărilor” (sau „I.C.M.”, pe scurt), care devenit o adevărată spieretăre economică, umflîndu-se de la o zi la a în folosul statului, firește, dar în detrimentul buzunarelor consumatorilor mulți dintre aceștia din urmă, neosecînd lucrurile în fond, ajungînd bombăne împotriva... patronilor! Vîncerca, pe scurt, să vedem cum și lucrurile, folosind numai cîteva exemple și referindu-ne doar la filia existentă între producător, între ma oferită de către acesta — și produsă oferită la „LITORAL” (sau altă unitate de același tip, repet) în fafură, paharul nostru, al consumatorilor vom folosi cazul unui litru de vin. Producătorul îi vinde așadar produsul comerciantului (patronul), cu preț la care se include un prim I.C. (variînd între 2 și 60 la sută din valoarea produsului, și pe care îl

Soroc de viață — soroc de moarte

Casa Domnului din Militari

Mai întîi te șochează strada. Îngustă, impersonală, sufocată de pieptul betonat, enorm al blocurilor ce o flanchează. Strada Dreptății din cartierul Militari al Capitalei. O stradă cu nume paletic, strident și gol ca spuma de bezea. Cîțiva pași, trec de „Service” și, ceva mai încolo, descopăr cu emoție biserica. Uitată și risipită printre bun-kărele socialiste suprapopulate. Scundă, cu un gard mărunț, dublat de tufelele sălbatice, cu o curte cimentată, întinsă de-un lat de palmă. În curte, cîteva bănci cu șipci lipsă, cîteva tomberoane de gunoi, un canal răsărit ca prin minune, de la care se aprovizionează adesea cu apă locatarii de la blocurile vecine, clopotul suspendat în tăcere sub cupola cenușie a cerului de noiembrie, treptele reci, măsurate cu sîrg de bătrînele „casei”, iar la intrare, dreapta-stînga, în dosul unor glasvand-uri drapate cu briuri de vopsea gri, încăperile unde pilpile luminărilor aprinse de dreptcredincioși pentru morți și pentru vii. Stau să le număr. Poate că e frig; poate de-aceea tremurul

mărunț al genelor amestecă imaginile, suprapunîndu-le.

Viii se veselesc sîmbăta

Mă întreb ce vor fi simțînd locatarii blocurilor din preajmă, obișnuiți cu rînduie-lile creștinești ale bisericii de-alături. O parte din ei, cu siguranță, își fixează ceasurile după bătăile clopotului; de pe aceeași parte — privește prin gardul protejat cu sîrmă ghimpată (?) la forfota iscată de ritualuri. Biserica „Sf. Cuvioasa Paraschiva” își trăiește cu intensitate desti-nul ales, mai cu seamă sîmbăta și duminica, zile de bucurie și înfrîntare pentru semenii cartierului.

Acum e sîmbătă, puțin înainte de orele trei ale amiezii. Curtea e amîntită și goală în aerul rece — cețos de toamnă tîrzie. O bătrînă adusă de spate curățată cu rîvnă ceara consumată a mucurilor de luminare. O alta sfîrșește de spălat cu grijă lino-leumul lucitor al podelei. E liniște. Se apropie ora ofici-rii cununilor religioase. Totul e știut, programat, așteptat. Primul alai se-aude zgomoș, din capul străzii. Poposesc, mușcînd din frîne, Dacii garnisiți cu garoafe pe

capotă. Acordeoniștii își aleargă degetele pe claviaturi, încingînd geamparale și sirbe spuse cu foc. Perechile se-apropie, nuntașii biție de pe un picior pe altul, au nasurile roș-vineții, chiuie sub ștergare și sticlele circulă la repezeală, ca meteoriții. Ajunși în prag, mirii se privesc cu solemnitate, nașii se-agită sub ploaia de amănunte organiza-torice, cameraman-ul tocmit prinde pe casetă totul, invitații iau urma alaiului spre a intra maiestuoși în sfîntul locaș. Afară rămîn „brune-ții”, la o mărășească și la o juma' de votcă; frig, frig, și cine știe cît mai ține și slujba...

Cununii de sufletul tradiției

Părintele Ioan Teodorescu își trece palma peste barba albă, îngrijită atent și conju-ră asistența să fie răbdătoare și dornică de a asculta. A-poi, cu vocea sa efeminată, emaciată, dă curs sfintei slujbe. Luminările ard; ard poate și obrajii miresei. Plînge și soacra mică. Tînrul dascăl, spilcuit și la patru ace, secondează pe părinte cu pricepere și folos. La costum

și cravată, cărare pe mijloc și mustăcioară șnur, ai zice că însuși el e mirele. Vocile fețelor bisericesti se împletesc și se desfac ca într-un exerci-tiu de rutină. „Se mărită roaba lui D-zeu Viorica cu robul lui D-zeu George!” — repetă părintele de trei ori cu o umbră de iritare în coar-dele vocale. Asistența frea-mătă, șușotește, se prind flori de nuntă în piept, se foșnesc pungi, se ating clondire din neatenție. Isaiia dînuiește, de trei ori, în jurul Evan-gheliei. Flash! — își face da-toria și pozarul casei, un ins bine legat, ce seamănă cu maestrul Țiriac.

„Mai aveți răbdare cinci minute, că terminăm!” — rupe vraja sacră părintele, o-bosit parcă de același ritual știut pe dinafară. Slujba se încheie, iarăși se fac poze, iarăși marșul miresei, nașul dă fuga-n altar să „lichideze” afacera. Cînd iese, îl interpe-lez: „Sîmbătă cunun și eu. Cît i-ați dat părintelui?” „În fine, nu-i așa de scump — i-am dat preotului patru sute și dascălului una. „Ați primit chitanță?” „Nici o chitanță, ce chitanță?”... Îi mulțumesc nașului. La urma urmei, ce chitanță? Pe osteneala cui?

În fond spune și script Domnul a dat, Domnul a luat. Așa e, părinte?

Nași de cununie, de botez și ce-o mai

Urmează altă pereche. El are prinsă în piept la o cu floarea de mire și o de lei, una nou-nouță. Ea fața plină de coșuri. Împ-nă bat vîrsta de 60—65 ani. Dragoste tîrzie. Caval de onoare a rupt lumina. Pe sub geaca decolorată, blugi are o cămașă violet care și-a prins și el, de voie, floarea de hirtie spate se agită sticlele. unchi euforizat vrea să-i pînă în poză miresei o pereche coarne. Totul e de o jălă fără margini. Intră și pe tele în „scenă” și-i dă r. N-au pretenții ăstia, deh.

Se face patru și ceva și cep să curgă cei cu botez le. Mașinile alaiurilor nuntă se risipesc, demarin toil veseliei. Noroc cu S-urile. Cum ar mai fi v-altfel ARO-ul statului (32—6726) în zi de sîmbătă capota garnisită pe po-vă? Încep să parcheze t-uri și alte ocazii ieftine braga. Nașii de botez

il); exista, în această fază, o „de rabat“ — pe care acum însă, rma liberalizării prețurilor, produsul nu o mai cedează. Înainte de a fi produsul cumpărat astfel în re, comerciantul trebuie să-și ia „adausul comercial“ (adică le, curentul electric consumate, a localului, transportul, salariile onalului angajat, etc.). Acesta e, implicit, costul produsului în ... Apoi: lunar, la cifra de afaceri ționată în cazul nostru (cea de 000 lei), același stat a introdus de noiembrie, deci retroactiv, un nou 1. (deci un impozit la impozit, în are de 4 la sută, pe care a fost at să-l achite patronul. În sfârșit a la sfârșitul anului, ca să ne ex-ăm astfel — din beneficiul total ut de unitate, tot statul vine și ia un nou impozit, per total be- iu de pînă la 50 la sută !

ate că e greu să urmărești această a a „impozitelor la impozite“, veți ege însă totul arătîndu-vă că — ind exemplul unui litru de vin l trecînd prin toate fazele de mai pentru tine, consumator, de la 19,50 e litru prin suprapunerea unor e pe care numai statul le ia, prețul litru de vin devine... peste 60 lei ! lăugînd spectaculoasa creștere a urilor din urma liberalizării aces- (în situația lipsei unei concurențe e între producători !), monopolul ului asupra privatizării devine in, comerciantul este silit să le“ prețul produselor pentru a-si a un minim și măcar constant ficiu, banul meu, al consumatoru- ce direct din buzunarul propriu al statului, comerciantul, prac- „nu-l vede la față“, iar eu... îl e, firește, pe comerciant, adică pe on !

te drept : statul mi-a acordat un de „despăgubire“ (acea sumă mo- i, adăugată la salariu sau pensie a care, în final, îmi crește puterea ămpărare a... biscuiților, în caz că a !), dar pe plan național, atît e „compensații“ — aceste măriri alariu — nu sînt suportate din ul statului, ci din fondul între- derilor ; și iată cum, dintr-o miș- liberalizarea, precum și noua izare (aprope de care — atenție ! uvernul nici nu și-a propus pro- a creșterii „calității“ produselor, ar fi fost firesc !), duc, implicit, nouă creștere a prețurilor și, pro- l, la un nou I.C.M. și, în acest caz, d fie cu iertare, dar măsurile în ă se numesc „curbă de sacrificiu“, eni buni — și nu „liberalizare“ ! Tu de mult, într-o listă cu noile ri apărută în ziarul „ADEVĂ-

RUL“, am aflat cu surprindere că prețul unui pachet — cu flori de tei, desfăcut prin filiera magazinelor „Plafar“, a ajuns, de la 5 lei la aproape 25 de lei mai mult ! Să fie vorba tot de vreun fel de... I.C.M., de data asta aplicat la produsul florilor de către bătrînul pom ? ! Să se fi schimbat, peste noapte, calitatea omenescului ceai al bieților pensionari sau copii ? !... Să se fi aplicat un nou impozit, poate pe... înălțimea copacului de la care se culeg, cu „eforturi deosebite“, aceste nostime flori ? !

HORIA PĂTRAȘCU ■

Parabola contrazisă

Cunoaște toată lumea parabola cu orbii care, călăuzindu-se unul după altul, ajung, din nefericire, cu toții, în groapă. Iată, însă, că parabola a- ceasta este contrazisă pe deplin de cooperativa „Munca invalizilor“ din Oradea, unitate care, anul trecut, a împlinit 40 de ani de existență.

Munca are, parcă, o altă valoare, mai înaltă, un alt înțeles, mai adînc și acum, mai emoționant și pilduitor, atunci cînd vine din partea unor oa- meni care depun eforturi mari, ca să o presteze, cum ar fi, de pildă : inva- lizii, marii mutilați de război și ne- văzători. Oameni bătuți de soartă. Alții, și-ar lua, negreșit, cîmpii, și-ar pune capăt zilelor ori s-ar apuca de cerșit, cum se văd, de-altfel, la cap de pod în Oradea, în alte orașe ale țării și în străinătate.

Cei mai tari însă nu dau îndărăt. Au curajul de a înfrunta destinul care li s-a pus, de-a curmezișul, împotriva. Luptă cu propria lor infirmitate și cu infirmitatea politico-socială : valul uriaș de scumpire, care mătură de pe țărîm bodegile șubrede ale sărmanilor.

Față de oamenii valizi, ei au pierdut apriori startul dar, cum se poate, to- tui, că unii dintre ei să treacă îna- întea altora cu șanse și puteri mai mari ca ale lor ? Cum se face că sus- amintita cooperativă este una dintre cele mai bune cooperative din întreaga țară ? S-a constatat, medical și psihologic, că invalizii sînt, în general, un exemplu de compensare a unei însușiri pierdute cu o altă care depă- șește cu mult media obișnuită. Natu- ra, generoasă, pune în altă parte bu- nul care i s-a pierdut ori distrus.

Cei care nu văd ar fi îngroziiți de ceea ce se întîmplă la Oradea. Vio- lența crește în același ritm cu prețu- rile. Leul românesc scade în favoarea

forintului, mărcii și dolarului. Fumă- torii inveterați și țigani bișnițari se înghesuiau în după-amiaza zilei de 13 noiembrie a.c., rupîndu-și hainele și răcînd, la un magazin din pasajul Vulturul Negru. Un pachet de țigări „Carpați“ costă, la negru, 25 de lei. La barul din capătul aceluiași pasaj, un bețivan amenință pe toată lumea cu cuțitul, distruge cîteva sticle de whisky, împlîntă, de mai multe ori, cuțitul în ușa localului, îngrozindu-i pe consumatori. Un subofiter de poli- ție a fost nevoit să scoată pistolul și atunci furiosului i-a mai venit mîntea la loc. În după-amiaza zilei de 9 no- iembrie a.c. un om mai în vîrstă a tăiat și înțepat cu cuțitul pe un tînar de 25 de ani în tramvaiul 2. Seara, străzile orașului sînt cufundate în cel mai deplin întuneric... Întocmai ca înainte, ba chiar mai rău.

„Dincolo de lumină e noapte / Din- colo de noapte e zi / O zi cu pomi cu mere coapte / Cu dor și sete de-a trîi !“, scrie poetul nevăzător Moise Ciorba, într-o poezie din primul său volum de versuri, intitulat „Dincolo de lumină“. Degete de poet, degete de muncitor, care pipăie literele alfabetu- lui Braille și nu forinții, mărcile ori dolarii din bilciul deșertăciunilor.

Exemple de depășire a infirmității lor sînt și Iuliu Murgui, Ioan Matei, Mihai Hanga, Roman Pleșa, Elisabeta Antal, Ioan Sabău, Dan Gheorghe, Petru Blaga, Gavril Laszlo ș.a.

Un roman palpitant numit „Parabo- la contrazisă“, scris în alfabetul Braille, se scrie, de fant, în fiecare zi pe malul Crișului Repede.

PAȘCU BALACI ■

Cine sabotează sindicatele ?

În data de 25.10.1990, la ședința Bi- roului Executiv al Federației Sindica- telor din Poștă și Telecomunicații din România, s-a luat hotărîrea ca Fede- rația să înceapă organizarea acțiunilor de protest, deoarece, pînă la acea dată, nu fuseseră soluționate nici unul din- tre cele 21 de revendicări, supuse aten- ției Ministerului. Cum nici pînă la data de 15.11.'90 nu s-a primit vreun răs- puns la revendicările solicitate, în ziua de 20 noiembrie, a fost declanșată pri- ma acțiune de protest, constînd, la ni- velul capitalei, dintr-un marș terminat cu un miting, în fața Ministerului Co- municațiilor. Deși pregătită din timp și organizată cu atenție, avîndu-se în

vedere respectarea tuturor normelor legale, respectiva acțiune sindicală a declanșat în mintea unor foști-actuali tovarăși, porniri obscure și manifestări reprobabile, care ar fi stat la loc de cînte în panoplia practicilor fostului p.c.r. S-au semnalat astfel încercări de sabotare a mitingului din partea unor persoane rămase în posturi de condu- cere, majoritatea foste unelte ale Securității, care asigurau supraveghe- rea populației în schimbul unor teancuri murdare de bani. Exemple sînt nenumărate, poate și ca urmare a faptului că una dintre cele 21 de re- vendicări prevede eliminarea elemen- telor compromise sau a vechilor struc- turi din cadrul conducerii Rom Post Telecom-ului, a unităților sau subuni- tăților acestuia. Astfel, Mircea Nicolae, șef repartitor la Centrala telefonică Est, și-a dezinformat personalul din subordine, afirmînd că mitingul a fost aminat ; Constantin Ion, șef repartitor secție CNTC, la Centrala Drumul Ta- berei 1, le-a interzis subalternilor să participe, pretextînd că „lasă, știu eu că o să vă apucați să scandați lozinci anti-guvernamentale și anti-preziden- țiale“ (? ! !); directorul Direcției Ju- dețene de Poștă și Telecomunicații Arad, a transmis, în data de 19 noiem- brie a.c. un telex prin care anunța subunitățile că mitingul nu va mai avea loc, intrucît au fost soluționate toate revendicările — afirmație care era falsă ; Valeriu Dim, director la DJPTc Neamț, a anunțat că mitingul și demonstrația sînt neautorizate, fiind aminate, iar revendicările sindicale ar fi, de fapt, soluționate ; la Timișoara, ing. Cornel Chiranu i-a impus șefei de tură telegraf, Aurelia Gavrilă, să dea notă explicativă datorită transmiterii telexului de mobilizare la miting a salariaților din județ, iar șeful secției de exploatare, ec. Ion Marinescu, a obstrucționat confecționarea lozincilor, exercitînd totodată presiuni asupra unor membri ai Comitetului sindical, care-i sînt subalterni ; la DJPTc Olt, spațiile ocupate de lucrătorii fostei Securități au fost eliberate de SRI abia în data de 20.11.'90, în chiar ziua mi- tingului, deci sub presiunea manifes- tanților ; în județul Prahova, sindica- tului DJPTc i-a fost refuzată de către Prefectură autorizarea mitingului (Pre- fectură, Prefectură, ești și tu o dicta- tură ?)... Exemplele ar putea continua, dar, din lipsă de spațiu, ne limităm la acestea. Un lucru este însă clar : sindi- catele sînt sabotate de către niște to- varăși, strîns lipiți de scaunele lor. Să îi fi asigurată cineva de toată dragos- tea lui, de își permit să își facă de cap ? Dacă-i așa, nu-i un bun sfetnic acela.

PAUL VINICIUS ■

nările pe geam, cu grijă. se perpelesc și cer sfa- unoscător din preajmă, ele roșii anti-deochi stra- strident masa amorfă ălori, femeia îngrijește de ătorul pus în găleată (va evoie de apă caldă în elniță), altele întreabă de n și de ulei. Apare și pă- le paroh, Octavian Cor- i începe organizarea bo- ui: nașul în față cu copi- nașa în spate, să nu fie ni în spatele lor ; asis- e poftită în față, se a- atenția fotografilor că înt admiși profesioniști, serica are fotografia pro- (soscia lui Tiriac zîmbeș- rg), se deschid ceasloave- olsericești și părinții își vocile.

Zece botezuri pentru zece nași

u că inițial fuseseră amate șapte botezuri. Ca ăcut, preoții au ghinion : mai prezentat încă trei hi de nași, neanunțate. ă-i faci?! Unde merg e, merg și zece. Adică pe economului, unde merg e, merg și miile. ul capătă o tentă de Agitația e extraordina- reoții fac eforturi dispe- să mențină liniștea. Foto- „de familie“ caută pri- și alimenteze blitz-uri- u este decît o singură

Fotografie de ELENA GHERA ■

priză funcțională. Cei cinci- șase dau peste un prelungi- tor, apoi apare și un triplu ștecher. Firele sînt scurte și se incurcă. Crește nervozita- tea. Botezul „la comun“ a in- ceput de cîteva momente. Își face apariția și preotul Ioan Panaite, întîrziat o clipită, dispărînd iute în altar.

„Te-ai lepădat de Satana?“ — întreabă părintele perechi- le de nași. „M-am lepădat!“ — răspund în cor, supuși, întorși cu spatele aceștia, somați să scuipe în aer sub semnul crucii, sus-jos-dreapta — stînga. Apare și părintele in- tirziat, care preia „din mers“ oficierea. Vocea sa gravă, pă- trunzătoare, despică aerul în- căperii. Pe mesele de alături sînt depuși copiii, pregătîndu-i pentru sacra îmbăiere. Apa fierbinte aburește în cristelniță. Zeci de perechi iscoditoare de ochi își fac loc să soarbă din priviri momen- tul unic al creștinescului botez. Ana-Mihaela, Darie- Bogdan, Maria-Cristina, cu toții, rînd pe rînd, boțurile mărunte de carne roz primesc binecuvîntarea, cufundați în apa sfîntă. Se pornește un vacarm de nedscris. Plînsul scîncit al celor zece prunci se-amestecă dintr-odată cu forfota de nedescris a nașe- lor grijulii. Blitz-urile nu mai conținesc. Cei de față se- mbrîncesc pe-nfundate, hai- nele copiilor se-amestecă din greșeală, se vociferează, preoții tună vocal în trio, chemînd asistența la ordine. Cei zece nași plătesc cîte 400

de lei fiecare. Sînt scriși în- tr-un caiet, însă chitanță nu primesc nici unul. O undă a- mară, precum coada unei strălucitoare comete se-ntin- de peste capetele dezgolvie ale micuților. Părinții își scot mașinal patrafirul. Se pare că și-au făcut datoria. Desigur, și-au făcut și suma. Dar asta e altă gîscă, în altă țarăistă.

Lumea dreptilor in strada Dreptății

Duminică, la prînz. Sună clopotul. După sorocul vieții, cel al morții. Multe persoane îmbrăcate în negru. Multe la- crimi. Pe pieptul Ecaterinei, toiagul de ceară, icoana, mă- runțișul. Sicriul plin de flori. Crizantemele durează săptă- mini. Se ofilesc greu, la fel ca imaginile dezvoltate în si- nele nostru. Veșnica pomeni- re. Ecaterina a plecat la 54 de ani „în loc cu verdeață, unde nu-i,nici întristare, nici suspin“...

Biserica scade parcă o idee în înălțime. Are aerul de în- treprindere cu program, cu schimburi. Privesc rudele in- durerate ale moartei, privesc pe preot aninînd candela fu- megîndă; îi privesc sutana cenușie și o clipă am senza- ția că nu văd altceva decît o salopetă.

Ca la un ordin cazon de a- linare, se apropie cu pași mă- runți și rezezi sărbătorile Crăciunului...

CRISTIAN PAVEL ■

Mai sint de citit
mii de cărți

Cînd biciclistul se uită la pedale...

Este meritul lui Mircea Martin de a fi vorbit primul, fără complexe, despre „complexele literaturii române”. Cu sobrietatea sa caracteristică, atît de necesară, de altfel, profesiei, cunoscutul critic și istoric literar a evidențiat o suferință ascunsă a literaturii române, riscînd să pară lipsit de patriotism. Era în anii în care un autor putea să devină suspect chiar și prin faptul că nu folosea un ton grandilocvent cînd se referea la cultura națională.

Mircea Martin avea în vedere însă, cu precădere, perioada de pînă la cel de-al doilea război mondial și de aceea, azi, considerațiile sale trebuie completate și actualizate. Cîndva predomina la noi, într-adevăr, complexul „rămînerii în urmă” față de occident (complex care se va reinstala, probabil, în viitorul apropiat). În epoca postbelică, marcată de prezența la conducerea țării a partidului comunist, a devenit însă predominant alt complex — care are efecte exclusiv negative, deoarece nu produce și o stare de emulație — și anume complexul scriitorului față de condiția de scriitor. Mulți scriitori de azi sint intens preocupați — ceea ce înseamnă, în egală măsură, intimidati, flatați, coplesiti, satisfăcuți, mîndri etc. — de faptul că au ajuns scriitori. Se gîndesc permanent la faptul că scriu. Ei seamănă cu acei bicicliști care se uită la pedale în loc să privească înainte și, drept urmare, se dezechilibrează și cad.

În timp ce scriu, unii autori par să spună: uitati-vă la mine, eu chiar scriu! Există probabil explicații de ordin sociologic ale acestei devieri de la menirea originară a scriitorului. Poate că preluarea unor mari responsabilități în domeniul activității intelectuale de către oameni lipsiți de pregătire are ca urmare apariția acestui complex, care a fost la origine unul de inferioritate și care s-a transformat treptat — oribilă metamorfoză — în unul de superioritate. În orice caz, indiferent de cauză, rezultatul îl constituie, în mod sigur, un narcisism timid-agresiv, o utilizare a scriitorului ca un însemn al reușitei sociale.

Complexul se manifestă în mai multe variante și la toate generațiile. Din acest punct de vedere, nu există o diferență de fond între, de pildă, prozatorii „stilisti” din deceniul șapte și „textualistii” din deceniul nouă; și unii și alții, cu mai puțină sau mai multă subtilitate, nu fac decît să-și exhibe calitatea de scriitor, ca pe o performanță în sine. Nu ne exprimăm ca oricine — ne dau de înțeles cei dintîi —, ci recurgem la cuvinte rare, la imagini concepute cu virtuozitate, la artă. Nu facem caz de faptul că sintem scriitori — sugerează ceilalți, în replică — și, pentru a vă convinge, vă dăm voie, stimați cititori, să asistați la actul intim al creației și chiar să colaborați cu noi; însă tocmai această demagogie a fraternizării cu cititorul vine dintr-o bună dispoziție de om care a reușit să parvină la condiția de scriitor. A cere permanent publicului să nu-ți citească opera ca pe un text sacru înseamnă a pleca de la convingerea că, fiind autor, vei avea parte în mod sigur de adulație.

Tot atît de preocupați-obsedați de calitatea lor de scriitori sint adepții — brutali, revendicativi, ostentativi — ai lipsei de stil. Ei își etalează primitivismul cu o trufie provocatoare, dar și cu un secret sentiment de culpabilitate, gata să riposteze la orice acuzație, nu numai cînd o aud formulată explicit, ci chiar și cînd doar o bănuiesc.

Complexul se manifestă nu numai în proză, ci și în celelalte genuri, inclusiv în critica literară. Terminologia savantă folosită adeseori nejustificat de către critici fără idei se datorează nu atît spiritului mimetic, cum s-a spus, cît preocupării obsesive a criticilor respectivi de a arăta cît mai... impozanți cînd ies în lume. În poezie, complexul are manifestări mai puțin evidente, deoarece se suprapune peste narcisismul care este propriu liricii în general.

Cum ar arăta o lume în care brutarii și-ar tot rotunji aluatul în fața ogînzii, uitînd să-și mai pună la cuptor, frizerii și-ar studia plin de încîntare digitația în timpul mînuirii foarfecelului pe ceafa clientului, iar piloții de avion, în loc să recepționeze și să execute comenzile de la sol, și-ar face singuri fotografiile, pozînd țanțoși în fața manetelor? În această lume eroi-comică și-ar avea locul, în mod sigur, mulți dintre autorii de azi.

Depășirea complexului față de statutul de scriitor ar face ca literatura să devină în mai mare măsură decît azi un mijloc de a menționa, de a provoca mutații în conștiință, de a contribui la emanciparea semenilor. Depășirea acestui complex ar însemna adoptarea unui principiu al eficienței artistice și o profesionalizare a scriitorului. Pentru că, în fond, opera literară are valoare numai dacă are o valoare de întrebuințare și în aprecierea ei nu ne interesează ce satisfacții a oferit scriitorului respectiv.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

Lanterna magică

O surpriză cinematografică

„Desigur că „TINEREȚE FRÎNTĂ” va șoca, la o primă vedere: depășind, după primele secvențe, surpriza de a vedea un film iugoslav — dar vorbit în românește, cîntat în românește și mai ales gîndit în românește — spectatorul nostru va fi șocat mai ales de „maniera” (termenul poate părea paradoxal atîta vreme cît avem de a face cu un prim film artistic de lung metraj al regizoarei Maria Marici!), de maniera așadar, de „tonul” vizual al acestei remarcabile pelicule: o succedare aparent lentă a unor cadre fixe, fără prea multe mișcări de aparat (spre deosebire de filmele, multe dintre ele, realizate de cineștii noștri în ultimii ani ai dictaturii și în care aceștia parcă se întreceau în a „descoperi” mișcări savante, travelin-guri prelungi sau panoramări din macara, doar-doar mizînd pe efecte ale filmelor occidentale cu care țineau, neapărat, să seme-ne!). Sint, în majoritatea lor și în „TINEREȚE FRÎNTĂ” de care ne ocupăm, multe cadre fixe, unele destul de lungi, în care „miza în scenă” se face în interiorul acestor cadre, și nu prin alternarea lor sau deplasarea acestora — am putea spune: ca în filmul mut! (Cu precizarea că, atunci cînd simte nevoia, regizoarea apelează la formulele moderne de montaj, pe care le stăpînește, evident, impecabil) — de aici „un aer „clasic”, pe măsura subiectului — de asemenea de o factură clasică — în care sint analizate, pe rînd, cîteva din „datele” tragicului: dragostea, violența, moartea, avariția. Poate că de aici, acea senzație că totul se petrece într-un secol trecut —

senzație cu totul falsă, în momentul în care remarci, abrupt, că blidul cu mîncare al țărânului este încălzit pe... flacăra de aragaz!... Dar cine este Maria Marici?!

S-a născut în Iugoslavia, fiind originară din Banatul sîrbesc. Începînd cu anul 1971 urmează cursurile I.A.T.C. „I.L. Caragiale” — secția regie de film — în București. Filmul „TINEREȚE FRÎNTĂ” este o coproducție „T.V. Novi Sad” — „România Film” 1990; scenariul aparține regizoarei, fiind realizat după un roman semnat de Mihai Avramescu, apărut și la noi în 1953 — scriitorul fiind născut în România, trăind în Iugoslavia din anul 1935. Filmul a fost prezentat la mai multe festivaluri (Pola Vrska Banja, obținînd la Festivalul de la Pola premiul „Arena de aur”, iar în vara aceasta, la Festivalul pentru tineret de la Costinești, fiind distins cu Premiul de Onoare al Juriului).

„TINEREȚE FRÎNTĂ” nu prezintă nimic din complexele debutului, dimpotrivă: o mare siguranță în discursul filmic, o perfectă stăpînire a „spațiului”, „timpului” și „tăcerilor” cinematografice (mai ales acestea din urmă atît de greu de obținut uneori!), o alegere, și o folosire pe măsură, a distribuției (Carmen Trocan, Dan Puric, Silvia Pincu, Adrian Titieni, Radu Amzulescu, Iova Dalea și încă alții) — distribuție din care extraordinarul Dan Puric face un rol absolut uitor, imprimînd filmului, în totalitatea sa, o tentă tragicomică cu totul originală.

Voi mai adăuga, în încheierea

acestor rînduri: vîzînd prima oară acest film la Festivalul de la Costinești, am făcut imediat apoi — mai în glumă, mai în serios (iar prietenii și colegii noștri iugoslavi nu se vor supăra, sint convins, pentru acest lucru!) — „TINEREȚE FRÎNTĂ” este „unul dintre cele mai frumoase filme românești realizate de la ultimul război încoace” — adică referînd un univers local de o aleasă și stilizată autenticitate (menționăm în acest sens scenografia semnată de Aurel Dolinga și costumele realizate de Tanya Korac). Revăzîndu-l acum, cu ocazia premierii lui pe marile noastre ecrane, nu pot decît adăuga că „frumusețea” asta a filmului Mariei Marici — dincolo de valoarea peliculei în sine — se bazează pe încăpătînarea și truda ei în a „descifra” mitul, cît mai spre esență.

Or, mitul în sine — odată înțeles și dezvăluit cu amarnică dragoste pentru datele străbune ce amplifică ființa națională — devine, în mod automat, destinat recepției universale; numai datele „locale” diferă (adică plastica, obiceiurile, obiectele, sărbătorile, etc.) — senzualitatea, moartea, disperarea sau împlinirea, sint peste tot aceleași.

P.S. — În completarea filmului de mai sus a intrat, în sfîrșit, pe marele ecran, și un scurt metraj documentar, realizat de doi mai recentii studenți ai secției de regie de la „I.L. Caragiale”, as-tăzi instituție cu nivel academic de artă: ei sint Cătălina Fer-noagă și Cornel Mihalache. Este un film care a fost de asemenea premiat, în această vară, la Costinești. Faptul că este făcut de studenți, spune destule; faptul că a fost realizat sub emblema studioului „Sahia”, mai adaugă ceva; iar faptul că se intitulează: „DE CRĂCIUN NE-AM LUAT RAȚIA DE LIBERTATE!” — spune, credem, absolut totul!

HORIA PATRAȘCU ■

Colocviile naționale de poezie de la Neamț

În perioada 20—22 noiembrie, la Piatra Neamț, Borca și Tirgu Neamț s-au desfășurat Colocviile naționale de poezie de la Neamț (ediția a VII-a) organizate de Inspectoratul pentru Cultură al județului, în colaborare cu Uniunea Scriitorilor din România. Temele în discuție: „Cînd poezia devine obiectul poeziei, poezia

dispare?”, „Nevoia de poezie” și „Intimitatea publică a poeziei”. În ziua de 21 noiembrie, cînd Aurel Dumitrașcu, poetul prematur dispărut și unul dintre organizatorii edițiilor anterioare, ar fi împlinit 35 de ani, s-a făcut un pelerinaj la Borca, satul natal și locul de veci al poetului, unde au fost acordate premiul

de poezie „Aurel Dumitrașcu” lui Mircea Petean pentru volumul „Cartea de la Jucu nobil” și un premiu pentru debut absolut tinerei poete Antoaneta Dohotaru.

Cu acest prilej, scriitorii participanți la Colocvii au semnat următorul:

rală, în publicații oblăduite de guvern, partidul la putere sau securitate.

Protestăm, de asemenea, împotriva reînființării partidului comunist de către indivizi care ar fi trebuit, pînă acum, să fie judecați în tribunale penale sau morale. Într-o țară în care comunismul a atentat atîtea zeci de ani la ființa intimă a poporului, această ideologie compromisă jigneste istoria, bunul simț și, deopotrivă, periclitează viitorul tuturor cetățenilor.

Participanții la Colocviile naționale de poezie de la Neamț

(Nicolae Prelipceanu, Cristian Livescu, Mircea Petean, Ana Blandiana, Nichita Danilov, Adrian Alui Gheorghe, Cassian Maria Spiridon, Ioana Dinulescu, Romulus Rusan, Eduard Covali, Constantin Severin, Lucian Vasiliu, Danieș Corbu, Ioan Pintea, Constantin Hrehor, Lucian Strochi, Dan Giosu, Radu Florescu, Nicolae Sava, Constantin Acoșmei, Antoaneta Dohotaru, George Calcan, Ion Zubașcu, Vasile Baghiu, Dumitru Pană, Radu Părpăuță, Cristina Cirstea-Danilov, Andrei Maștei).

ULTIMUL POEM

Alții o duc mai rău și trăiesc mai mult
să vadă soarele cum răsare. (Dacă eu
mai bine o duc voi muri timpuriu...?)
Și cîți ani cu lama aceasta am umblat
și alții citind rău credeau că sint
sentimental (un poet de la est!) — și
dacă lama care hăcuiește creierul
meu e un sentiment stupid atunci
sint un sentimental și nu întimplător
pe balcon seara mă gîndesc la
scriitorul mishima. Nu avea nimic de ascuns.
Pe balcon stau cu o pasăre moartă.

12 septembrie 1990

Aurel Dumitrașcu

Festivalul național de teatru

Andrei Șerban ne pune în dificultate

Nu poți să afirmi că Festivalul național de teatru a fost lamentabil dacă în cadrul lui am văzut și „O trilogie antică”. Dar nici nu poți să spui că a fost bun când, cu vreo două excepții, singurul lucru important din aceste zile de teatru rămâne doar „Trilogia”. Vom alege așadar formula: a fost și Festivalul național de teatru... El a trecut oarecum neobservat în viața cetății, adică a Bucureștiului. Sălile erau pline

dar nu am văzut nici un om la un bilet în plus.

Rămâne însă important pentru cele câteva sute de oameni de teatru care s-au întâlnit pe scenă, în sălile de conferință, pe coridoare sau în culise. Unii erau încrezători, alții dezamăgiți. S-a vorbit mult și, nu o să vă vină să credeți, numai despre teatru. Chiar despre demisia doamnei Thatcher am aflat cu vreo trei zile mai târziu.

Nu mai insist asupra unicității Trilogiei în viața noastră teatrală. Cred că dacă rememorăm toate evenimentele culturale ale acestui an (editoriale, muzicale, plastice), Trilogia rămâne totuși cel mai important. **Andrei Șerban**

în cele trei luni cât a lucrat cu trupa Naționalului a reușit să pună trei spectacole, a reușit să trezească la viață un teatru care agoniza. Când privești Trilogia iar apoi vezi ceea ce se întâmplă pe alte scene, înțelegi că la Național s-a petrecut un miracol. Acum Andrei Șerban se află la Chicago unde montează „Lucia di Lamermoor”. Nu cutez să mă gîndesc ce s-ar întâmpla dacă el nu ar reveni să-și continue lucrul pe scena bucureșteană.

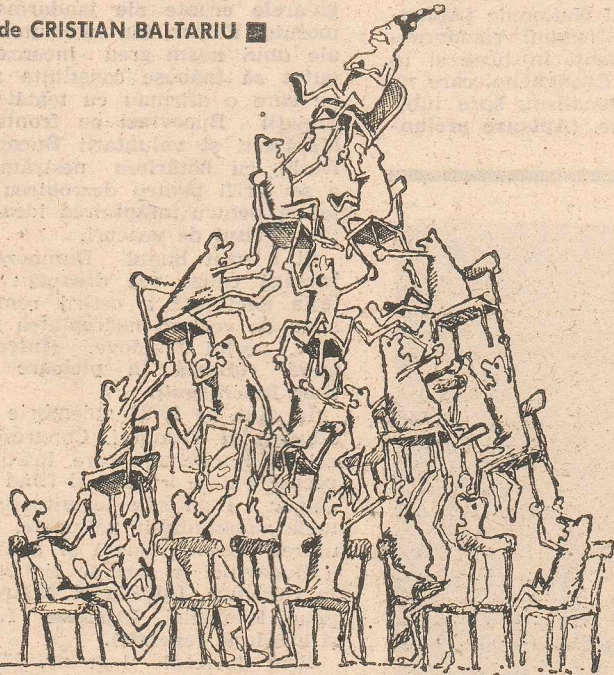
Mă veți trage nerăbdători de mincă și-mi veți spune că dacă Festivalul era programat câteva săptămîni mai târziu ar fi intrat în competiție și spectacolele Cătălinei Buzoianu, ale lui Lucian Giurchescu, Vlad Mugur, Alexa Visarion ș.a. și situația ar fi fost diferită. Dar nu s-a întâmplat așa. Rămîne doar ceea ce am văzut, mai corect spus, ceea ce unii au văzut pentru că după primul act mulți invitați rămîneau în foaier motivînd că nu sînt mazochiști.

Patologie teatrală

Dacă s-ar fi dat un trofeu pentru cel mai prost spectacol ar fi fost bătălie mare. Șanse maxime de a cîștiga ar fi avut totuși „Come tu mi vuoi” de Pirandello, în regia **Cristinei Ioviță**, cu trupa Teatrului din Sibiu. Cîteva din „calitățile” care îl impun în top: o traducere imposibilă, ceva între română și esperanto; o montare incoerentă încît mulți erau cît pe ce să creadă că Pirandello a scris teatru absurd; scene vulgare din abundență ajungînd la granițele patologiei sexuale; în rolul principal o actriță (Ana Maria Bobicov) cu voce stridentă, stîngace ca o amatoare dar cu picioare frumoase. Te întrebă dacă regizorul a fost treaz sau nu atunci cînd a citit textul. Actrița Dana Dogaru, care era și membră a juriului, privea uluită scena și murmură: „Bine, dar cu actorii ce a avut?!”

AURELIA BORIGA ■

Desen de CRISTIAN BALTARIU ■

Pe butură, nebunul tău cu scufă ochi inegali grozav de triști rotea...

Univers sonor

Și totuși, o demonstrație...

În peisajul placid al stagiunii noastre lirice, trei seri demne de interes înseamnă, acum, foarte mult. Chiar și în privința publicului care, treptat, a reluat drumul spre teatru. Dacă nu am regăsit acele săli pline „de altădată”, să spunem că am avut, din partea celor prezenți, reacții spontane și, nu arareori, entuziasme. Ocazia acestor clipe de tonică revenire? Turneele Operei de Cameră din Moscova care, sub un tradițional generic de noiembrie „Zilele artei muzicale sovietice”, ne-a oferit o edificatoare demonstrație de meserie (organizator Artexim-Romstar). Nimic nou spunînd aceasta, căci nu-mi amintesc de vreun turneu anterior care să nu se fi situat, cu astfel de oaspeți, la cota evenimentului.

Nu cunoșteam acest teatru și nici spiritul său cameral, principiu radical deosebit de orice dimensiune „balsoi”. Am văzut trei spectacole incitante ca repertoriu — cu muzică semnată de Händel, Mozart, Rossini și Șostakovič — și, în general, extrem de interesante ca soluții și profesionalism al execuției. Ansamblul este materializarea unei idei de a cultiva un spirit special — cameral în sens larg — în operă, idee aparținînd regizorului B. A. Pokrovski. Chiar dacă, în parametrii spectacolului, noțiunea de „cameral” este destul de laxă, există unele posibile definiri în organizarea ansamblului și finisajul participărilor interpretative, în proporțiile sonore orchestrale. Le-am descifrat treptat, în măsura în care opera, ca gen, poate corespunde unor asemenea intenții. Variante contemporane ale spectacolului liric le fac acceptabile ca un punct de vedere, mai mult decît o opțiune clară. De altfel, nici unul din titlurile propuse nu făcea parte dintr-un repertoriu cu perimetru cameral. Există mai degrabă intenția de adaptare și remodelare la principii care nu au guvernat elaboră-

rile componistice inițiale

Ce a fost bun în această suită de spectacole? Educația scenică și, în mai multe cazuri, prestația muzicală. Totul se face cu multă seriozitate, antrenamentul actoricesc, coregrafic și muzical este remarcabil. Mai ales la Șostakovič (Nasul) și Händel (Imeneo) am avut temeri de satisfacție cu atît mai mult cu cît nu există actualmente alte soluții interpretative pentru o eventuală comparație. Pentru Mozart (Directorul de scenă) și Rossini (Poarta de căsătorie), demersul este mai dificil și dezavantajat în ce privește existența unor stiluri de interpretare bine conturate. Mi se pare ciudată ambiția artiștilor moscoviți de a înfățișa o asemenea muzică în fața publicului din turnee, atîta vreme cît un Mozart sau Rossini apar într-o ipostază slavă incapabilă să convingă. Mai ales pe spectatorul educat în acest sens la lumina unor versiuni de referință a stilului. Am simțit că și profesionalismul are limite obiective, ceea ce este, pînă la urmă, totuși, o demonstrație. Nu chiar cea dorită...

GRIGORE CONSTANTINESCU ■

Correspondență literară

Marius Sârbu (Lugoj): Vă felicit pentru apariția cărții dvs. de versuri, „Cerule singur”, la Ed. Facla, Timișoara. O semnalez corespondenților noștri ca pe o bucurie personală.

June Florin (Rapolu-Mare): Destinul dvs. este, într-adevăr, cutremurător. N-are importanță dacă veți publica sau nu ceea ce scrieți. Important e că prin poezie, dvs. comunicați cu Dumnezeu. E mult, mai mult, credeți-mă!

Cristina Hrițcu: V-am răspuns într-un număr anterior dar se pare că n-ați citit răspunsul. Nu m-ați dezamăgit nici acum. Dim-

potrivă! Scrieți. Veți debuta foarte curînd (nu riscați nimic devaluindu-vă numele real).

Anonim (Brașov): Sînteți extrem de virulent în scrisoare dar, din păcate, nu o semnați. Problemele ridicate, reale — în parte —, le puteți semnala direct celor vizați. Versurile, nesemnate și ele, au doar valoare existențială.

Liviu Val Munteanu (Rodna): Mulțumesc de răspuns. Aveți mesaj și vină ardelenescă. N-ați vrea să-mi trimiteți niște rapoarte (la obiect) despre ce se mai întîmplă prin zonă. Foarte puțini reporteri ajung pe acolo. Aveți asupra lor un privilegiu. Poate-l folosiți!

Pruteanu Vasile (Galați): Scrisoarea dvs. are valoare documentară. Să sperăm împreună că se va vindeca (poate foarte curînd) și această rană pentru care a sîngerat atît de mult sufletul

dvs. Urmăriți, vă rog, paginile noastre dedicate Basarabiei!

Constantin Liana (București): Nu e adevărat că trebuie să fi fost deținut politic ca să lansezi, azi, o carte sau o poezie. Nu trebuie decît să fii deținut... poetic. Atît! Aveți, în schimb, perfecția dreptate cînd afirmați: „La vremuri noi, tineri noi!” Deși n-ați fost deținut de nici un fel, versurile dvs. sînt extrem de bătrînicioase!

Ema Vinski (București): „Nu mă numesc Ema Vinski!” Dar cum vă numiți, stimată poetă? Pentru că sînteți cu siguranță o poetă. Un spirit se recunoaște imediat, cu cea mai mare ușurință. Are prospețime, ceva inconfundabil, ceva ce nu mai are nimeni. V-am recunoscut de la primele trei versuri. De aici încolo începe greul. Numai dv. știți ce mai urmează!

ION ZUBAȘCU ■

Cursa

cu obstacole

Nevoia de dicționare

Deseori sînt solicitat de colegii care știu că în biblioteca mea am adunat numeroase dicționare, lexicoane și enciclopedii să precizez semnificația unui cuvînt sau a unei expresii idiomatice, denumirea unor plante sau păsări, sau să-mi spun părerea despre o nuanță a cîrții pentru o traducere. Uneori pot da un răspuns rapid, alteori investigația durează. Fac acest serviciu de informare lexicografică cu răbdare și cu plăcere. A fost o perioadă în viața mea cînd, ascultînd cursuri și prelegeri în limba ucraineană și neexistînd pe atunci dicționare ucrainean-maghiar sau ucrainean-român, ape-lam și eu la concetățenii mei din anii superiori, Magdalena László, Mikola Pavliuc, Hodorog Florian, M-au ajutat enorm, e firesc să fiu și eu plin de simțămînt. Dar aceste căutări în sursele de referință îmi sînt extrem de utile și mie, aflînd mereu cîte ceva nou. După terminarea studiilor, am început să colecționez lucrări de referință în mod conștient, dar, mai mult ca sigur, în subconștient mă presa și frustrarea din tinerețe cînd nu aveam acces la aceste surse.

Lexicografia are marea menire de a asigura dicționare și enciclopedii pentru toate categoriile de vîrstă și de preocupări. Din păcate, avem puține lucrări din acest domeniu, mai ales pentru copii și tineret. Inițiativele editurilor „Albatros” și „Ion Creangă” care au publicat o serie de lucrări în acest domeniu au fost înghețate de politica anticulturală a dictaturii. „Editura științifică și enciclopedică” a pus la îndemîna celor interesați o suită de lucrări foarte necesare și utile. Nu din vina editurii „Enciclopedia României”, elaborată și prezentată diferitelor cabinete, n-a mai văzut lumina tiparului, iar ediția a treia a „Micului Dicționar Enciclopedic”, după o primă tranșă tipărită, nu a mai avut șansa să satisfacă cerințele. În împrejurările impuse, unele lucrări, cum ar fi dicționarul „Istoria și arta cărții” întocmit de bibliologul și bibliofilul Virgil Olteanu, cuprinzînd peste 3000 de articole, au fost condamnate la o așteptare nejustificată și lungă. Poate acum...

Liberalizarea prețurilor și haosul impus au creat condiții foarte neprielnice lexicografiei. Scumpirea hîrtiei, a manoperei tipografice vor mări prețurile lucrărilor de acest gen, făcîndu-le inaccesibile. E lesne de înțeles că editurile nu vor favoriza publicarea acestora. Se impun deci măsuri urgente de protecție din partea statului pentru a asigura prezența lucrărilor de referință în librării, în tiraj mare și la prețuri accesibile. Literatura enciclopedică — lexicoanele, dicționarele — oglindește în mod real starea culturii unei țări. Lipsa ei nu poate fi înlocuită cu discursuri și declarații despre înflorirea culturii.

BALOGH JÓZSEF ■

Litere

Aflat la primul său număr, revista **Litere** are toate șansele să se impună ca o prezentă de prestigiu în cultura contemporană. Apărută din inițiativa unor scriitori și editori de prestigiu, sub patronajul editurii **Cartea românească**, magazinul **Litere** reînviază o mai veche inițiativă a editurii (e vorba de periodicul **Semnal**), de data aceasta într-o prezentare grafică și cu un sumar care îi conferă o tinută de excepție și un conținut pe gusturile tuturor iubitorilor de cultură și performanță estetică.

Deschizîndu-se cu un text al lui N. Manolescu, revista **Litere** lansează, de fapt, prin **Cititul** și **serisul** reputatului critic o viitoare rubrică. Altă rubrică, **Actualități**, face o radiografie a stării actuale de lucruri în principalele edituri bucureștene. Două substanțiale dialoguri, unul cu Mircea Dinescu (realizat de Tania Radu) și celălalt cu Mircea Cărtărescu (realizat de Dan C. Mihăilescu) aduc mai aproape de cititor universul interior al celor doi populari poeți ai momentului literar actual. George Bălăiță și Radu Tudoran sînt prezenți în **Litere** cu cîteva fragmente din paginile de pe masa de lucru, în timp ce Mircea Nedelciu ne face surpriza de a publica în colaborare cu Adriana Babeți și Mircea Mihăileș un fragment dintr-un viitor roman realizat în trei care se anunță de pe acum un succes sigur. În schimb, fragmentul de roman publicat de Stelian Tănase a și apărut deja în volum.

Literatura străină e prezentă în **Litere** prin fragmente reprezentative din Milan Kundera, Eugen Ionescu, Michael Tournier și Andrei Platonov. Interesul pentru istorie al cititorilor este cîștigat prin publicarea unor fragmente memoriale avînd în centru personalitățile controversate ale lui I. G. Duca și C. Argentoianu. Alte nume de prestigiu ale culturii române actuale, Anton Dumitriu, St. Aug. Doinas, Maria Banus, Florin Mugur, B. Elvin, Radu Cosasu ș.a. întregesc conturul prestigios al unei reviste careia îi urăm succes. Nu mai trebuie decît să adăugăm că noua revistă literară **Litere** are ca redactori pe George Bălăiță, B. Elvin și Tania Radu. (I. Z.).

PARLAMENTUL ROMÂNIEI MARI ratifică actul unirii de la 28 noiembrie 1918

În urmă cu exact șaptezeci și unu de ani — la 20 noiembrie 1919 — s-a întrunit la București, în Sala Mare a Ateneului Român, Parlamentul Marii Uniri, înființat al votului universal din România, în care intrau reprezentanți ai tuturor claselor și categoriilor sociale — fără deosebire de naționalitate, credințe politice sau confesionale — de pe tot cuprinsul patriei reînțegrite.

Camera număra 546 deputați (cu 381 mai mulți decât avusese în Vechiul Regat), iar Senatul dispunea de 236 membri. În consecință, Adunarea deputaților și-a continuat lucrările la Ateneul Român și Senatul în vechiul local din Dealul Mitropoliei.

Între realizările de excepție ale înființării Parlamentului al votului universal: ratificarea, în sesiune solemnă, a proiectelor de legi referitoare la Unirea provinciilor istorice autohtone cu patria-mamă, România, în anul de grație 1918.

În decembrie 1989 și în martie 1990 s-au evocat momentele Alba Iulia și Chișinău. De astă dată, în plin noiembrie, prezentăm momentul Cernăuți.

Luni, 29 decembrie 1919, ora 14.30. Sedință a Adunării deputaților, sub președinția lui Nicolae Iorga care, după împlinirea citorva formalități protocolare, a anunțat suspendarea celorlalte puncte de pe ordinea de zi și trecerea la legiferarea Marii Uniri din 1918.

Mai întâi, miniștrii de stat Ion Inuceleș (pentru Basarabia) Ion Nistor (pentru Bucovina) și Vasile Goldiș (pentru Transilvania, Banat, Crișana, Sătmăr și Maramureș) prezentau obișnuitele decrete regale de deschidere a dezbaterilor.

După care, președintele N. Iorga a dat cuvântul deputatului Romulus Răuț „pentru citirea raportului și proiectului de lege relativ la unirea Bucovinei cu România Mare. (Aplauze generale, furtunoase și îndelungate)“.

„Dr. Romulus Răuț: D-lor deputați, cînd prin intriga diplomatică tereziană, în anul 1775, a fost smulsă Bucovina din trupul Moldovei noastre iubite, a fost cea mai mare jale nu numai pentru Moldova, ci pentru românia întreagă, fiindcă acolo a fost locul unde s-a descălecat mai întâi principatul Moldovei; acolo a fost leagănul celei dintîi vieți cetățenești a principatului Moldovei. La Suceava, la Siret, acolo este pămîntul nostru cel mai istoric al Moldovei, acolo zace Ștefan cel Mare, și de atunci în decurs de 144 ani multe umiliri și dureri a îndurat acest popor român smuls de la Moldova și acele umiliri au dus pînă acolo că s-a încercat să-l deznaționalizeze. La început a fost tratamentul acestui popor binevoitor, dar nu din punct de vedere că era binevoitor poporului, ci fiindcă Imperiul Habsburgilor în imperialismul său, voia să arate popoarelor balcanice cum că e mai binevoitor decît alte stăpîniri și că va putea cîștiga mai departe.

Mai firziu, cînd s-a văzut că această idee nu s-a putut întrupa, atunci a început seria umilirilor. Mai întâi am fost înruptați de gubernia Galiția; am stat aproape cincizeci de ani încorporați în gubernia Galiția, fără autonomia țării, fără autonomia comunelor și fără funcționari români. Abia în 1848, și pot să spun aici că la această ocazie, să nu uităm de numele oamenilor noștri din țară care au lucrat pentru noi, frații Hurmuzache, Alexandru, Gheorghe și Eudoxiu Hurmuzache, trei bărbați, care în 1848 și 1849 au muncit ca să scoată această țară de sub jugul Galiției și au dobîndit acest lucru. Munca lor a mers mai departe, a căutat să lumineze poporul și l-au luminat scoțînd o gazetă „Bucovina“ la care au colaborat românii de pretutindeni. Au înființat o societate culturală și literară românească din Cernăuți, care a luat locul unei Academii și a scos o foaie: „Foaia Societății pentru cultura și literatura română“. Am avut fericirea să primim lumina chiar din Ardeal, a venit Aron Pumnul, a cărui memorie nu putem s-o uităm în aceste momente solenne.

Ne-au îndrumat, ne-au luminat atît frații Hurmuzachești, cît și Silvestru Morariu Andrievici, fost mitropolit. Aceștia ne-au luminat și ne-au adus

pe calea naționalismului. Poporul de jos nu a pierdut legătura cu Patria-Mamă, el a rămas moldovean, a vorbit limba moldovenească; preoții au făcut serviciile divine în limba românească. Prin străduința acestor bărbați, care i-am numit, și în școlile primare s-a introdus limba românească de predare. Apoi au venit timpuri mai grele, a venit anul 1860 cînd Austria a pierdut războiul și atunci s-a alcătuit un Parlament austriac, în anul 1870—1879, în care un partid germano-liberal, a germanizat, care nu a avut altă intenție decît să germanizeze.

Și atunci a fost înființată universitatea de la Cernăuți, la 1875, dar nu a reușit germanizarea, căci poporul

aducem o inimă curat românească (Aplauze prelungite), un suflet curat românesc (Aplauze prelungite).

Toate evenimentele din Vechiul Regat, toate evenimentele înălțătoare, cum a fost Unirea Principatelor, Independența, toate acestea le-am petrecut și noi în sufletele noastre și nu am pierdut un moment dorul ca să fim alături de d-voastre. (Aplauze prelungite și îndelung repetate).

O parte mare la luminarea noastră a contribuit și stimatul nostru președinte al Adunării Naționale (Aplauze prelungite). „Neamul românesc“ l-am citit ca studenți în licee și în universitate ca o Evanghelie care ne călăuzea spre naționalism, spre iubirea națiunii noastre. (Aplauze prelun-

Dorul cel mare al unirii, azi
Fotografie de GIG MOTOIANU

nostru are o vitalitate care mii de ani nu o strivește.

Din această universitate, în loc să se germanizeze poporul român, au ieșit bărbați cu știință, deși adăpați la știința germană, dar cu suflet românesc. (Aplauze). Acei bărbați au continuat munca Hurmuzacheștilor și a lui Morariu Andrievici. Și am ajuns cam pe la anul 1897 la înființarea unui început de democrație.

A fost Gheorghe Popovici, care înființînd Partidul Popular, a dat democrației noastre un început. Democrația noastră nu a venit într-un mod revoluționar, ci într-un mod evoluționar. Acei bărbați ieșiți din vatra țărânilor, fii de țărani, care au studiat la universitatea din Cernăuți, au stat ca o legătură între intelectuali și între țaran. După un timp de douăzeci de ani de frământări politice, s-au cristalizat principiile adevăratei democrații în așa măsură, că în Parlamentul României Mari au venit numai reprezentanți ai maselor poporului nostru aleși de toate păturile sociale. Întreaga Bucovină ne-a trimis încoace.

Dar venind azi încoace, din Bucovina, aducem, d-lor deputați, și o zestre,

gite și îndelung repetate).

Domnilor deputați, Comitetul delegaților de secțiuni compus din:

D.V. Litu	pentru secția I;
Dr. A. Morariu,	„—“ II;
Burac Amfilochie	„—“ III;
Preot V. Bodnărescu	„—“ V;
Ștefan Meteș	„—“ VI;
Iorgu Toma	„—“ VII și
Subsemnatul	„—“ IV,

întrunindu-se în ziua de 29 decembrie 1918, sub președinția d-lui Iorgu Toma, a luat în cercetare proiectul de lege asupra unirii Bucovinei cu vechiul regat al României (Aplauze generale furtunoase); văzînd și expunerea de motive ce însoțește acest proiect de lege, l-a admis întocmai cum a fost prezentat și, prin subsemnatul, vă roagă, d-lor deputați, să binevoiți a-i da aprobarea d-voastre. (Aplauze furtunoase).

Raportor, dr. Romul Răuț.

EXPUNERE DE MOTIVE

Bucovina este o parte a Moldovei oare, înainte de 144 de ani, a fost răpită prin intrigă și mită de Habsburgi.

În timpul acestei îndelungate robii populația Bucovinei n-a pierdut nici o clipă conștiința națională și nădejdea că mai curînd sau mai tîrziu va sosi ceasul izbăvirii.

Prin suferinți fără nume, prin înjosiri și umiliri, ea și-a afirmat pururea dreptul de a se uni cu conaționalii săi din regatul României, cu care o leagă aceeași origine, aceeași limbă și aceeași tradiții istorice și culturale. Dar niciodată suferințele acestei populații n-au fost așa de mari și zdrobitoare ca în timpul ultimului război, în cursul căruia urmașii falnicilor plăieși ai lui Ștefan cel Mare erau siliți să lupte pe toate cîmpurile de bătălie sub steagul asupritorilor și pentru izbînda unei cauze care nu era a lor. Jertfele și suferințele celor de pe front le împărțeau aproape în aceeași măsură și cei rămași acasă în ghiarele crunte ale jandarmeriei faimosului Ficher, iar suferințele acestea ale unui neam greu încercat, n-au putut să înăbușe conștiința națională pe care o afirmau cu toată tăria refugiații Bucovinei pe frontul de la Mărășești și voluntarii Bucovinei din Rusia, cu hotărîrea nestrămutată de a se jertfi pentru dezrobirea patriei lor și pentru înfăptuirea idealului național visat de veacuri.

Și a vrut bunul Dumnezeu ca să învingă cauza cea dreaptă: prin vitejia neclintită a oștirii române, s-a șters de veacuri nedreptatea făcută la 1774, vechii Moldove. (Întreaga Camera ridicată în picioare aplaudă timp îndelungat).

În ziua de 15/28 noiembrie 1918 s-a adunat, la Cernăuți, Congresul General al Bucovinei care intrupînd suprema putere a Țării și fiind singur cu puterile leguitoare, în numele suveranității naționale, a hotărît unirea necondiționată și pentru vecie a Bucovinei în vechile ei hotare pînă la Ceremuș, Colaciu și Nistru cu regatul României. (Aplauze furtunoase și îndelung repetate).

Prin decretul lege nr. 3771 din 18 decembrie 1918, M.S. Regele a binevoit să consfințească voința congresului general al Bucovinei, împlinînd astfel pentru Bucovina dorul cel mai scump al unui neam întreg și asigurînd totodată temeliiile României Mari.

Rămîne ca Adunarea Națională prin votul ei să ratifice acel decret-lege și să-l investească cu putere de lege înarticalîndu-l Constituției României Mari. (Camera ridicată în picioare aplaudă timp îndelungat).

În scopul acesta prezint jurnalul alăturat.

Președintele Consiliului de Miniștri, Alex. Vaida Voievod.

Ministru de Stat fără portofoliu delegat cu administrarea Bucovinei I. Nistor

PROIECT DE LEGE

Asupra unirii Bucovinei cu vechiul regat al României.

Art. I — Se ratifică, investindu-se cu putere de lege, decretul lege nr. 3744 din 18 decembrie 1918, publicat în Monitorul Oficial nr. 217 din 19 decembrie 1918, privitor la unirea Bucovinei cu vechiul regat al României, în cuprinderea următoare:

FERDINAND I,

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, Rege al României

La toți de față și viitori, sănătate:
Asupra raportului președintelui Consiliului nostru de Miniștri nr. 2211/919;

Luînd act de hotărîrea unanimă a „Congresului General al Bucovinei“, din Cernăuți, de la 15 noiembrie 1918, Am decretat și decretăm:

Art. I — Bucovina în cuprinsul granițelor sale istorice este și rămîne de-a pururea unită cu regatul României.

(Aplauze generale, nesfîrșite, strigări de «ura»; Adunarea aplaudă ridicată în picioare).

Art. II — Președintele Consiliului nostru de Miniștri este însărcinat cu executarea acestui decret.

Dați în București, la 18 decembrie 1918

FERDINAND

Președinte al Consiliului de Miniștri Ion I.C. Brătianu
Ministru de Stat fără portofoliu, delegat cu administrația Bucovinei, I. Nistor

Președinte al Consiliului de Miniștri Alex. Vaida Voievod

STELIAN NEAGOE
(va urma)

Scrisoare deschisă prietenilor din România

Timp de decenii lungi ni s-a interzis să știm unii despre alții: noi cei din Basarabia despre noi cei din România.

Prutul, riul cel blind, cu apa cea mai lacrimoasă din lume, a ajuns să fie blestemat, fiindcă despărțea frate de soră, părinte de copil, Țară de Țară.

În anii de după război hărțile agățate în fața claselor din România aveau spațiul dintre Prut și Nistru acoperite cu o coală albă de hirtie. Nouă ni se spunea mereu că lumina vine dinspre Răsărit, de la steaua din Kremlin, și vai de cel care se uita cu dor și jind dincolo de sirma ghimpată ce se oglindea în apa mihnită a Prutului.

Timp de decenii ne-am prefăcut că nu știm nimic unul de celălalt. Că nu sîntem rude. Că nu ne cunoaștem. Că Eminescu editat în România și Eminescu editat în Basarabia sînt doi scriitori deosebiți. Că — așa cum susținea Academia de la Chișinău — Asachi e scriitor moldovean, dar pictor...român. Că noi, copiii vorbim o altă limbă (limba moldovenească) decît părinții noștri (care nu știau decît românește). Că moșii noștri, care nu ieșiră vreodată din sat, erau români, pe cînd noi de-acum sîntem moldoveni (teoria marxist-stalinistă inventase între timp un nou popor — poporul moldovenesc, căci cum putea falnica Armată Roșie să „elibereze” la 1940 pe români de sub „jugul”... românilor?). Deznaționalizarea românilor din Basarabia căpătase proporții atît de catastrofale, încît era pe cale de

elaborare un Dicționar moldovenesc—român, iar „moldoveanul” I. Bodiul, sosit la București prin anii 70, vorbea cu „românul” N. Ceaușescu cu ajutorul unui translator.

De multe ori ni s-a părut că ne-ați părăsit. De multe ori credeai c-am și murit în GULAG-uri, Siberii, colecții vizări colhoznice, că nu mai sîntem, că n-au mai rămas din noi decît niște suspine pe care vîntul le purta cîteodată pînă hăt în inima țării.

Și iată că, în sfîrșit, — ne-am regăsit. Și ne-am recunoscut. Și am văzut cît de mult ne lipseam unul altuia. Că de azi încolo nu vom mai putea trăi unul fără celălalt. Că ne era me-

reu dor unul de altul, ca de o parte din noi înșine.

Ne place să credem că în 1989 Dumnezeu a ținut cu noi. Noi, basarabeni, am obținut limba română limbă de stat între Prut și Nistru, alfabetul latin, tricolorul, ne-am declarat în parlamentul Moldovei, ca și la 1918, stat suveran, am revenit între altele și la ora Bucureștilor, părăsind meridianul Moscovei, pretutindeni în Basarabia poate fi recepționat azi programul televiziunii române libere.

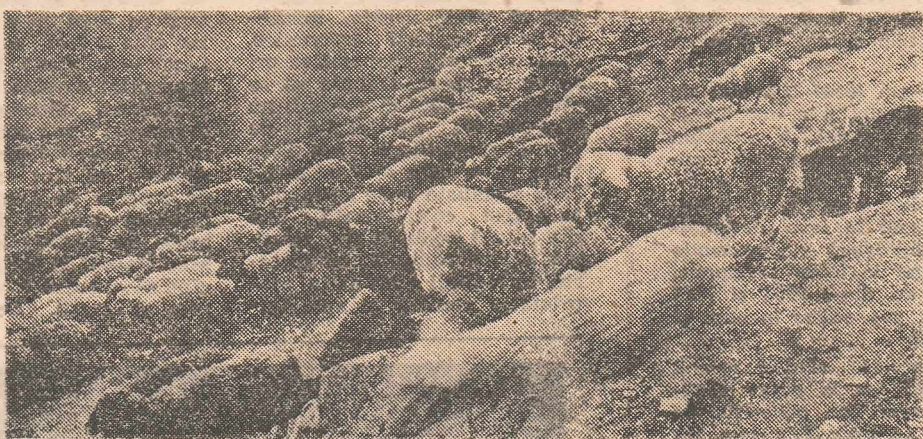
Dumneavoastră ați răsturnat dictatura...

Dar atît noi, cei de aici, cît și noi, cei de dincolo mai avem a depăși suficiente încercări (tentativele de a fi răscoila harta noastră și-așa destul de ciopîrtită de diverși autonomiști și separatiști, economia de piață, anarhia și totalitarismul etc.).

Și le vom depăși, vom învinge numai dacă ne vom simți alături, numai dacă ne vom susține reciproc.

S-au unit cele două Vietnamuri, cele două Yemenuri, cele două Germanii — numai cele două Români mai stau pe aceeași hartă hașurate în culori diferite.

Unirea politică e treaba politicienilor.

Fotografie de MIHAI POTĂRNICHE ■

Ceea ce depinde, însă, de noi, de fiecare în parte, este unirea spirituală.

Cărțile pe care ni le-ați expedit cu camioanele în Basarabia, studenții basarabeni și transnistreni care învață azi în România, schimbul de reviste — sînt primii pași în această direcție.

Însă din anii de grea cenzură acest adevăr — înălțarea frontierelor spirituale (după care grănicerii vor pleca de la sine) — a fost rostit ferm de la paginile ziarului „Literatura și arta”, care se editează la Chișinău.

Despre acest ziar al scriitorilor din Basarabia cotidianul francez „Le Figaro” scria la începutul acestui an că a jucat același rol în cadrul Revoluției de renaștere națională din Basarabia, pe care l-a jucat televiziunea română în cadrul Revoluției de la 22 decembrie 1989.

Visul nostru este ca ziarul „Literatura și arta” să circule nestingherit, să fie citit pe ambele maluri ale Prutului.

Ca cititorul nostru să recapete conștiința că aparține aceluiași context. Contextul spiritualității românești.

Că sîntem un singur popor care locuiește (deocamdată) în două state. Popor care vorbește aceeași limbă, se închină acelorași eroi naționali, citește aceleași ziare.

Visul nostru e să fim o publicație a românilor de pretutindeni.

Că atît românii de la Orhei, cît și cei de la Odorhei să poată spune despre „Literatura și arta” că acesta e ziarul nostru.

În aceste zile în România a început abonarea la ziare și reviste.

În catalogul presei „străine” veți găsi și indexul săptămînalului românesc. „Literatura și arta” editat la Chișinău. Ținem să vă convingem că nu veți greși dacă vă veți abona la revista noastră. Vom face tot posibilul ca să vă îndreptăm încrederea.

Cu dragoste și frăție,

NICOLAE DABIJA ■
redactor-șef al săptămînalului
„Literatura și arta”
Chișinău, 9 noiembrie 1990

I-am cunoscut la București. Soseau din Cipru și urmau să plece prin Europa. Pe fața lor am citit imediat fericirea. Se simt bine împreună și se completează admirabil. Doina, „cea mai frumoasă dintre frumoase” (cum mi-o recomandase un spectator basarabean cu haz) este interpretă și dansatoare. Pentru ea, dragostea pentru cîntec a început de la dragostea pentru cuvînt, pentru limba română, pe care vînturi sălbătice de stepă au încercat zadarnic s-o smulgă din sufletele moldovenilor. Înainte de a fi interpretă, a fost profesoară. El, adică Ion Aldea Teodorovici, bărbat cu alură severă, este un cunoscut și apreciat compozitor de muzică ușoară. Și interpret totodată! Vă amintesc că ați ascultat de nenumărate ori la Radio „Închinare la Eminescu” și „Reaprindeți cîndela” (și în frumoasa interpretare a Didei Drăgan), ambele pe versuri de Grigore Vieru.

Era firesc ca discuția noastră să pornească de la ce ne unește — spiritualitatea românească, muzica, poezia — matca spirituală de care moldovenii noștri de dincolo de Prut au fost siliți să trăiască înstrăinați, ruși. Îi ascult cu emoție, cu bucurie și durere amestecate...

Ion Aldea Teodorovici: Știți, am așteptat de mult venirea anului 1989. El a fost pentru neamul românesc un an însemnat, pentru că în sfîrșit a coborît Dumnezeu și pe partea noastră de pămînt. Anul trecut s-au împlinit foarte multe lucruri și la noi în Basarabia, și aici, în România. Noi am crescut ascultînd Radioul românesc de pe strada Nuferilor, cu emisiunile lui ne-am educat; cu inșumi am devenit compozitori datorită Radioului românesc și Televiziunii Române...

— Într-un fel, sînteți ca niște copii ai noștri...

I.A.T.: Da, dacă nu era să fiți dumneavoastră, nu eram nici noi...

— Am primit o scrisoare de

la un corespondent pe care nu-l cunosc, Carastan Georgică, din Slobozia Mare, care îmi scria: „Noi rămînem cu Radioul deschis sît stăm în casă, dar pe... București, nu pe Chișinău; dumneavoastră, cu filozofia de neam bun, să faceți ce n-a putut să facă istoria...” Noi știm că ne ascultați și, în posturile noastre de simpli „redactori” eram la „post” și „pe post”

I.A.T.: Am simțit imediat aceasta, doar sîntem de același singe... Cînd am venit în 1989 cu un turneu în Moldo-

te, pentru că nu știți dumneavoastră ce se întîmpla în zilele Revoluției la noi; mii de tineri voiau să sară în ajutor, să treacă granița spre frați; copilul nostru care are șapte ani plîngea nopți întregi, trimitea cărți, jucării, copiilor din România și spunea: „Cum așa, să moară copilul nevinovat?” Am suferit foarte mult că se întîmpla ce se întîmpla: mureau frații noștri și nu-i puteam ajuta cu nimic. Suferința noastră a fost imensă — pentru că nu vă puteam ajuta...

văzut o biserică transformată într-o afumătoare de prune, alta în depozit de materiale. La noi s-a inițiat o mare acțiune de restaurare a bisericilor din Basarabia prin trimiteră unor pictori-restauratori din România.

I.A.T.: Grigore Vieru a venit cu un ciclu de versuri „Cîntece sacre”, și așa am scris acest grupaj din care face parte și „Reaprindeți cîndela”.

— Doina Teodorovici, aveți în repertoriu piese tinerești, foarte expresive, dansante.

București și Chișinău — două inimi gemene

Convorbire cu Doina Teodorovici și Ion Aldea Teodorovici din Republica Moldova

va, am avut marea bucurie să cunoaștem spectatorul român care dileră mult de al nostru...

— S-o lăsăm pe Doina să ne vorbească despre spectator...

Doina Teodorovici: În 1989, Dumnezeu ne-a dat mila și dragostea sa: în 1989 noi am revenit la alfabetul latin, la statutul de limbă de stat moldovenească. Ce-i drept, mai rămîne să convingem că limba moldovenească e una și aceeași cu limba română — aceasta va fi o altă biruință...

— Anul acesta ați revenit la TRICOLOR, la numele de MOLDOVA, iar anul trecut a fost anul Eminescu... înscamnă că deasupra noastră e un zeu care ne veghează.

D.T.: Da, anul 1989 a fost o biruință românească totală... România a redevenit liberă.

— O considerați deci și o biruință a dumneavoastră?

D.T.: Da, fără doar și poa-

I.A.T.: Stăteam cu radioul și televizorul deschise...

D.T.: A fost o durere a noastră, dar și o biruință. Am dat și cîteva spectacole în contul Revoluției Române. Așa am simțit noi că este o biruință a noastră, așa cum și dumneavoastră, românii de aici, ați simțit că toate izbînzile noastre sînt și ale României.

— V-aș propune să vorbim și despre compoziția „Reaprindeți cîndela”, pe versurile lui Grigore Vieru; să pornim de la ideea (enunțată de dumneavoastră la început) că în 1989 Dumnezeu s-a uitat și la noi. De unde pleacă îndemnul poetului?

I.A.T.: E vorba că ne-a lipit biserica mai mult de patruzeci de ani; bisericele au fost rase de pe fața pămîntului. Tineretului i s-a însuflat mai degrabă dragostea de pahar, decît de Dumnezeu...

— Un pictor mi-a spus că a

D.T.: Da, ele sînt și mai apropiate de ceea ce îmi place mie, în ultimă instanță; să nu uităm, că am dansat 12 ani, de aceea pentru mine are o mare importanță plastică.

— Cum vi s-a părut tineretul din România? Este la fel cu cel din Basarabia?

D.T.: Ați zis un adevăr. Am fost aici, la București, de trei ori, după Revoluție. Nu văd nici o deosebire, sîntem de-un neam, sîntem de-un singe, de un temperament. Oamenii sînt aceiași. Sînt oameni foarte inițiați în ceea ce fac.

— Să revenim la Eminescu. Aș vrea să evocăm momentul compunerii cîntecului „Închinare la Eminescu”.

D.T.: În imaginația noastră Eminescu și-a lăsat un discipol aici pe pămînt, pe nume Grigore Vieru. Este poetul nostru, mindria noastră, este rădăcina, sufletul nostru...

— „Rădăcina de foc”, cum se numește volumul de ver-

suri apărut la București...

I.A.T.: În Basarabia Eminescu era în exil, era interzis, dar Vieru nu; prin Vieru, l-am cunoscut pe Eminescu.

D.T.: Așa a fost! Noi sîntem foarte alinați de poezia lui Grigore Vieru.

I.A.T.: Pentru că sîntem prieteni cu el...

D.T.: Eu nu m-am referit la faptul că noi sîntem prieteni cu nenea Grig; am în vedere neamul nostru. Și fericita idee a lui Grigore Vieru cu „Închinare la Eminescu” a fost pentru noi o mare bucurie. Ion, soțul meu, s-a temut pînă acum să scrie cîntece pe versuri de Mihai Eminescu — așa cum la început s-a temut să scrie pe versurile lui Grigore Vieru. Grigore Vieru a venit la Ion și numai așa el a putut să treacă această barieră. Pentru că pentru noi Grigore Vieru e un zeu — e ceva mult mai mare decît un poet care scrie.

— Este, într-adevăr, un mare poet român, al dumneavoastră și al nostru, deopotrivă.

I.A.T.: M-au zguduit versurile lui Grigore Vieru atît de mult încît n-am mai putut să le rup din ochi, din respirație, din mîduva oaselor dacă vreți. De aceea, pînă nu l-am compus nu m-am ridicat de la pian (am stat cam două ore); lucrarea are cîteva părți și versul nu este patrat (rimat), ci alb — și asta a fost complicat. Doina mi-a fost primul critic. După aceea l-a auzit și Vieru și ne-am aprins amîndoi. „Cîntecele sacre” au venit după acestea „Închinare la Eminescu”. E un cîntec straniu, tulburător, dar tot el a mai făcut să apară și alte melodii. Pentru noi anul acesta a avut o zi frumoasă cînd a fost adoptat tricolorul, și eu am scris o lucrare („Treii culori”) și o altă — („Două inimi gemene”) — care nu sînt altele decît București și Chișinău...

GEORGETA ADAM ■

De Gaulle și Antonescu

S-au împlinit 100 de ani de la nașterea celui care a fost Charles de Gaulle, eminent om de stat francez, una din cele mai de seamă personalități politice ale secolului nostru. Cu acest prilej s-au făcut, după cum era normal, racursuri biografice, au fost evidențiate marile merite ale celui sărbătorit în construirea Franței de azi și în determinarea cursului politic pe plan mondial. Noi ne vom limita la o singură problemă legată de activitatea prodigioasă a generalului: cum în anumite cazuri un militar poate face să triumfe într-o țară cea mai doplină democrație.

Civilii n-au izbutit, sub regimul celei de-a IV-a Republici, decît să aducă Franța pe marginea prăpastiei. În pragul prăbușirii, ori poate e mai nimerit să spunem în plin proces de prăbușire, în 1958, s-a apelat la de Gaulle, aflat de un număr bun de ani în perioada de „traversare a deșertului”, retras, adică, din viața politică, dar urmărind-o, se-nțelege, indeaproape, să salveze țara. Și a salvat-o.

Dar mai înainte de a arăta ce anume a înfăptuit generalul, se cuvine să subliniem că reîntrirea lui de Gaulle în viața politică a fost întîmplată, în Franța și în străinătate, de o mulțime de voci speriate, indignate, de un cor de proteste: s-a zis cu democrația, va fi dictatură, țara e în pericol, la orizont se arată fascismul etc. Nici nu mai trebuie să spunem, pentru că e de la sine înțeles, că în fruntea tuturor protestatarilor se găseau țările comuniste, care, erijindu-se în campioane ale libertății și democrației, făceau tam-tam-ul cel mai mare cu privire la pericolul care păștea democrația franceză, dînd sfaturi și oferindu-și serviciile pentru înlăturarea pericolului.

Generalul văzuse însă multe, el nu s-a lăsat intimidat de otrăvile și amenințările proferate la adresa lui și a trecut gospodărește la reorganizarea politică a Franței. A schimbat constituția, a modificat structurile politice, a restructurat instituțiile, și astfel s-a ajuns ca în locul unei democrații a torțărilor de vorbe și invective, a acțiunilor intempestive, generatoare de instabilitate, în ultimă instanță în locul democrației neputinței și neputinței, să se introducă o democrație a serozității, a calmului și a siguranței în toate sectoarele. Pînă tot ce a făcut în epoca eroică de după 1958 și încă multe vreme după aceea, de Gaulle a pus ordine în haos și a refăcut încrederea în ei înșiși.

Însă ar fi greșit să se creadă că atunci cînd a revenit de Gaulle la putere frica de dictatură era în popor sentimentul predominant și că deci felul cum a acționat de Gaulle pe urmă a fost pentru toți o surpriză. Primejdia regimului militar de mină forte era agitată mai ales de unele formațiuni politice interesate, ori de politicieni carieriști care își simțeau fotoliile în pericol.

Ni s-a întîmplat și nouă, odată, în 1940, să fim nevoiți să apelăm la cineva care să oprească prăbușirea și să caute să salveze țara. Ion Antonescu a fost la înălțimea misiunii sale. Deznodămîntul nefast al războiului și tragicul sfîrșit al marelui l-au împiedicat să-și ducă opera pînă la capăt, să așeze țara și în timp de pace; cu siguranță că el ar fi făcut gaullism avant la lettre, ar fi dus țara la democrație folosind ca mijloace temeinicia, seriozitatea și rigoarea militară. Dar și cu cît a apucat să facă, Antonescu a demonstrat ce posibilități creează prezența la cîrmă a unui militar de excepție, instruit, luminat și patriot pînă la jertfa de sine. Aceste posibilități sînt imense, atît pe timp de război, cît și pe timp de pace.

ION D. GOIA ■

Colhozurile (est) germane n-au murit subit (II)

Interviu cu Helmut Wolf, președintele C.A.P. din Alt-Landsberg, Germania

— Prin urmare, faptul de a menține sau nu cooperativa agricolă de producție depinde de hotărîrea membrilor cooperatori. Care hotărîre, la rîndul ei, depinde de calcule economice.

— Încă ar fi bine dacă ar fi așa. Dar un element de cea mai mare importanță este proprietatea asupra pămîntului. Problema proprietății funciare pe teritoriul fostei R.D.G. este una dintre cele mai grele și mai complicate.

— De ce?

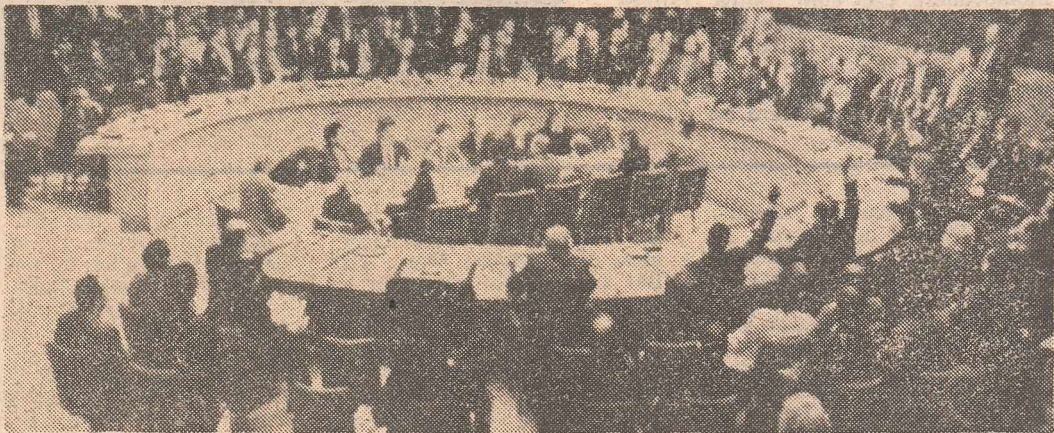
— Vedeți dumneavoastră, e necesară o bază juridică fermă pentru tot ce o să se facă. Pentru ca membrii cooperatori să poată decide, bîzîndu-se pe criterii economice, dacă păstrează cooperativa ori se privatizează, trebuie să se stabilească dacă ei sînt sau nu proprietari pămîntului de care dispune cooperativa. Teoretic, în oricare dintre țările foste socialiste unde agricultura a fost colectivizată, una din soluții poate fi și o reformă agrară radicală, cu trecerea întregului pămînt în proprietatea statului și apoi im-

proprietărea țăranilor în chip diferențiat, în funcție de posibilitățile de a-l lucra. La noi așa ceva nu se poate, întrucît acordul de reunificare a Germaniei prevede ca foștii proprietari să-și reia pămînturile pe care le-au avut înainte de înființarea c.a.p.-urilor.

— Chiar și moșierii?

— De fapt, ar fi trebuit să spun „în momentul înființării c.a.p.-urilor”, cînd, practic, moșieri nu mai existau. Fiindcă prin acordul de reunificare se recunoaște improprietărea din 1949. Deci, cine a primit pămînt în cadrul acestei reforme agrare poate să facă ce vrea cu el, e al lui, iar cine a fost expropriat atunci — în speță, moșierii —, expropriat rămîne. Dar au fost depozitari ulterioare, „deschiaburiri” sau confiscări pe motiv de activitate „fascistă”. Acestea nu sînt recunoscute de acordul de reunificare, iar foștii proprietari, dintre care mulți au părăsit R.D.G.-ul și s-au stabilit în R.F.G., pot oricînd să-și ceară terenurile respective înapoi. De aici, în

perspectivă, o mulțime de încurcături. Mai întîi, că la același teren pot ridica pretenții doi sau trei proprietari: cel ce îl deține acum, cel căruia i-a fost luat, plus, uneori, cite un cumpărător de dinainte de colectivizare. În al doilea rînd, terenurile de acest fel, pasibile de a fi cerute, se găsesc uneori în interiorul unor parcele aparținînd cooperativelor pe care țăranii vor să le mențină. În sfîrșit, pe o parte din pămînturile confiscate, incluse sau nu în c.a.p.-uri, s-au înălțat construcții, unele foarte mari și importante. Care va fi soarta acestor construcții? Vor fi demolate, vor rămîne? Dacă vor rămîne, cine va fi proprietarul lor? Iată doar cîteva din problemele cu care ne confruntăm în legătură cu proprietatea asupra pămîntului. Este prețul pe care știm că trebuie să-l plătim pentru a înlocui stagnarea, birocrația și nivelul de trai mediocre cu eficiența și belșugul. Însă ne întrebăm uneori dacă prețul nu este puțintel cam mare. (I.D.G.).

Zilele trecute Consiliul de Securitate a adoptat o rezoluție care dă termen Irakului pînă la jumătatea lui ianuarie pentru a se retrage din Kuwait. Rezoluția este considerată ca „cea mai dură poziție” adoptată de O.N.U. împotriva unei agresiuni în ultimii 40 de ani.

Din Sighet la Alba Iulia

„A fost ziua cea mai frumoasă, cea mai aleasă a Maramureșului românesc... Eram adunați 5—6 mii de oameni, fieștecare cu dor sfînt în inimă. Cu dorul arzător de a arăta lumii întregi că neamul românesc din Maramureș știe să-și croiască viitorul, știe să-și aleagă oamenii și mai ales vrea să dovedească, că stă ca stîncă pe lingă marele sfat național românesc...” (Articol din „Sfatul”, organ oficios al C.N.R.C. din Maramureș, Anul I, Sighet, 1918)

Pe dr. Grigore Bota care și-a pus pentru veșnicie semnătura pe Apelul pentru constituirea Consiliului Național Român al comitatului Maramureș, din 11—XI—1918, l-am găsit pe o stradă retrasă a Sighetului, o stradă cu fațade vechi, abia suportînd în lumina nouă a lumii urmele unor stiluri și civilizații aparținînd în întregime istoriei iar prezentului, abia prin faptul că zidurile mai stau încă în picioare.

La cei 92 de ani (cîți avea cînd l-am cunoscut), dr. Grigore Bota născut la Slatina, peste Tisa (mama sa, Dan Ileana, era din Apșa; aici mai are veri primari și multe rudeni), este un om plin de viață și n-ai bănuî nici o clipă că dincolo de seninătatea surizătoare a chipului său se ascunde un suflet de om care

a trecut prin atîtea vaduri istorice. Ceea ce avem noi de învățat de la bătrînii din Maramureș, de la strămoșii noștri încă în viață, este această lumină a supraviețuirii, această înțeleaptă și invincibilă seninătate a unei vieți de om care a trecut prin lăminarele celui mai zburcumat secol din istoria umanității păstrîndu-și sufletul întreg și nemutilat. L-am aflat pe dr. Grigore Bota împreună cu fiul său, tot dr. Grigore, și o străneaoță din București. Ascultau radioul. Un post maghiar.

„Într-o zi de viperi cînd la Sighet se ținea tîrg de țară și venea popor mult de pe Tisa, Iza și Mara, s-a făcut apelul pentru constituirea Consiliului național român comitatens. Dintre cei care au semnat apelul mi-l amintesc pe Timiș Vasile Filipan din Borșa. Pe Balea Simion l-am ținut șase săptămîni la mine acasă, cînd l-o persecutat ungurii. Soțiile noastre au fost rudeni. Între cei care au însoțit oamenii a fost și avocatul Titus Doros. În acea zi, în fața unei mari mulțimi de oameni, dr. Chindriș Vasile a ingenuncheat cu tricolorul în mînă și părintele Balea Simion din Săpînța l-a jurat, declarîndu-l președintele Statului Național. Însuflețirea a fost mare. S-a adunat lumea multă..., mii

de oameni în fața internatului român. Ungurii s-au înfricoșat. Directorul liceului maghiar, Mandik Pal (slovac maghiarizat), a ieșit pe coridorul liceului și-a strigat: „Au năvălit țăranii de pe sate. Să mergem acasă pe străzi late-rale, să nu se întîmple ceva!” Ungurii pîneau cu o mitralieră pe hotelul de azi din centrul orașului, care se numea atunci „Coroana”, și cu altă mitralieră, lingă biserică romano-catolică, să atace. Adunarea s-a desfășurat disciplinată. Dacă se întîmpla ceva, mureau cu duinul! Dar noi ne-am pregătit pentru Alba Iulia...”

Acolo mi-am făcut cu greu loc prin mulțime. Am crăpat ușa catedralei să văd ce se întîmplă înăuntru. Le-am spus doar atît: „Poporul vă așteaptă!” Atunci cei doi episcopi, Iuliu Hossu și Miron Cristea, lăsîndu-l pe Dumnezeu deoparte și unindu-se ca români, au ieșit afară și-au spus poporului că s-a înfăptuit Unirea. Cei 1228 de delegați au hotărît necondiționat Unirea. Cînd a vorbit George Pop de Băsești, a spus răspicat: „Aceasta nu-i adunare ordinară ci constituantă pentru că întreg poporul are reprezentanți din toate ținuturile Transilvaniei!”

ION ZUBAȘCU ■

Restituire

L-am aflat pe țăranul Pop Gheorghe Titru din Săpînța (născut în 1888) cu puțin timp înainte de a muri, reușind, astfel, să-i smulg una din cele mai amănunțite mărturii despre drumul maramureșenilor la Alba Iulia, pe care am publicat-o într-o pagină din Flacăra de anul trecut, din preajma zilei de 1 Decembrie. Fotografia lui a fost, însă, scoasă în ultima clipă din pagină de vigilenta cerberilor ceaușiști din rațiuni pe care doar le bănuiesc. Chipul bătrînului a fost înlocuit, deși a stat aproape o săptămînă în pagină, cu o imagine de masă, un grup anonim de oameni. Așa cum nu se suportă fotografia scriitorului pe coperta cărții sale (doar 2 fotografii puteau apărea pe copertile cărților), tot astfel nu putea apărea fotografia unui om care a luptat patru ani în primul război mondial, ca apoi, abia întors de pe front, să plece pe jos spre Alba Iulia, „să facă țara”, din motivul demențial că istoria noastră, și mai ales urmașii, nu trebuiau să cunoască în timpurile viitoare decît doi „eroi”. Facem cuvenită restituire: iată că destinul unui țăran devotat neamului său, din nordul României, a biruit demența absolută slujită cu abnegație, inclusiv de cei ce-au scos din pagină fotografia inofensivă a țăranului erou Pop Gheorghe Titru din Săpînța.

ION ZUBAȘCU ■

CONSTANTIN C. MOȘINOI ȘI
D.C.M.-UL ABUZIV

O perioadă neîntreruptă de 8 ani, Constantin C. Moșinoi (str. Narciselor, bl. 11, sc. B, et. 10, ap. 52, Bacău) a lucrat efectiv în cadrul Combinatului de îngrășăminte chimice (CIC) Bacău. La 21 aprilie 1986 i s-a desfășurat contractul de muncă (DCM) în baza art. 130, litera „a” din Codul Muncii. Pe moment s-a motivat reducerea unor locuri de muncă precum acela deținut de sus-numitul. Era lăcătuș mecanic. Conducerea secției și a combinatului îl utilizau, însă, pentru că era întreprid, la serviciul de aprovizionare, în mod ilegal. A existat o primă tentativă eșuată a desfacerii contractului său de muncă. Au încercat să-l mute la serviciul CETA (termo), dar nu i-au prezentat decizia de schimbare a locului de muncă. Am solicitat registrul de înscriere a deciziilor, cu semnătura de primire a celui aflat în grea cumpănă. Conducerea de atunci a unității (director — Cornel Artemie, jurist — Mihai Bereandă), n-au reușit să ne prezinte acest registru. Dintr-o nimica toată s-a ajuns la judecată.

Pe 7 aprilie 1980 CIC Bacău îi desfășura lui Moșinoi pentru prima oară contractul de muncă, disciplinar, în baza art. 130, lit. „i” și a deciziei nr. 3367/1980. Paradoxal, dar adevărat, instanța locală băcăuană admite plângerea lui Moșinoi și cere repunerea în drepturile sale inițiale (decizia civilă nr. 4134, din 26 iunie 1980, rămasă definitivă prin respingerea recursului solicitat de unitatea băcăuană). Ba chiar obligă unitatea la suma de 6752 lei, reprezentând drepturile de retribuire cuvenite pentru perioada 1 decembrie 1979 — 7 aprilie 1980. De-aici să fi pornit dinte juristului Bereandă împotriva lui Moșinoi? Cert este că de la această dată în sus lui Costică Moșinoi aveau să i se întâmple multe belele.

A DOUA DESFACERE DE CONTRACT DE MUNCĂ

Să reconstituim faptele, cu încetinitor. La biroul PIR al unității din Bacău am depistat tabelul nominal înaintat către fostul Oficiu al forțelor de muncă (nr. 3671 din 21 martie 1986). Tabelul conține numele și prenumele, pregătirea și funcția avută de cei 18 lucrători de la CIC Bacău, cărora li s-a restrins activitatea. Spre totala noastră surprindere, C. Moșinoi apare la sfârșitul tabelului, pe locul 19. Înscrisul este cu cerneală, în timp ce tabelul nominal este tras la xerox. Așadar, nu trebuie să fii mare specialist pentru a vedea că s-a făcut un fals în acte publice, un fals intelectual. În context, birourile PIR și cel juridic ale unității comit o altă greșală similară celeia din primul caz, la prima desfășurare de contract de muncă. Nu i se înmânează, lui Moșinoi, o adresă scrisă, din care să reiasă că dintre cei 18 lucrători, deveniți în mod miraculos 19, singurul C. Moșinoi este obligat să se transfere în termen de 30 de zile la Combinatul chimic Giurgiu(?).

Ne virim între acte și ce constatăm? Abia la câteva zile de la restringerea activității celor 18, deveniți 19, Elena Lefter, Liliana Robu, Vasile Enea, Ion Burulea, Victoria Stoican, aveau să-și reia liniștiți locurile în combinat, pe cind Moșinoi, cu doi copii și cu o situație familială complexă și grea — nu! Umbra unei plase nevăzute plutește peste tinărul său destin și se vede în postura unui alergător într-o cursă nedorită. Așadar, prin decizia nr. 212 din 21 aprilie 1986, CIC Bacău i-a desfășurat pentru a doua oară contractul de muncă, în baza art. 131, lit. „a” (restringere de activitate) lăcătușului Moșinoi. Cum era și firesc, Moșinoi a făcut contestație, motivând că reducerea de personal s-a făcut pe data de 21 martie 1986, iar nu pe data de 21 aprilie 1986! Contestatarul, de asemenea, motiva că nu i s-a oferit un alt loc de muncă, așa cum prevăd dispozițiile art. 131 (1) din Codul muncii. De data asta, instanța de fond și de recurs băcăuană au respins contestația lui C. Moșinoi (sentința civilă nr. 4143/1986 și decizia civilă nr. 809/1986).

HOTĂRÎRI VĂDIT NETEMEINICE ȘI ESENȚIAL NELEGALE

Demersurile noastre la Bacău au fost încununate de recursul admis de către Procuratura Generală. Am fi crezut că lucrurile vor curge pe făgașul firesc. În acest joc de culise cunoscut cu fir abia vizibil, ca într-o stofă scumpă purtată de un sărăntoc, cel păgubit

avea să iasă tot Moșinoi. Prin urmare, Tribunalul Suprem admite recursul extraordinar declarat de către Procuratura Generală. Casează sentința și decizia civilă amintite mai sus. Prin decizia civilă nr. 1399 emisă în ședința publică din 24 iunie 1987, trimite cazul aceleiași instanțe băcăuane spre rejudecare. Firește, cu indicațiile de rigoare, cuvenite în atari situații.

Nu discutăm aici și acum procedul în sine. În vechea epocă de aur, zisă și „labele poc”, puteai să pierzi liniștit chiar cu recursul în buzunar fiind. Procedul nu s-a schimbat esențialmente. Este cît se poate de greu de crezut că o instanță locală (și județeană), după ce au emis o sentință și o decizie civilă, care au fost casate de instanța supremă (Tribunalul Suprem), vor emite, la rejudecare, o a treia sau a patra decizie civilă întru totul corectă. Aici e vorba de sfintele relații.

O TINĂRĂ INGINERĂ: VALERICA STRUGARU

Interesant este că printre specialiștii tineri am găsit maximă audiență. Tinerei inginer Valeria Strugaru (șefa biroului PIR la acea vreme; nu știm dacă între timp n-a fost și ea plasată în munci de „răspundere”) nu i s-a permis, pur și simplu, să ne prezinte tabelul nominal cu numărul angajaților și al reangajaților de la data desfășurii abuzive a contractului de muncă al lui Moșinoi și pînă la data prezentei noastre în combinatul chimic. Ce denotă asta? Nu cumva reaua-credință și reaua-voință a cuiva, care s-a pus pieptis în fața soartei unui tinăr muncitor aflat și așa într-o cumplită deingroladă familială în urma lăsării sale pe drumuri? Puțini tineri, tari din fire, sînt capabili să debășească atari momente dramatice, dificile. Trebuie să ai, cel puțin, o

Acolo șezum și plinsum...

bilit, cu exactitate, prin sentință civilă, nivelul despăgubirilor civile, la cuantumul fix pe o perioadă bine determinată calendaristic. Mai exact spus, pe perioada cind Moșinoi a fost pus pe drumuri de către vedeți dvs. cine.

JURISTUL BEREANDĂ, PENSIONAT, IAR DIRECTORUL ARTEMIE A DEVENIT ADJUNCT

Ați intuit buba? Din buzunarul cui urma să se plătească acele despăgubiri civile ale muncitorului Moșinoi? Din buzunarul acelora care au semnat

fată nu avea să-i vină miraculos în ajutor în al doilea caz. Maistrul Seghete spunea că uneori nu știa stînga ce face dreapta și că s-a greșit uneori în dauna lui Moșinoi.

S-au perindat ședințe de sindicat, în care Moșinoi a fost aspru criticat. Oricum, respectivele ședințe nu fost ulterioare datei desfășurii (a doua oară), a contractului său de muncă. Aceste două procese verbale au fost plasate binișor în dosarul de rejudecare. Imaginea lui Moșinoi trebuia deformată, ca în oglinzile concave. După ce a fost lăsat pe drumuri, ilegal, cu doi copii minori, s-a continuat șirul birfelor și al intrigărilor. S-au spus vrute și nevrute despre Moșinoi, unele cu real temel, dar majoritatea fără cel mai elementar temel. Așadar, cu toate aceste acte plasate într-o dublură de dosar, un simulacru de dosar civil, cu mărturii ale colegilor și vecinilor, cu imaginea caldă pe retină a părinților lui Costică și ai Augustinei, am încercat să ne facem o imagine cît mai reală despre modestul lăcătuș Moșinoi, devenit, peste noapte, cazul Moșinoi.

CE E DE FĂCUT?

În primul rînd am apelat la primăria municipiului Bacău, pentru a i se rezolva problema prezentă a locuinței. Apartamentul cu două camere primit la acea dată de către C. Moșinoi n-a fost „confirmat” de către conducerea CIC Bacău. Prin urmare a fost repartizat altcuiva. Tot în urma intervențiilor noastre, Constantin C. Moșinoi a fost reintegrat în aceeași unitate, CIC Bacău. Din această perspectivă, a sfîrșitului an 1990, probleme rămase de soluționat au rămas două: recistigarea drepturilor (bănești) civile, precum și a vechimii în muncă ne durată de desfășurii abuzive a contractului de muncă, întrucît C. Moșinoi a fost înțeles, dar, nu reangajat, ci angajat ca un muncitor nou, de la bază, cum se zice. Anii de vechime i-au stors unii, ca ne apa simbetel. În acest ceas tirziu de decembrie sperăm că va face lumină Procuratura Generală și cea județeană.

Apoi este problema locuinței. Sperăm că noul primar al Bacăului, dl. Rebeniuc, și noul director al unității imoricate, dl. Mihai Grigoriu, vor găsi soluția optimă pentru tinăra familie Moșinoi, măcar în acest ceas tirziu. O veste bună în preajma Sărbătorilor de Iarnă ar încălzi sufletele celor 4 din familia Moșinoi. Chiar dacă pe fundul sufletului nostru s-a adunat un pic de amărăciune (orice nedreptate te amărăște într-un fel sau altul), am dat drumul anchetel de față cu un licăr de speranță că nolle organe alese în procuratură și justiție, la primăria municipiului și unitatea băcăuană, vor manifesta măcar acum solitudine și respect față de adevăr. Iar cind este vorba de sprîinul unui tinăr, de consolidarea unei familii tinere, nici un efort nu este prea mare. Nu-mi plac, realmente, frazele moralizatoare, dar un om, un om sorman și chinuit, poate fi pe moment învins, dar nu înfrînt, cum spune Faulkner. Iar cind acest om este tinăr în floarea tinereții și a speranței și animă pe toți muritorii, nu poate fi vorba nici pe departe de o pierdere literalmente pierdută.

DORIN SĂLĂJAN

OAMENI SĂRMANI

structură de luptător, de om născut în Zodia Berbecului. Sau a Taurului. Locuri de dat cu capul și ziduri intangibile se vor mai fi găsind și pentru alții, dar să nu vorbim cu premeditare.

DOI BĂTRÎNI DIN SATUL BĂLȚATA ȘI DOI COPII MINORI

Cu imaginea în ochi a celor doi bătrîni din satul Bălțata, așezare la 7 km de Bacău, părinții lui Costică, dar și cu imaginea celor două fiice minore și a soției sale Augustina, care nu înțelege vria socială și profesională în care a intrat Costică: „de ce bea, maică, de ce bea?”, cu imaginea satului Sărata-Băi, din comuna Nicolae Bălcescu, unde copiii lui Costică și ai Augustinei stau indeobște, din lipsa condițiilor omenești de locuit, ne continuăm cercetările.

Revenim la Bacău, a cîta oară? La data de 21 septembrie 1987 CIC Bacău înaintează o adresă către DPMOS BACĂU, prin care solicită relații — vedeți dvs. — dacă existau ori nu existau posibilități de încadrare în muncă la data de 21 aprilie 1986 !!!(?). La rejudecarea cauzei, Judecătoria locală, fără să mai aștepte în acel ceas tirziu, bătînd a vină și a pedeapsă, răspunsul scris de la DPMOS, procedea din nou pripit. Pronunță o nouă hotărîre civilă incorectă, trunchiată, neținînd cont de indicațiile instanței supreme de la București. Singurul act de clemență, să-i spunem astfel, față de un tinăr muncitor aflat într-o cumplită debusoladă, este al Procuraturii municipiului Bacău. În urma prezentei noastre la toate forurile juridice, sociale, politice, locale și județene, centrale, C. Moșinoi este „rugat” să se reangajeze în aceeași unitate de muncă, dar conducerea unității, impresurată, parcă, de același fum înecăcios al relațiilor, refuză categoric să-l reprimească!

În actual scris, procuratura locală stipulează, pe lîngă obligativitatea reîncadrării, despăgubiri civile în valoare de 11 529 lei. Credeți că judecătoria locală a ținut cont de înscrisul procurorului? Nu. Iar tergiversări. Iar motivații gratuite. Hotărîrea emisă de judecătoria locală nu poate fi pusă în executare, întrucît creanța nu este motivată cea adevărată, finală, executorie. Asta se și vroia. Hotărîrea nu va fi dusă la bun sfîrșit nici pînă azi, sfîrșit de an 1990, întrucît nu s-a sta-

astfel de acte ilegale, false. Actele erau semnate, în majoritate, de către fostul jurist Mihai Bereandă și de către fostul director, Cornel Artemie, actualmente director-adjunct. Motivația că în toată această perioadă Moșinoi nu a încercat să se reangajeze undeva, nu stă în picioare. Să vă explicăm. La nici 44 de zile de la data nunții, unitatea de îngrășăminte din Bacău oferă tinerilor căsătorii cel mai absurd dar din istoria mondială a nunților: prima desfășurare a contractului de muncă! Familia Moșinoi, familie modestă, se imprumută de la CAR, cu acel prilej unic în viața lor, cu 25 000 lei. Motivația retroactivă că nu i s-a eliberat cartea de muncă sub pretextul plății CAR-ului, iar nu stă în picioare. Omul nostru ar fi trebuit, eventual, să-și vindă pielea proprie și personală, dacă putem glumi, tragic vorbind.

Deci, menționea instanței de fond că nimeni din unitate nu a știut că Moșinoi este căsătorit, că are doi copii, că locuiește la nivelul 10 într-o garsonieră absolut insalubră, nelocuibilă, iar nu stă în picioare. Nici nu are vreo relevanță juridică. Ar fi fost bine să nu aibă nici un fel de relevanță nici faptul că Aurora Popescu a fost colegă, la CIC Bacău, dimpreună cu respectivul consilier juridic, Bereandă dar, din păcate, a avut o relevanță grosieră în ordinea bunelor relații. „Ce, se pune un mucos de muncitor cu noi? Las’ că-i arătăm noi”. Astfel s-a iscat și întîrînit acest război al nervilor și al aproximărilor.

MAISTRUL EDUARD SEGHETE ESTE OBIECTIV

Ani mulți șeful de formație al lui C. Moșinoi a fost maistrul Eduard Seghete, care s-a părut obiectiv, echilibrat în opinii. Dinsul ne spunea că Moșinoi a fost folosit o vreme la serviciul de aprovizionare al secției, dar și al combinatului. Faptul că a fost privit uneori ca un „comis voiajor” se datorează și specificului acestei munci. Azi la Buzău, mine la Ploiești. Dar electrozii de sudură și barele de inox se găseau din ce în ce mai greu, iar Costică avea acel vin-te-ncoa, deci se descurca. Delegația din 3 aprilie — 5 aprilie 1980 avea să-i fie într-un fel salvatoare în primul caz al desfășurii abuzive a contractului de muncă. A fost trimis în mod oficial la ILPP Ploiești pentru aprovizionarea cu uleiuri. Nici o altă delegație para-

Optimismul tinereții

Nu la orice vîrstă îți dă mina să te întorci acasă cu sacoșa goală, dar cu zîmbetul pe buze

Ce tricou va îmbrăca Bucur Bogdan?

Cînd Inter Sibiu a instalat în turnul de control al apărării un puști în prag de bacalaureat mulți și-au făcut cruce. Cu atît mai mult cu cît și în fotbal circulă zicala „dacă n-ai bătrîni să-i cumperi”... pentru postul de libero. Ei bine, Bucur Bogdan nu numai că nu se călise în meciuri la baionetă dar nici nu prea intrase în vestiarul primei echipe a clubului Dinamo unde se alfabetizase în ale fotbalului. „Mă umpluseră de amărăciune vorbele lui Lucescu precum că nu mă dă talentul afară din casă”. Și s-a apucat gospodărește de treabă pentru a-l contrazice pe gazonul din Sibiu. După un campionat, pare un vulpoi cu vechi state de serviciu în alungarea furtunilor din fața porții. Tehnică remarcabilă, fler în anticiparea fazelor, minte limpede în încheierea sistemului defensiv. Nu scapă de minge ochind plopi ci iese cu ea lîvită de picior pentru a pune la cale atacurile echipei. „Niciodată nu mi-au plăcut fundații rupători. Visul meu se numea eleganța unui Beckenbauer, Belodedici, Rednic”. Parcă pentru a căpăta și mai multă prestață în rolul de staroste al apărării și, în ultimul timp, de căpitan al Interului, a început să chelească. „Nu-mi mai alunecă mingea pe freză. Fac și eu haz de necaz. Așa-i la 20 de ani”.

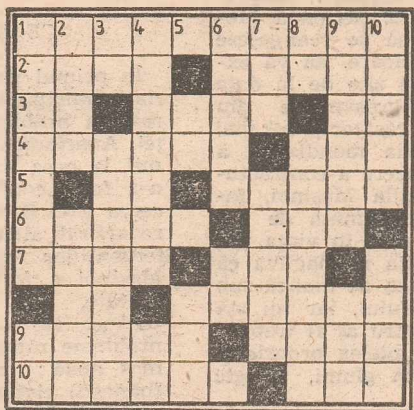
Bucur Bogdan a devenit un jucător la modă. În vară i-au făcut insistent curte cîteva echipe. Logodna cu Timișoara

s-a rupt în ultimul moment. Acum se aude că Dinamo îi va reține pașaportul pentru Sibiu aducîndu-l iar în Ștefan cel Mare. „Dinamo m-a împrumutat Interului. Așa că decizia se va lua în tratativele dintre cele două cluburi. Dar eu am încă să-mi plătesc o datorie de inimă sibienilor. Dragostea lor mi-a dat aripi și încredere în adevărații pași ai carierei. Și asta nu se uită. M-au transferat la facultatea din Sibiu, au făcut totul ca să mă simt ca acasă. Nici cu banii nu s-au zgîrcit. Parcă mai ieri speram barem să pot ocupa un loc pe banca de rezerve a unei echipe de A. Iar azi sînt purtat pe brațe după meciurile de la Sibiu”. Încotro va păși destinul lui Bucur Bogdan?

Beckenbauer poreclit „Monsieur 50%”

Nu s-ar zice că marselezii se îngheșuie să-l copleșească cu dragostea pe Beckenbauer. Ironia franceză l-a și botezat „Monsieur 50%”. Și asta fiindcă, sub bagheta lui, Olympique cîștigă un meci și-l ratează pe următorul de parc-ar merge-ntr-un picior. Dar iată că jucătorul Verucruye sare ca ars în apărarea lui Kaiser Franz vîzîndu-l cu prestața mototolită: „Concepția lui Beckenbauer e limpede ca lumina zilei. Strategia bazată pe colectiv, o singură atingere a mingii, joc rapid și surprinzător”.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Circulație

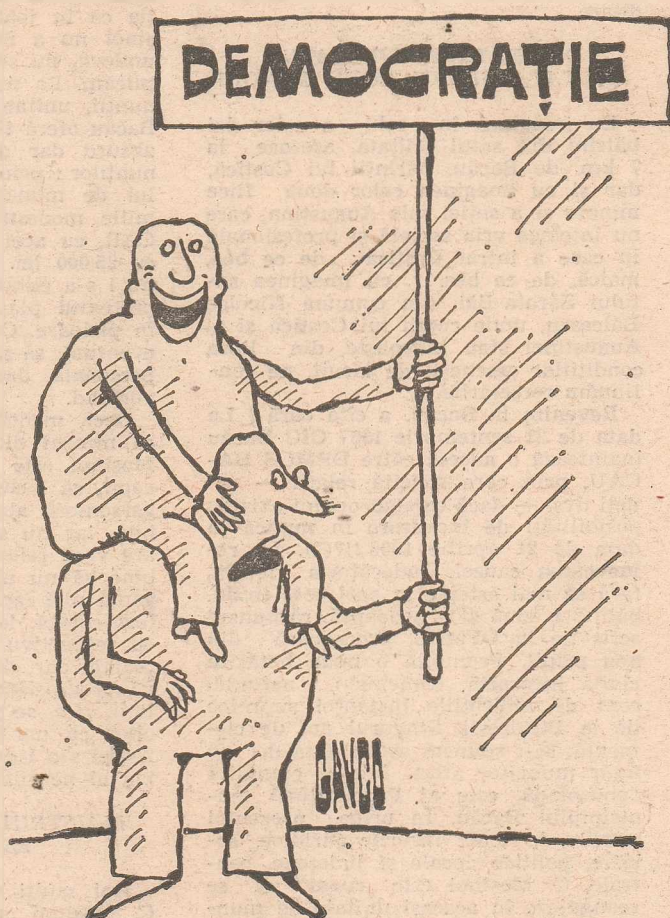
ORIZONTAL : 1) Autobuze cu motor electric. 2) Baze pentru transportul auto — Compartiment al unei nave cosmice. 3) Interior de Lada! — Acarul Păun ajuns de poveste (pl.) — Roți descentrate! 4) Beneficiarele drumurilor moderne (sg.) — Pinguin. 5) Circulație laterală! — Vehiculul anotimpului alb. 6) Puneau în mișcare locomotivele — Urme de circulație! 7) Un fel de arătare — Legat de tracțiunea animală. 8) Spatele unor vehicule! — Modele vii pentru constructorii de avioane. 9) Cea mai importantă arteră de circulație — Imbold pentru o pornire impetuoasă. 10) Stabilesc contacte nemijlocite cu asfaltul — Schimbătoare la calea ferată.

oraș... pe două cărări — Ape! 2) A antrena o mașină — Vehicul aerian silențios. 3) Roți fără obadă! — Scaun pe roți, mai rar întîlnit (pl.) 4) ...și un scaun ambulant de odinioară — Tip de avion sovietic. 5) Locurile din spate ale unui rădvan! — Cu soț. 6) Stradă cu o singură ieșire — Hectar (simb.). 7) Vechi trăgători pe drumuri de țară — Însoțitor într-o cursă moto (pl.). 8) Trecut prin apă — Tip de tracțiune cunoscută din cele mai vechi timpuri. 9) Nu poate sta locului (fem.) — Circulă în sens invers. 10) Poate conduce un avion — Ajunse sub roțile trenului.

Dicționar : ALC.

VERTICAL : 1) Circulă prin

BOGDAN VLAD ■

Desen de CONSTANTIN GAVRILA ■

VREMEA Trăsura Sfîntului Ilie

În sfîrșit „susnumitul” a mai făcut o cursă și prin țara noastră. La cumpăna dintre anotimpuri, a plouat în sudul țării noastre în timp ce în zonele din jumătatea de nord a nins. A nins frumos în prima zi de iarnă. Masa de aer ce a pătruns peste țara noastră a fost mult mai rece, așa încît, dimineața ne-au cam înghețat „nasul și picioarele”. S-a format strat de zăpadă, destul de mic însă, în

Banat, sudul și estul Transilvaniei, în Maramureș, precum și la munte. Amatorilor de schi le vom furniza de acum cu regularitate grosimea stratului de zăpadă din zona montană. Luni dimineața acesta măsoară : 22 cm la Semenici, 25 cm la Paring, 13 cm la Păltiniș, 5 cm la Polana Brașov, 15 cm la Babele, și 12 cm la Sinaia.

Cum va fi vremea în următoarea săptămînă? La ora la care redactez articolul, la București e senin și doar vîntul „își mai face de cap”. Trag storul și vă spun cu curaj că : vine IARNA !

Răcirea vremii și ninsorile din zilele anterioare nu au fost decît un preludiv al anotimpului hibernal. Următoarele zile vor fi (cel puțin așa „grăiesc” hărțile de azi) zile de iarnă. Va ninge aproape în toate zonele țării ; în regiunile sudice în prima zi precipitațiile vor fi mixte, deci ploale, lapoviță și ninsoare, favorizînd producerea poleiului. Apoi ninsorile vor fi mai frecvente în regiunile din sudul și estul țării unde și vîntul se va intensifica din est și nord-est. În aceste zone vor fi condiții ca trecător ninsoarea să fie viscolită. Așadar, Sfîntul

Nicolae vine cu... sania ! Trepăt în ultimele zile vîntul va slăbi din intensitate iar aria de precipitații va diminua. Temperaturile minime vor fi cuprinse între -8° și 2°C mai coborîte în nord-vestul țării și în depresiuni, iar valorile maxime se vor încadra între -2° și 6°C, în general.

La munte va ninge viscolit în zilele de 6-8 decembrie și deci stratul de zăpadă va mai crește puțin în grosime.

OTILIA DIACONU ■

Publicațiile

FLACĂRA

REDACTOR ȘEF
George Arion
Redactor șef adjunct
Ion D. Goia

Secretar general de redacție:

Dorin Gherghinescu

■ PUBLICIȘTI COMENTATORII (2569) : Dumitru Constantinescu, Roxana Paicu Manolescu, Horia Pătrășcu.

■ ANCHETĂ - REPORTAJ (2600, 2542) : Dorin Sălăjan, Pașcu Balaci, Petre Barbu, Radu Ciobotea, Cristian Pavel, Mihai Stănescu.

■ DREPTURILE OMULUI (2559) : Oltea Mutulescu, Mihail Gălățanu, Liana Tatos, Paul Viniciu, Reghina Vărvici, Corneliu Olteanu, Valeria Dorneanu.

■ CULTURA-ÎNVAȚĂMINT (2569) : Ion Zubăscu, Sorina Man, Margareta Mureșan, Mihai Săndoiu.

■ FOTOREPORTAJ (2528) : Elena Ghera, Gig Motoianu, Silviu Stan.

■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACȚIE (2123, 1453, 2072) : Mircea Popp, Maria Bărbulescu, Alexandru Benga, Pompiliu Dumitrescu, Anton Ene-Filip, Gabriela Nicolescu, Sevghin Omer, Smaranda Petrea, Cornel Speriatu, Angela Ștefănescu, arh. Adrian Petrescu.

■ SECRETARIAT - ADMINISTRATIE (2002, 2559) : Constanta Balaban, Mihaela Moroșanu, Eugenia Vasile, Dumitru Cărbunescu.

FLACĂRA BIS

Redactor șef adjunct
Constantin Dumitru

Liviu Timbus (2128), Aurelia Boriga, Florin Condurățeanu (1700).

REBUS

Redactor șef adjunct
Tudor Octavian (1457)

Adrian Mitu, Alexandru Păsărin, Elena Grecescu, Bogdan Vlad, Aurel Ștefan Alexandrescu, Mihai Zgubea, Simona Simzianu (2036).

■ Adresa redacției și administrației : București, Piața Presei Libere nr. 1 cod 71311. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20 (cu interioarele trecute în parantezele de mai sus) ; secretariat redactor șef : 2002 ; redactor șef adjunct : 2124 ; secretar general de redacție : 2143 ; public relation : 2600.

Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRES-FILATELIA. Sectorul export-import presă P.O. Box, 12-201, telex 10876, ofrșir București, Calea Griviței nr. 64-66.

■ Administrația : EDITURA „PRESA LIBERĂ” (ec. Ioan Ciucescu, ing. Stan Pelteacu).

TIPARUL :
Combinatul
poligrafic
BUCUREȘTI

16 pagini — 6 lei

ULTIMA ORĂ

Cum
pregătim
omul
de iarnă?